SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR

CREDINȚA

EDITURA PANAGHIA

Aşa cum şarpele lasă totul, chiar şi trupul, dacă este în primejdie să fie tăiat, ca să-şi scape capul, la fel şi noi, după cum cere Domnul, să jertfim orice în afară de credinţă, fie că este vorba de avere, de sănătate sau chiar de viaţa noastră. Căci credinţa este capul şi rădăcina tuturor lucrurilor bune, iar dacă nu ne lepădăm de ea, chiar de nu am mai rămas cu nimic, vom putea dobândi înapoi tot ce am pierdut şi chiar mai mult.

Sfântul Ioan Gură de Aur

ISBN: 978-606-92042-1-4

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Sf. Ioan Gură de Aur
CREDINŢA
Editura Panaghia, p. 133.

Editura Panaghia 2008
Str. Sondei 2, bl. A7, sc. A, ap. 1
Vatra-Dornei, jud. Suceava
cod 725700
tel. 0721049765

ISBN 978-606-92042-1-4

Sfântul Ioan Gură de Aur

CREDINŢA

Culegere de texte alcătuită de
Ieromonahul Benedict Aghioritul

Traducere: Daniela Filioreanu

Carte tipărită cu binecuvântarea
P.S. Galaction
Episcopul Alexandriei şi Teleormanului

EDITURA PANAGHIA

CUVÂNT ÎNAINTE

Lucrarea de faţă se adresează tuturor celor care vor să-şi aprofundeze cunoştinţele referitoare la credinţa creştin ortodoxă. În acest sens, Sfântul Ioan Gură de Aur reprezintă un reper de necontestat, fiind cel despre care Sfântul Nicodim Aghioritul spunea că este „minte de aur şi rostire asemenea". În lucrările sale, Sfântul Ioan Hrisostomul abordează subiecte variate, de la cele mai simple, până la cele mai complexe. Astfel, de la el ni se păstrează texte liturgice şi dogmatice, erminii, dar şi o mulţime de lucrări cu caracter pedagogic sau social.

Pentru elaborarea acestei culegeri de texte, Ieromonahul Benedict Aghioritul s-a folosit de *Patrologia Greacă*, ediţia *Migne*, ca şi de lucrarea *Părinţii greci ai Bisericii*, Editura Sfântul Grigorie Palama, Salonic, Grecia.

Această lucrare a început ca un studiu personal al Ieromonahul Benedict, iar în urma îndemnurilor celor din jur, ea a primit forma actuală, fiind publicată spre folosul întregii Biserici.

Cei care au ostenit la această carte o oferă şi cititorilor români, nădăjduind ca binecuvântarea Sfântului Ioan Gură de Aur, ca şi cuvintele sale pline de înţelepciune, să lumineze sufletele tuturor, spre slava Sfintei Treimi.

Traducătoarea

Să nu cercetăm, ci să primim credinţa fără nicio schimbare

Atunci când Dumnezeu porunceşte un anume lucru, noi să nu cercetăm ce şi cum, ci să împlinim cererea Domnului cu credinţă, pentru că numai un suflet obraznic, ce nesocoteşte primejdiile la care se supune, caută să cerceteze de ce anume şi în ce scop au fost lăsate pe pământ sfintele porunci. Şi vă voi dovedi lucrul acesta pornind de la pildele oferite nouă de Sfintele Scripturi.

Cândva, exista un bărbat deosebit, care fusese învrednicit de Dumnezeu cu darul preoţiei şi cu lucrarea de a îndruma poporul pe calea lui Dumnezeu. Acest om se numea Zaharia. Aşadar, Zaharia, intrând într-o bună zi în Sfânta Sfintelor (vedem ce îndrăzneală sfântă avea, întrucât el ajunsese să fie mijlocitor între oameni şi Dumnezeu, adică acela care aducea rugăciunile întregului popor dinaintea Ziditorului, spre a-L face milostiv şi îngăduitor cu robii Săi), a văzut un înger în Altar. Zaharia s-a înfricoşat, dar îngerul i-a spus: *„Nu te teme, Zaharia, pentru că rugăciunea ta a fost ascultată şi Elisabeta, femeia ta, îţi va naşte un fiu şi-l vei numi Ioan”* (Luca 1, 13).

Ce legătură are, însă, această povestire cu ceea ce ne interesează pe noi? Adică el se ruga lui Dumnezeu pentru iertarea păcatelor poporului, iar îngerul i-a spus: *„Nu te teme, Zaharia..."*, şi ca o întărire a acestor cuvinte, i-a descoperit un lucru ce avea să se întâmple în viitor, şi anume, naşterea unui copil, pe nume Ioan. Să ştiţi că este o mare legătură. De vreme ce Zaharia se ruga pentru păcatele întregului popor, faptul că din el urma să se nască un prunc ce avea să vestească: *„Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii"* (Ioan 1, 29), lucru întărit de spusele îngerului, nu ar fi trebuit să stârnească o mare mirare.

Cu toate acestea, Zaharia a început să pună la îndoială făgăduinţa lui Dumnezeu, zicând despre el că este bătrân, cu păr alb în cap şi cu trup slăbit, ba unde mai pui că femeia lui, Elisabeta, era stearpă... Aşadar, el s-a îndoit în inima lui şi a cerut să i se spună cum era cu putinţă să fie adevărate cele auzite din gura îngerului: *„După ce voi cunoaşte aceasta?"* (Luca 1, 18). Cu alte cuvinte, el a întrebat: „Cum să se poată una ca asta? Eu am îmbătrânit, iar femeia mea este trecută de anii în care să poată zămisli şi mai este şi stearpă pe deasupra. Aşadar, este peste fire să mai putem avea acum copii. Este o nebunie să crezi că această făgăduinţă se poate împlini de vreme ce eu, adică semănătorul, sunt slăbit, iar femeia mea, adică pământul, este sterp."

Unii dintre noi l-ar socoti pe Zaharia îndreptăţit în cuvintele sale, căci nu este lipsit de noimă ca el să ceară o anumită lămurire la cele auzite din gura îngerului. Cu toate acestea, îngerul nu l-a socotit vrednic de iertare, pentru că atunci când Dumnezeu

ne încredinţează de un anume lucru, noi nu trebuie să-l supunem judecăţii înguste a minţii noastre, nici să cerem lămuriri, nici să ne agăţăm de neputinţa firii omeneşti sau alte asemenea, căci puterea hotărârii dumnezeieşti este mai presus de toate acestea şi nimeni şi nimic nu o poate zădărnici.

Aşadar, noi, oamenii, ce facem? Ne-a făgăduit Dumnezeu că ne dă copil la bătrâneţe şi noi nu credem? Dar oare slăbiciunea bătrâneţii este mai puternică decât porunca lui Dumnezeu? Este firea mai puternică decât Ziditorul ei? Să nu fi aflat până acum că gândurile Lui se transformă în fapte minunate? Cuvântul Său a aşternut cerul deasupra a toate, a făcut zidirea, a creat îngerii, iar noi ne îndoim de o naştere? Iată de ce s-a mâniat îngerul şi nu a mai ţinut seama de sfinţenia veşmântului lui Zaharia, ba dimpotrivă, din această pricină, l-a pedepsit şi mai mult, căci cel care este cinstit cu o vrednicie mai mare, acela trebuie să aibă şi mai multă credinţă.

În ce fel a fost el pedepsit? *„Vei fi mut şi nu vei putea să vorbeşti până în ziua când vor fi acestea"* (Luca 1, 20). Gândiţi-vă cât de milostiv a fost Dumnezeu. El i-a spus prin îngerul Său: „Nu mă crezi? Primeşte, aşadar, pedeapsa care se va ridica de la tine abia atunci când îţi voi dovedi cu fapte cuvintele Mele. Mânia Mea se va sfârşi numai când îţi vei da seama că ai fost pedepsit după dreptate."

Să audă lucrurile acestea cei care pun la îndoială lucrările tainice ale lui Dumnezeu. Dacă Zaharia a fost pedepsit pentru că nu a crezut în naşterea unui om muritor, cum vor fi pedepsiţi cei ce vor cerceta adâncul nepătruns al Naşterii

Mântuitorului? Zaharia nu a fost potrivnic hotărârii lui Dumnezeu, ci a vrut numai să afle lucrurile mai în amănunt, şi cu toate acestea, nu a scăpat de pedeapsă. Atunci cum vom scăpa noi, care credem că ştim cele care sunt de nevăzut şi de neînţeles pentru firea omenească? Ce pedeapsă ni se va cuveni pentru îndrăzneala noastră?

Războiul împotriva credinţei

De multe ori, Dumnezeu îngăduie ca adevărata credinţă, pe care o avem de la Sfinţii Apostoli, să fie pusă la încercare, lăsând nepedepsite idolatria şi diferitele erezii. Oare de ce se întâmplă lucrul acesta? Ca să se vădească slăbiciunea sufletească a celor fără prea multă credinţă şi ca să cunoaştem puterea adevăratei credinţe, care cu toate că este prigonită, sporeşte chiar cu ajutorul celor care luptă împotriva ei.

Şi ca să vedeţi că ceea ce vă spun acum nu este gândul meu, ci un dar ceresc făcut de Dumnezeu oamenilor, să-l ascultăm pe Sfântul Apostol Pavel, care vorbeşte despre aceste lucruri, pentru că şi el a pătimit cândva ca un om, căci chiar dacă era Pavel, marele Apostol al lui Hristos, avea şi el aceeaşi fire ca şi noi. Aşadar, care anume a fost pătimirea lui? Era adesea prigonit, biciuit, se încerca omorârea lui de către cei care se aflau în afara Bisericii, dar şi de cei din Biserică, de cei pe care îi socotea prieteni, la fel ca şi de străini.

De ce trebuie să pomenesc aici suferinţele Apostolului Pavel? Pentru că, ajungându-i prigoanele şi nemaivoind să îndure răutăţile străinilor

care, împotrivindu-se cuvântului lui Dumnezeu, îl opreau de la lucrarea sa, el s-a rugat odată Domnului astfel: *„Datu-mi-s-a mie un ghimpe în trup, un înger al satanei, să mă bată peste obraz, ca să nu mă trufesc. Pentru aceasta de trei ori am rugat pe Domnul ca să-l îndepărteze de la mine; şi mi-a zis: îţi este de ajuns harul Meu, căci puterea Mea se desăvârşeşte în slăbiciune"* (II Corinteni 12, 7-9).

Ştiu că unii oameni ar socoti aceasta ca fiind lucrare omenească, dar nu este. Pavel numeşte „înger al satanei" pe cei care erau împotriva lui, căci „satan" este un cuvânt evreiesc ce înseamnă „potrivnic". Aşadar, el numeşte „înger al satanei" întreaga lucrare drăcească ce se făcea asupra lui, ca şi pe oamenii care slujeau diavolului.

De ce a spus Pavel că lucrarea aceasta se făcea asupra trupului său? Pentru că trupul era cel care îndura biciuirile, în timp ce sufletul se veselea gândindu-se la răsplata viitoare. Tot acest război era numai împotriva trupului, căci nu pricinuia niciun rău gândurilor sale, cu atât mai puţin sufletului său, care rămânea neatins de săgeţile diavolului. Numai trupul era legat, biciuit şi schingiuit, căci cum s-ar putea lega, oare, sufletul? Iată de ce Apostolul a spus: *„Datu-mi-s-a mie un ghimpe în trup, un înger al satanei, să mă bată peste obraz"*. Prin aceste cuvinte, el a vorbit de fapt despre ispitele, supărările şi prigoanele la care era supus fără încetare.

Ce mai zice după aceea Apostolul Pavel? *„Pentru aceasta de trei ori am rugat pe Domnul ca să-l îndepărteze de la mine"*. Adică s-a rugat în mai multe rânduri să primească izbăvire de ispite. Cred că vă aduceţi aminte când v-am spus de ce anume

îngăduie Dumnezeu ca robii Săi să fie prigoniţi şi să îndure nenumărate rele. Se întâmplă aşa, pentru ca să se arate multa Sa putere, de vreme ce, iată, cu toate că Apostolul s-a rugat să se îndepărteze de la el relele şi săgeţile vrăjmaşului, rugăciunea lui nu a fost ascultată. Şi tot el arată de ce anume nu i-a fost ascultată cererea. Care, dar, să fie pricina? Nimic nu ne împiedică să ne-o amintim. Iată ce i-a spus Dumnezeu: *„Îţi este de ajuns harul Meu, căci puterea Mea se desăvârşeşte în slăbiciune."* Să ne încredinţăm, dar, că aceasta este pricina pentru care Dumnezeu îngăduie îngerilor satanei să-i chinuiască pe credincioşi şi să-i supere cu felurite erezii şi cu alte greutăţi, pentru că numai astfel iese la iveală tăria sufletului lor.

Căci fie stai de vorbă cu idolatrii, fie cu bieţii iudei, este de ajuns ca să îţi dai seama de puterea sfântă a credinţei noastre, care cu toate că a fost prigonită în nenumărate feluri, a rămas întreagă, aşa cum ne-au lăsat-o Sfinţii Apostoli. Deşi lumea se împotrivea cu multă răutate celor doisprezece Apostoli, care au fost biciuiţi, prigoniţi şi au îndurat nenumărate chinuri, în puţină vreme aceştia au reuşit să ajungă cu mult mai puternici decât cei care le făceau rău.

Să credem în făgăduinţele lui Dumnezeu

Noi, ca oameni cucernici, trebuie să avem o credinţă atât de statornică în făgăduinţele lui Dumnezeu, încât chiar dacă mersul lucrurilor pare a fi împotriva făgăduinţelor sfinte, să nu ne tulburăm şi să nu deznădăjduim până la sfârşit.

Fiţi cu luare aminte! Ce i-a făgăduit Dumnezeu credinciosului Avraam şi ce i-a cerut să facă? I-a făgăduit că prin fiul său, Isaac, avea să-i dăruiască nenumăraţi urmaşi, dar pe de altă parte, i-a cerut bătrânului părinte să ia viaţa acestui fiu. Însă credeţi că porunca Domnului i-a zdruncinat lui Avraam credinţa? Nicidecum.

Când Cel Care făgăduieşte un anume lucru este Dumnezeu, chiar dacă nenumărate fapte vin să ne arate că lucrul acela nu are să se mai întâmple, noi nu trebuie să fim neliniştiţi, nici să ne îndoim de spusele Domnului. Căci aceasta este lucrarea puterii lui Dumnezeu: să le împlinească pe cele care sunt cu neputinţă de împlinit, aşa cum drept a gândit şi fericitul Avraam.

Nu numai el a avut credinţă nezdruncinată, ci şi urmaşul său, Iosif, cu toate că, vreme îndelungată, viaţa sa a urmat un curs care nu părea a fi binecuvântat de Dumnezeu. Chiar dacă a trecut prin greutăţi, Iosif a ştiut să-şi îndrepte mereu gândurile şi nădejdea spre Cel Care îi făcuse făgăduinţa.

Dacă s-ar fi lăsat cuprins de gânduri omeneşti, l-ar fi doborât deznădejdea şi nu ar mai fi crezut în cuvintele lui Dumnezeu. În vis i se arătase că se vor închina dinaintea lui atât fraţii, cât şi părinţii săi, dar ce a urmat nu a fost nici pe departe asemănător cu ce văzuse în visul său, căci cei care ar fi trebuit să se închine dinaintea lui l-au aruncat într-o groapă, după care, vânzându-l unor idolatri, l-au trimis departe de ţara lor.

Atât de nepotrivite au fost cele întâmplate cu cele văzute de Iosif în vis, încât fraţii săi l-au batjocorit, spunându-i: *„Iată visătorul acela de vise*

vine! Haidem să-l omorâm, să-l aruncăm într-un puţ şi să zicem că l-a mâncat o fiară sălbatică şi vom vedea ce se va alege de visele lui!" (Facerea 37, 19-20). Mai apoi, cei care l-au cumpărat, l-au vândut lui Putifar, un dregător de la curtea Faraonului.

Iar nenorocirile lui Iosif nu s-au sfârşit aici, căci a fost după aceea învinuit pe nedrept de necinste de către soţia lui Putifar, fapt pentru care a stat în temniţă mai mulţi ani. Şi cu toate că de acolo fugeau destui, el a ales să rămână închis. Prin oricâte necazuri a trecut, Iosif a fost de nestrămutat în credinţa lui în Dumnezeu.

Credinţă şi învăţătură

„Şi noi credem; pentru aceea şi grăim" (II Cor. 4, 13). Ce să însemne aceste cuvinte? Că dacă nu credem, trebuie să nu vorbim, ci să tăcem din gură? Chiar aşa şi este. Dacă nu am credinţă, nu pot să deschid gura mea, nici să-mi mişc limba spre vorbire. Cu toate că sunt om raţional, sunt fără glas, dacă nu am în sufletul meu învăţătura care izvorăşte din credinţă.

După cum pomul nu dă roade fără rădăcini, nici noi, dacă nu avem credinţă adâncă, nu îi putem învăţa pe ceilalţi. Tocmai de aceea, Sfântul Apostol zice: *„De vei mărturisi cu gura ta că Iisus este Domnul şi vei crede în inima ta că Dumnezeu L-a înviat pe El din morţi, te vei mântui. Căci cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturiseşte spre mântuire"* (Romani 10, 9-10). Ce copac mai bun ca acesta poate să existe, de vreme ce nu numai ramurile, ci şi rădăcinile lui dau roade... Rădăcina

aduce roadele dreptăţii, iar ramurile, pe cele ale mântuirii. De aceea spune Apostolul: *„Credem: pentru aceea şi grăim".*

Sprijin de nădejde

Dacă mădularele trupului care tremură de bătrâneţe sunt sprijinite temeinic de toiag ca să nu cadă, cu atât mai mult, sufletul nostru, atunci când este împins într-o parte şi în alta de vânturile puternice ale gândurilor, este ţinut drept, să nu cadă, de credinţa în Dumnezeu. Prin puterea sa, credinţa întăreşte sufletul şi îl sprijină ca să stea drept în toate împrejurările, iar prin harul său, îndepărtează gândurile rele şi întunericul pricinuit de acestea. Credinţa alungă din suflete furtuna gândurilor întunecate şi le luminează apoi cu propria sa lumină.

De aceea, oamenii fără credinţă nu sunt mai vrednici decât cei care trăiesc în întuneric. Aşa cum aceştia din urmă se lovesc de pereţi, de ziduri şi de cei pe care îi întâlnesc în cale, sau cad în gropi şi în prăpăstii, ochii nefiindu-le de niciun folos, pentru că nu se află lumină în ei, la fel şi cei care nu au credinţă în inima lor se lovesc unii de alţii, se împiedică pe cale şi până la urmă ajung să cadă în prăpastia pierzaniei.

Dovadă că spusele mele sunt adevărate stau cei care se laudă cu înţelepciunea lor elenească[1], cu bărbile lungi şi cu toiegele lor. Aceştia, după ce s-au sfătuit îndelung între ei, nu au mai văzut pietrele ce se aflau dinaintea ochilor lor; căci dacă le vedeau ca

[1] Sfântul Ioan Gură de Aur se referă aici la filosofii lumii antice, în aceeaşi epocă trăind şi el [n.t.].

pietre, nu ar fi crezut că sunt zei. Orbi făcându-se cu toţii, s-au izbit unul de celălalt şi au căzut în groapa fără fund a necucemiciei, şi aceasta numai şi numai pentru că au judecat lucrurile cu propria lor minte. Despre unii ca aceştia, Pavel zicea: *„S-au rătăcit în gândurile lor şi inima lor cea nesocotită s-a întunecat. Zicând că sunt înţelepţi, au ajuns nebuni"* (Romani 1, 21-22). Apostolul ne mai spune şi cum anume s-a făcut căderea lor: *„Au schimbat slava lui Dumnezeu Celui nestricăcios cu asemănarea chipului omului celui stricăcios şi al păsărilor şi al celor cu patru picioare şi al târâtoarelor"* (Romani 1, 23).

Tăria ancorei

Credinţa a pătruns în lume şi a împrăştiat tot întunericul pe care sufletul omenesc îl primise în el. Şi dacă o corabie care se apleacă într-o parte şi în alta sub furia valurilor ce o lovesc şi a furtunii ce o împresoară, este ţinută în loc de ancora aruncată în mare, cu atât mai mult mintea noastră, care e purtată prin toate părţile de gândurile învăţăturilor păgâne, este ţinută la loc sigur de ancora credinţei, care nu o lasă să se scufunde, ca mai apoi să poată ajunge la un liman liniştit, luminat de un cuget nepătat de rătăcire.

Lucrul acesta l-a arătat şi Apostolul Pavel, spunând: *„Şi el a dat pe unii apostoli, pe alţii prooroci, pe alţii evanghelişti, pe alţii păstori şi învăţători, spre desăvârşirea sfinţilor, la lucrul slujirii, la zidirea trupului lui Hristos, până vom ajunge toţi la unitatea credinţei şi a cunoaşterii Fiului lui*

Dumnezeu... ca să nu mai fim copii duşi de valuri, purtaţi încoace şi încolo de orice vânt al învăţăturii..." (Efeseni 4, 11-14).

Vedeţi, aşadar, în ce fel credinţa, la fel ca o ancoră de nădejde, îndepărtează primejdia? Acelaşi lucru îl spune Apostolul Pavel într-o epistolă trimisă evreilor: *„Să avem îndemn puternic ca să ţinem nădejdea pusă înainte, pe care o avem ca o ancoră a sufletului, neclintită şi tare, intrând dincolo de catapeteasmă"* (Evrei 6,18-19). Să nu credeţi, însă, că această ancoră ne trage în jos, ci ea înalţă gândul la cer, până la Dumnezeu, căci cuvântul „catapeteasmă" închipuie cerul. De ce este aşa şi nu altfel? Pentru că, după cum catapeteasma despărţea Sfânta Sfintelor de locul unde puteau pătrunde oamenii de rând, la fel şi cerul, desfăşurat dinaintea ochilor noştri ca o catapeteasmă, desparte lumea văzută de cea nevăzută, adică lumea oamenilor de lumea cerurilor şi de ceea ce este deasupra cerurilor, unde a urcat Hristos, gătindu-ne acolo loc veşnic.

Prin aceste cuvinte, Sfântul Apostol a vrut să spună că sufletul nostru este ridicat de credinţă până la cer şi în felul acesta, el nu mai poate cădea sub sabia relelor vieţii, pentru că este întărit şi mângâiat de nădejdea bunătăţilor viitoare.

Omul ce trăieşte cu gândul la cele ale vieţii veşnice şi aşteaptă cu nădejde milostivire din cer, spre care îşi îndreaptă neîncetat ochii sufletului, nu mai este chinuit de greutăţile acestei lumi. Că este aşa, ne arată Apostolul Pavel, atunci când spune: *„Necazul nostru de acum, uşor şi trecător, ne aduce nouă, mai presus de orice măsură, slavă veşnică*

covârşitoare" (II Cor. 4, 17). În ce fel? *„Neprivind noi la cele ce se văd, ci la cele ce nu se văd"* (II Cor. 4, 18). Cu alte cuvinte, aşa cum ochii trupeşti nu văd nimic din cele ale sufletului, la fel nici ochii credinţei nu văd nimic din cele ale trupului.

Înţelesul cuvântului „credinţă"

Despre ce fel de credinţă vorbeşte Apostolul Pavel? Întreb aceasta deoarece cuvântul „credinţă" are două înţelesuri.

Pe de o parte, credinţa era puterea cu care Apostolii săvârşeau minuni, despre care Hristos spunea: *„Dacă veţi avea credinţă cât un grăunte de muştar, veţi zice muntelui acestuia: Mută-te de aici dincolo, şi se va muta; şi nimic nu va fi vouă cu neputinţă"* (Matei 17, 20).

Şi iarăşi, atunci când ucenicii nu au putut să-l scape pe lunatic de demoni şi voiau să afle de ce, Iisus le-a vorbit tocmai despre lipsa credinţei, spunându-le: *„Pentru puţina voastră credinţă"* (Matei 17, 20). Despre aceeaşi credinţă vorbeşte şi Pavel când zice: *„de aş avea atâta credinţă încât să mut şi munţii..."* (I Cor. 13, 2). Atunci când, păşind pe apă, lui Petru i s-a făcut frică să nu se afunde în mare, Hristos i-a spus: *„Puţin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit?"* (Matei 14, 31).

Aşadar, credinţa era aceea care le dădea Apostolilor puterea de a face semne şi minuni.

Pe de altă parte, credinţa este puterea care ne pregăteşte şi ne îndreaptă spre cunoştinţa lui Dumnezeu, iar fiecare dintre noi care are această credinţă în inima sa se numeşte credincios. Scriindu-

le romanilor, Pavel spunea: *„Mulţumesc, întâi Dumnezeului meu, prin Iisus Hristos, pentru voi toţi, fiindcă credinţa voastră se vesteşte în toată lumea"* (Rom. 1, 8). Iar tesalonicenilor le zicea: *„Căci, de la voi, cuvântul Domnului a răsunat nu numai în Macedonia şi în Ahaia, ci credinţa voastră în Dumnezeu s-a răspândit în tot locul"* (I Tes. 1, 8). Ce fel de credinţă este aceasta? Fără îndoială că este vorba despre credinţa cunoştinţei. El zice: *„Noi credem: pentru aceea şi grăim"*. Ce credem? *„Că Cel ce a înviat pe Domnul Iisus ne va învia şi pe noi cu Iisus"* (II Cor. 4, 13-14).

Dar de ce Apostolul vorbeşte despre *„duhul credinţei"*[2]? Deoarece credinţa este o harismă a Duhului Sfânt şi, fiind harismă şi dar al Duhului Sfânt, iar nu rod al propriei noastre izbânzi, nu vor fi pedepsiţi cei care nu vor crede şi nici nu vor fi lăudaţi cei care vor crede.

Cu adevărat, aceasta este trăsătura harismelor: nu sunt însoţite de răsplată şi de cununi cereşti, căci sunt daruri de la Dumnezeu şi semne ale bunătăţii Sale, nu biruinţe personale ale celui care le-a dobândit. De aceea, Domnul le-a cerut ucenicilor Săi să nu se bucure pentru că pot scoate demoni din oameni, iar pe cei care prooroceau în numele Său şi făceau multe alte asemenea, i-a izgonit din împărăţia cerurilor, pentru că nu aveau îndrăzneală sfântă izvorâtă din faptele lor bune, ci voiau să se mântuiască numai prin harisme (Matei 7, 21-23).

---

[2] Aici, autorul se referă la prima parte a versetului 13, cap. 4 din II Corinteni, respectiv: *„Dar având acelaşi duh al credinţei..."* [n.t.].

Aşadar, credinţa, fiind o harismă, adică rod al harului Duhului Sfânt, care a şi semănat-o în inima noastră, pentru că noi nu am făcut nimic pentru ea şi nu vom primi de pe urma ei nicio plată, atunci cum de spunea Apostolul: *„Cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturiseşte spre mântuire"* (Rom. 10, 10)? Asemenea, dacă toate sunt ale harului Duhului Sfânt, de ce Apostolul Pavel a zis: *„Celui care nu face fapte, ci crede în Cel ce îndreptează pe cel păcătos, credinţa lui i se socoteşte ca dreptate"* (Rom. 4, 5)? Şi cum de patriarhul Avraam a fost încununat cu atâtea laude atunci când a crezut în Dumnezeu în ceasul în care părea că nu se mai afla nicio nădejde pentru el pe pământ? Toate acestea sunt deoarece credinţa prinde rădăcini în inimile care au lucrat virtutea.

Pentru a dobândi credinţa, trebuie să vrem să credem

Aşadar, Apostolul Pavel vorbeşte despre *„duhul credinţei"*. El a vrut să ne arate că la început, pentru a crede, este nevoie ca noi să vrem lucrul acesta, dar odată credinţa însămânţată în inimile noastre, lucrarea este săvârşită prin harul Duhului Sfânt. Numai astfel credinţa este sporită şi întărită. Dar nici Dumnezeu, nici harul Duhului Sfânt nu înlocuiesc libera noastră voire. Dumnezeu ne cheamă la credinţă şi apoi aşteaptă ca noi să vrem, iar voirea trebuie să pornească dinlăuntrul nostru.

Dacă noi vrem să credem, atunci Dumnezeu ne dă tot ajutorul de care avem nevoie, căci deîndată ce dorim să păşim pe calea credinţei, vine

la noi diavolul, care pofteşte să smulgă din inimile noastre orice rădăcină a binelui şi a neprihănirii, ca să semene în loc sâmburii răului. În această împrejurare, este nevoie de ajutorul neîntârziat al Duhului Sfânt, Care sălăşluind în sufletele noastre, ca un bun semănător, va apăra cu multă râvnă de orice primejdie noul vlăstar al credinţei. Iată de ce, scriindu-le tesalonicenilor, Sfântul Apostol Pavel spunea: *„Duhul să nu-l stingeţi"* (I Tes. 5, 19), arătând prin aceasta că atunci când vine harul Duhului Sfânt, suntem nebiruiţi în faţa oricăror răutăţi ale diavolului. Iar dacă *„nimeni nu poate să zică: Domn este Iisus!, - decât în Duhul Sfânt"* (I Cor. 12, 3), va putea cineva să ţină credinţa dreaptă şi bine întocmită în inima sa fără acest ajutor?

Este nevoie de ajutorul Duhului Sfânt

Ca să rămână neclintită, credinţa trebuie să fie sprijinită de Duhul Sfânt, Care vine numai acolo unde găseşte oameni cu viaţă curată şi cuget nepătat.

Astfel, dacă vrem să ne întărim în credinţă, trebuie mai întâi să ne obişnuim să trăim în virtute creştină. Făcând aşa, harul Duhului Sfânt se va apropia de noi şi va rămâne în sufletele noastre, făcându-ne să sporim în dreapta credinţă. Să ştiţi că nu este cu putinţă ca omul păcătos să rămână neclintit în credinţa sa.

Credinţă şi fapte

Ceea ce este hrana pentru trup, aceea este şi felul în care ne ducem viaţa pentru credinţa din noi. Aşa cum firea cărnii noastre nu poate să rămână în viaţă fără mâncare, la fel nici credinţa nu poate să fie vie fără faptele cele bune, căci *„credinţa fără de fapte, moartă este"* (Iacov 2, 26).

Cele făgăduite credincioşilor

„Credinţa este încredinţarea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute" (Evrei 11, 1). Ceea ce vedem limpede cu ochii noştri nu poate fi nădăjduit, pe când ceea ce credem poate fi nădăjduit. Dacă noi credem în cele pe care le nădăjduim, iar, aşa cum se ştie, cele pe care le nădăjduim nu le avem încă, atunci credem în ceva ce încă nu am dobândit.

Tocmai de aceea, Apostolul vorbeşte despre *„acelaşi duh al credinţei"* (II Cor. 4, 13), spunând prin aceasta că oamenii Vechiului Testament aveau aceeaşi credinţă ca şi noi, creştinii. În altă parte, el mai adaugă: *„Au fost ucişi cu pietre, au fost puşi la cazne, au fost tăiaţi cu fierăstrăul, au murit ucişi cu sabia, au pribegit în piei de oaie şi în piei de capră, lipsiţi, strâmtoraţi, rău primiţi. Ei, de care lumea nu era vrednică, au rătăcit în pustii, şi în munţi, şi în peşteri, şi în crăpăturile pământului"* (Evrei 11, 37-38).

Arătând că oamenii aceia au primit suferinţele, fără să vadă vreo răsplată în timpul vieţii lor,

Apostolul ne învaţă: *„Toţi aceştia au murit întru credinţă, fără să primească făgăduinţele, ci văzându-le de departe şi iubindu-le cu dor..."* (Evrei 11, 13).

Spuneţi-mi în ce fel sfinţii aceştia au văzut cele făgăduite, de vreme ce nu s-au arătat dinaintea ochilor lor? Ei le-au văzut cu ochii credinţei, care au puterea să străpungă cerul şi să vadă tot ce se întâmplă acolo.

Văzându-le pe cele nevăzute...

Astfel sunt ochii credinţei: le văd pe cele nevăzute şi le înţeleg pe cele ce încă nu s-au petrecut. De unde ne dăm seama noi că a crede înseamnă a le vedea şi a le înţelege pe cele nevăzute?

Iată ce spune Apostolul Pavel: *„Iar credinţa este încredinţarea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute"* (Evrei 11, 1). Minunat este faptul că ochii trupului le văd pe cele materiale, în vreme ce ochii credinţei, dimpotrivă, nu văd nimic din cele ale materiei, ci numai pe cele nevăzute.

Faptul că ochii credinţei nu le văd pe cele trupeşti, ci numai pe cele netrupeşti ne este vădit de Apostolul Pavel, care spune astfel: *„Căci necazul nostru de acum, uşor şi trecător, ne aduce nouă, mai presus de orice măsură, slavă veşnică covârşitoare, neprivind noi la cele ce se văd, ci la cele ce nu se văd"* (II Cor. 4, 17-18). Cum se poate ca omul să le vadă pe cele nevăzute? Cum altfel, dacă nu cu ochii credinţei... Iată ce mai zice Apostolul: *„Prin credinţă înţelegem că s-au întemeiat veacurile prin Cuvântul*

lui Dumnezeu" (Evrei 11, 3). În ce fel s-au întemeiat veacurile? Nu ştim. Credem însă că *„s-au făcut din nimic cele ce se văd"* (Evrei 11, 3).

Vreţi să vă mai aduc o mărturie asupra faptului că ochii credinţei le văd pe cele nevăzute? Scriindu-le cândva galatenilor, Apostolul Pavel spunea: *„...pe voi, în ochii cărora a fost zugrăvit Iisus Hristos răstignit"* (Gal. 3, 1). Ce spui fericite Pavele? L-au văzut galatenii pe Iisus răstignit în Galateea? Nu ştim, oare, cu toţii, că Patimile Mântuitorului au avut loc în Palestina, în sânul Iudeii? Aşadar, cum să-L vadă galatenii răstignit pe Hristos? L-au văzut în acelaşi fel în care şi noi îi vedem pe morţi înviind, la fel cum l-am văzut pe lepros curăţat de boala sa şi pe paralitic ridicându-se. Pe aceştia i-am văzut chiar mai bine decât i-au văzut pe vremea aceea iudeii ce erau de faţă. Pentru că aceia, chiar dacă au văzut cu ochii lor, nu au crezut că s-a săvârşit o minune, pe când noi, cu toate că nu am fost de faţă, am crezut. De aceea, drepte sunt aceste cuvinte: *„fericiţi sunt ochii voştri că văd"* (Matei 13, 16).

Dacă vreţi să înţelegeţi mai bine cum de ochii credinţei pătrund dincolo de cele văzute şi le văd cu adevărat pe cele ce nu se văd – căci nu se poate să le vezi pe cele nevăzute decât dacă nu ţii seama de cele ce ţi se par limpezi ca lumina zilei –, ascultaţi ce spune Apostolul Pavel despre Avraam, care a văzut cu ochii credinţei naşterea fiului său, Isaac, iar pentru această credinţă a sa a primit împlinirea făgăduinţei făcută lui de Dumnezeu. Iată ce spune Scriptura: *„Şi neslăbind în credinţă, nu s-a uitat la trupul său amorţit - căci era aproape de o sută de ani"* (Romani 4, 19).

Credinţa are o mare putere

Mare este puterea credinţei. Pe cât de şovăielnice şi de greşite sunt gândurile oamenilor (Înţ. lui Solomon 9, 14), pe atât de puternică şi de pătrunzătoare este credinţa.

„Nu s-a uitat la trupul său amorţit". Iată cum dreptul Avraam le-a lăsat la o parte pe cele văzute, pe cele ale firii, cu toate că acestea se aflau dinaintea ochilor săi. Aşadar, nu a mai ţinut seama de cele văzute, ci a deschis ochii credinţei. De aceea, nu s-a uitat nici la bătrâneţile sale, nici la *„amorţirea pântecelui Sarrei"*, adică la faptul că ea era stearpă. (Romani 4, 19).

Cei doi erau neputincioşi de bătrâneţe, şi unde mai pui că Sarra a fost neroditoare toată viaţa ei... Iată, aşadar, câte lucruri îi împiedicau să aibă copii: amândoi erau bătrâni, ea era stearpă, iar acum era cu atât mai stearpă cu cât îmbătrânise şi nu mai putea nicicum să aibă copii. Dar Avraam le-a lăsat la o parte pe toate acestea, şi a privit până la cer cu ochii credinţei, luând chezăşie a împlinirii dorinţei lor puterea Celui Care îi făcuse făgăduinţa. De aceea, a şi spus Apostolul: *„Şi nu s-a îndoit, prin necredinţă, de făgăduinţa lui Dumnezeu, ci s-a întărit în credinţă"* (Romani 4, 20). Căci credinţa este sprijin puternic şi liman sigur, prin care omul poate să scape de înşelarea gândurilor şi să îşi liniştească sufletul cu linişte multă.

„Fericiţi sunt ochii voştri că văd" (Matei 13, 16). Să zăbovim puţin asupra acestor cuvinte ale Evanghelistului. Iudeii vedeau cu ochii lor cele ce se

petreceau atunci, dar cuvintele Scripturii nu vorbesc despre această vedere, căci oricine se întâmpla să fie de faţă – fie vrednic, fie nevrednic – vedea ce se petrecea în jur, ci despre vederea cu ochii sufletului.

Aceia l-au văzut pe orb şi au spus: *„Nu este acesta cel ce şedea şi cerşea?"* (Ioan 9, 8). Vedeţi cum se îndoiau? Nu ajunge să vezi cu ochii trupului ca să înţelegi că s-a făcut o minune. Cei care erau de faţă şi au văzut minunea spuneau: *„Nu este acesta cel ce şedea şi cerşea?"* însă noi, care nu am fost acolo, să zicem: „Acesta este acela".

Vedeţi, aşadar, că nu este niciun rău în faptul că nu am fost de faţă când se săvârşeau aceste minuni, pentru că avem deschişi ochii credinţei, după cum nu ne-ar fi folosit la nimic să fi fost de faţă dacă ochii credinţei noastre erau închişi.

La ce le-a folosit iudeilor că au văzut? La nimic. Noi am văzut mai bine decât ei.

Chipul adevăratei credinţe

Credinţa este adevărată atunci când, cu toate că cele făgăduite par cu neputinţă după rânduielile omeneşti, noi avem încredere în puterea celui care ne face făgăduinţa.

Aşadar, credinţa noastră trebuie să fie după vrednicia celui ce făgăduieşte. La fel a făcut şi dreptul Avraam, arătând credinţă adevărată în făgăduinţa lui Dumnezeu. Atât de mare a fost credinţa sa, încât despre el s-a scris în Sfânta Scriptură, spre pildă pentru noi toţi. *„Şi a crezut Avram pe Domnul şi i s-a socotit aceasta ca dreptate"* (Fac. 15, 6; Rom. 4, 3).

Am văzut, deci, că el a primit multă răsplată înainte chiar să se împlinească făgăduinţa pe care i-a făcut-o Domnul. El a fost socotit drept prin aceea că a crezut în cuvintele lui Dumnezeu, fără să le pună la îndoială.

Aşadar, să învăţaţi şi voi, rogu-vă, de la patriarhul Avraam, să credeţi în cuvintele lui Dumnezeu, să aveţi încredere în făgăduinţele Sale şi să fiţi mulţumitori Lui, neţinând seama de gândurile voastre.

Dacă ne vom purta astfel, vom fi socotiţi drepţi şi nu va trece mult până când vom vedea împlinindu-se făgăduinţele pe care ni le-a făcut Cel de Sus. Lui Avraam, Dumnezeu i-a făgăduit că va avea foarte mulţi urmaşi, iar aceste cuvinte întreceau puterea omului de a le înţelege şi erau chiar împotriva firii omeneşti. De aceea, credinţa lui a trebuit să fie foarte mare, atât de mare, încât a fost numit drept în faţa lui Dumnezeu.

Iar nouă, dacă băgaţi bine de seamă, ne-a făgăduit lucruri mult mai mari ca acestea, ce întrec puterea gândului omenesc. Şi noi, dacă vom crede în puterea Celui Care ne făgăduieşte, nu numai că vom fi drepţi prin credinţa noastră, dar vom şi primi tot ceea ce ni s-a făgăduit.

Roadele credinţei adevărate

Gândiţi-vă, iubiţii mei fraţi în Hristos, câtă răsplată a primit patriarhul Avraam de la Dumnezeu pentru cuvintele pe care le-a spus regelui Sodomei şi pentru toate virtuţile pe care le-a pus în lucrare întreaga sa viaţă. Prin dragostea şi purtarea de grijă

faţă de robul Său credincios, Domnul ne arată nouă, tuturor, că şi cea mai mică faptă bună a noastră va fi răsplătită însutit, numai să credem cu adevărat, la fel ca omul acela drept, şi să fim stăruitori în credinţă, oricâte ispite s-ar abate asupra noastră.

În felul acesta a aflat răsplată şi dreptul Avraam. Ascultaţi acum ce spune fericitul Pavel despre credinţa patriarhului: *„Prin credinţă, Avraam, când a fost chemat, a ascultat şi a ieşit la locul pe care era să-l ia spre moştenire, şi a ieşit neştiind încotro merge"* (Evrei 11, 8). Prin aceste cuvinte, Apostolul vorbeşte despre supunerea lui Avraam faţă de porunca dată de Dumnezeu: *„Ieşi din pământul tău, din neamul tău şi din casa tatălui tău şi vino în pământul pe care ţi-l voi arăta Eu."* (Facerea 12, 8).

Aţi văzut ce înseamnă credinţă nestrămutată? Să facem, dar, şi noi la fel, ca îndepărtându-ne de cele ale vieţii de zi cu zi, să păşim pe calea ce duce spre cer.

Unde vrea Dumnezeu, se biruieşte rânduiala firii.

Atunci când Dumnezeu vrea, toate cele ştiute de noi se schimbă, cele grele se fac uşoare şi cele ce sunt cu neputinţă se împlinesc, ajunge să avem credinţă nestrămutată în El şi, încredinţându-ne în atotputernicia Sa, să nu mai ţinem seamă de neputinţele firii omeneşti.

Oare Cel Care a făgăduit oamenilor ce duc aici, pe pământ, o viaţă curată, bunătăţile de negrăit ale vieţii viitoare, nu ni le va da şi pe cele pământeşti? Se înţelege că pe cele pământeşti le

primim atunci când nu punem preţ pe viaţa aceasta, ci căutăm mai întâi spre cele cereşti.

Chipul credinţei adevărate

A crede cu adevărat înseamnă a nu căuta la cele ce se văd, chiar dacă acelea sunt departe de ce ni s-a făgăduit, ci să avem încredere deplină în Cel Care ne-a făcut făgăduinţa.

A crede înseamnă să nu ne mulţumim numai cu ceea ce vedem cu ochii trupeşti, ci cu ochii minţii să căutăm înspre cele ce nu se văd. Pe acestea se cuvine să le socotim mai adevărate chiar şi decât lucrurile pe care le vedem cu ochii noştri trupeşti. În felul acesta a dobândit şi patriarhul Avraam darurile lui Dumnezeu, căci s-a încrezut mai mult în cuvintele cereşti decât în gândurile sale. *„Avraam a crezut lui Dumnezeu şi i s-a socotit lui ca dreptate"* (Romani 4, 3). Dreptate înseamnă, aşadar, a ne încrede în cuvintele lui Dumnezeu. Însă atunci când El făgăduieşte ceva, să nu ne aşteptăm ca lucrurile să se desfăşoare după cum cred oamenii, ci să avem deplină încredere în rânduiala cerească, pentru că numai în felul acesta suntem mai presus de gândurile omeneşti neputincioase.

Ochii credinţei

Aşa cum ochii omeneşti nu pot vedea dincolo de cele trupeşti, la fel nici ochii credinţei nu le pot vedea pe cele ale firii, în schimb au puterea să pătrundă chiar şi până la cele ce se vor întâmpla peste generaţii şi generaţii.

Şi cele pământeşti au nevoie de credinţă

„Dacă v-am spus cele pământeşti şi nu credeţi, cum veţi crede de vă voi spune cele cereşti?" (Ioan 3, 12). Hristos nu zice aici „nu vă încredinţaţi", ci *„nu credeţi"*, ceea ce înseamnă că şi cele pământeşti au nevoie de credinţă. Şi dacă cele pământeşti au nevoie să fie crezute, cu atât mai mult este nevoie de credinţă pentru cele cereşti.

Avem nevoie de credinţă şi pentru cele pe care le putem vedea

„Crezut-am, pentru aceea am şi grăit" (II Cor. 4, 13). Aşadar, este nevoie să credem în ceea ce ni se făgăduieşte. Iar eu, gândindu-mă la acestea şi întărindu-mă în credinţă, alung de la mine orice chin şi nelinişte.

Apostolul Pavel ne învaţă că şi în privinţa lucrurilor pe care le putem vedea şi simţi este nevoie de credinţă. Şi dacă este nevoie de credinţă pentru cele văzute, cu atât mai mult este nevoie de credinţă pentru cele nevăzute. Dacă oamenii au nevoie de credinţă atunci când li se făgăduieşte un lucru pământesc, cu atât mai mult au nevoie de credinţă când li se făgăduieşte un lucru ceresc.

Aşadar, atunci când este vorba de ceva ce întrece puterea omului de înţelegere, trebuie să credem şi să nu cercetăm cu mintea noastră dacă se poate sau nu un lucru ca acela, pentru că puterea lui Dumnezeu este mai presus de noi.

Atunci când suntem războiţi de felurite gânduri, trebuie să ne înarmăm cu credinţă şi să-L slăvim pe Dumnezeu. Cel care ascultă de gândurile lui proprii, străduindu-se cu puţina sa minte să afle tainele nespuse ale iconomiei cereşti, nu-L slăveşte pe Ziditorul său. Iată de ce Pavel, vorbind despre Avraam, care nu s-a supus gândurilor sale, ci s-a uitat la puterea Celui Care i-a făcut făgăduinţa, slăvindu-L astfel cu toate puterile pe Dumnezeu, a spus: *„Nu s-a îndoit, prin necredinţă, de făgăduinţa lui Dumnezeu, ci s-a întărit în credinţă, dând slavă lui Dumnezeu, şi fiind încredinţat că ceea ce i-a făgăduit are putere să şi facă."* (Romani 4, 20-21).

Este nevoie de ajutorul Duhului Sfânt

Ce anume înseamnă: *„Având acelaşi Duh al credinţei, – după cum este scris: «Crezut-am, pentru aceea am şi grăit», – şi noi credem: pentru aceea şi grăim"* (II Cor. 4, 13)? Aici ni se dezvăluie o mare taină. Şi care este această taină? Că atât în Vechiul, cât şi în Noul Testament, lucrează acelaşi Duh. Şi lui Avraam şi nouă ne vorbeşte acelaşi Duh, Care este învăţătorul tuturor şi fără de Care nu putem să spunem nimic. *„Crezut-am, pentru aceea am şi grăit"*, zice în Scriptură. De ce nu a spus Apostolul: „Având această credinţă", ci *„Având acelaşi Duh al credinţei"*? Ca să arate ceea ce am zis mai înainte, dar şi că este nevoie de harul Duhului Sfânt pentru ca omul să urce la înălţimea credinţei şi să dispreţuiască neputinţa gândurilor omeneşti. Tocmai de aceea, Apostolul Pavel mai adaugă: *„Şi fiecăruia se dă arătarea Duhului spre folos. Că unuia i se dă*

prin Duhul Sfânt cuvânt de înţelepciune, iar altuia, după acelaşi Duh, cuvântul cunoştinţei şi unuia i se dă întru acelaşi Duh credinţă, iar altuia, darurile vindecărilor, întru acelaşi Duh" (I Cor. 12, 7-9).

Poate că unii vor zice că aici se vorbeşte despre alt fel de credinţă, şi anume aceea prin care se săvârşesc minuni. Ştiu şi eu prea bine că una este credinţa despre care spuneau Apostolii: *„Sporeşte-ne credinţa"* (Luca 17, 5), şi alta aceea după care cu toţii suntem credincioşi, fără, însă, a face minuni, cu toate că avem în noi evlavie către Dumnezeu. Dar şi pentru acest fel de credinţă este nevoie de ajutorul Duhului Sfânt, căci iată, Sfântul Evanghelist Luca scrie despre o anumită femeie astfel: *„Dumnezeu i-a deschis inima să ia aminte la cele grăite de Pavel"* (Fapte 16, 14). Iar Hristos spune: *„Nimeni nu poate să vină la Mine, dacă nu-l va trage Tatăl, Care M-a trimis..."* (Ioan 6, 44).

De ce este necredinţa un păcat?

De ce este socotită necredinţa a fi un păcat, atâta vreme cât credinţa este lucrarea lui Dumnezeu, iar pe cei care nu cred, nici Duhul nu îi ajută, nici Tatăl nu-i trage înspre El, nici Fiul nu îi îndrumă? Hristos zice despre El Însuşi astfel: *„Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa"* (Ioan 14, 6). Domnul spune aceasta pentru a ne arăta că avem nevoie de El ca să ajungem la Tatăl. Aşadar, dacă Tatăl îl trage pe om la El, Fiul îl îndrumă, iar Duhul Sfânt îl luminează, de ce păcătuiesc cei care nu au fost nici traşi, nici îndrumaţi, nici luminaţi? Pentru că nu s-au făcut vrednici să primească lumina credinţei.

De ce anume avem nevoie ca să dobândim credinţa?

Luaţi aminte la ce s-a întâmplat cu sutaşul Corneliu (Fapte 10, 24). El nu a aflat credinţa cu de la sine putere, ci a fost chemat de Dumnezeu, pentru că a fost găsit vrednic de darurile sfinte.

De aceea, vorbind despre credinţă, Apostolul Pavel spune: *„Aceasta nu e de la voi: este darul lui Dumnezeu"* (Efeseni 2, 8). Nu înseamnă că omul nu poate sau nu trebuie să aducă roadele faptelor sale. Căci cu toate că este o lucrare a lui Dumnezeu, pentru ca ea să sălăşluiască în noi, trebuie să găsească în sufletele noastre curăţie şi dorinţă spre cele înalte. Iată de ce Apostolul Pavel adaugă: *„Dumnezeu toate le lucrează spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu, al celor care sunt chemaţi după voia Lui"* (Romani 8, 28), şi aceasta pentru că nimeni nu-L poate sili pe Dumnezeu să ne dea virtuţile sau mântuirea. Ale Lui sunt toate, însă ne-a lăsat şi nouă ceva, ca să primim pe drept cununile biruinţei.

Astfel, după ce Sfântul Apostolul Pavel a spus: *„având acelaşi duh al credinţei"* (II Cor. 4, 13), vorbind aici despre acelaşi duh care a grăit şi în timpul Vechiului Testament, el a mai adăugat: *„credem: pentru aceea şi grăim"* (II Cor. 4, 13). Acum, în timpul Noului Testament, este nevoie de credinţă cu atât mai mult cu cât lucrurile care ni se făgăduiesc sunt duhovniceşti, nevăzute şi cu mult peste putinţa noastră de a le înţelege. Cununile biruinţei nu mai sunt pentru viaţa aceasta, ci pentru

cealaltă, ce va să vie. Dar şi pentru cele pe care le primim în viaţa aceasta avem nevoie de credinţă, mai ales pentru Sfintele Taine şi pentru Botez.

Puterea darurilor ce le primim este mai presus de gândirea şi de înţelegerea noastră. Aşadar, dacă era nevoie de credinţă pentru a primi lucruri văzute, materiale, cu atât mai mult este nevoie să credem atunci când este vorba despre darurile de taină ale împărăţiei cerurilor.

Ancora sfântă

Credinţa este ca o ancoră sfântă, care nu lasă gândurile să hălăduiască în voia valurilor. Lucrul acesta se vădeşte mai ales atunci când prin credinţă, omul reuşeşte să treacă peste greutăţile şi încercările pe care viaţa i le scoate în cale, căci are nădejde în suflet şi îndepărtează astfel de la el tulburarea gândurilor. Iată de ce spunea psalmistul: *„m-am smerit foarte"* (Ps. 115, 1), adică am trecut prin greutăţi, dar nu mi-am pierdut curajul şi îndrăzneala.

Dumnezeu le împlineşte pe toate, însă numai dacă avem credinţă

Nu încercaţi să aflaţi în ce fel s-au făcut cele ale lui Dumnezeu. Nu trebuie decât să credeţi, iar restul vine de la Domnul. Avem atâtea şi atâtea mărturii care arată că lucrul acesta este adevărat. Psalmistul spune: *„Crezut-am, pentru aceea am grăit"* (Ps. 115, 1). La rândul său, gândind la aceste cuvinte, Apostolul Pavel le-a dat un înţeles încă mai adânc, zicând: *„Dar având acelaşi duh al credinţei, – după cum este scris:*

«crezut-am, pentru aceea am şi grăit», – şi noi credem: pentru aceea şi grăim" (II Cor. 4, 13). Dacă în vremurile de demult, când oamenii ştiau atât de puţine din câte ne-a descoperit nouă Dumnezeu, era nevoie de credinţă, cu atât mai mult este nevoie de credinţă acum, când am venit la cunoştinţa dogmelor celor înalte, la care oamenilor Vechiului Testament nici nu le venea în minte să se gândească. Despre acestea vorbea Apostolul atunci când spunea: *„Cele ce ochiul n-a văzut şi urechea n-a auzit, şi la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El"* (I Cor. 2, 9).

Cele nevăzute sunt mai cu temei decât cele văzute

Diavolii fac tot ce pot ca omul să nu creadă că gheena există, cu toate că ei înşişi nu se îndoiesc de ea, pe când noi, care am fost cinstiţi cu cele mai de preţ daruri, cărora ne-au fost descoperite tainele cerului, nu numai că nu credem, măcar ca şi ei, dar ne arătăm mai necredincioşi decât îngerii întunecaţi.

Ştim prea bine că judecata omului este înşelătoare. Cu toate acestea, sunt unii care zic: „S-a întors careva din iad ca să spună că el există cu adevărat? Sau a coborât cineva din cer ca să ne încredinţeze că Dumnezeu este Ziditorul cerului şi al pământului? Şi cum se poate dovedi că avem suflet?"

Fireşte că dacă avem de gând să credem numai în cele pe care le putem vedea cu ochii noştri, atunci o să ne îndoim de Dumnezeu şi de îngeri, de existenţa cugetării şi a sufletului, lipsindu-ne astfel de învăţăturile cele adevărate.

Dacă vrem, însă, să avem parte de adevăr, trebuie să credem mai mult în cele nevăzute decât în cele văzute. Aceasta pare o gândire nelalocul ei, însă ea este dreaptă pentru cei care judecă bine lucrurile.

Căci cu adevărat, ochii noştri se dovedesc neputincioşi nu numai în privinţa lucrurilor nevăzute (pentru că nu le pot recunoaşte deloc), dar şi în privinţa lucrurilor pe care cred că le văd, fiindcă vederea limpede este îngreunată de distanţă, de aer, de lipsa atenţiei, de mânie, de griji şi de nenumărate alte piedici, pe când gândul omului, atunci când este luminat de harul Sfintelor Scripturi, poate să înţeleagă cel mai bine care este adevărul.

Dovada credinţei

Dă dovadă de credinţă cel care năzuieşte spre cele mai mari lucruri lăsate de Dumnezeu pentru oameni, ajungând astfel să dobândească împărăţia cerurilor şi toate celelalte bunătăţi.

Înţelepţi ca şerpii şi nevinovaţi ca porumbeii[3]

Aşa cum şarpele lasă totul, chiar şi trupul, dacă este în primejdie să fie tăiat, ca să-şi scape capul, la fel şi noi, după cum cere Domnul, să jertfim orice în afară de credinţă, fie că este vorba de avere, de sănătate sau chiar de viaţa noastră. Căci credinţa este capul şi rădăcina tuturor lucrurilor bune, iar

[3] Matei 10, 16.

dacă nu ne lepădăm de ea, chiar de nu am mai rămas cu nimic, vom putea dobândi înapoi tot ce am pierdut şi chiar mai mult.

La nimic nu ne foloseşte să fim lângă Hristos dacă nu avem credinţă

Chiar dacă era stăpânit de frică, Petru şi-a făcut curaj şi a păşit pe apă. Slăbind, însă, în credinţă, nu a putut sta împotriva vântului, cu toate că se afla aproape de Hristos. În acelaşi fel, nici nouă nu ne foloseşte să stăm aproape de Domnul, dacă nu suntem statornici în credinţă.

Credinţă şi vindecare

Ne-am putea pune următoarea întrebare: De ce anume au fost mustraţi ucenicii atunci când, din pricina necredinţei lor, nu au putut alunga demonii? Ca să se arate că dacă ei ar fi avut credinţă, ar fi putut să-i vindece pe bolnavi şi fără ca aceştia din urmă să creadă. Aşa cum se putea ca vindecarea să fie făcută doar prin credinţa celor care voiau să se vindece, oricine ar fi fost aceia, la fel se putea şi ca minunea să se săvârşească numai şi numai prin credinţa celor care vindecau, fără să fie nevoie să creadă şi cei ce urmau să fie vindecaţi.

Amândouă aceste lucrări sunt arătate în Sfânta Scriptură. Astfel, şi cei care se aflau în preajma lui Corneliu (Fapte 10, 1-4) au primit har de la Dumnezeu, iar pe timpul lui Elisei, a înviat un mort fără ca cineva să fi avut credinţă, căci cei care au aruncat mortul în groapă nu erau cuprinşi de

credinţă, ci stăpâniţi de frică. Ei au aruncat mortul unde s-a nimerit, de teamă să nu fie prinşi, după care au fugit din locul acela. Iar cel care murise a înviat numai şi numai prin puterea ce izvora din trupul sfânt al lui Elisei (IV Regi 13, 21).

Aşadar, ucenicii lui Hristos s-au arătat a fi slabi în credinţă, însă nu toţi, căci printre ei nu se aflau cei mai de seamă dintre Apostoli.

Grăuntele de muştar şi mutarea muntelui din loc

„Dacă veţi avea credinţă cât un grăunte de muştar, veţi zice muntelui acestuia: Mută-te de aici dincolo, şi se va muta; şi nimic nu va fi vouă cu neputinţă" (Matei 17, 20).

Dacă mă veţi întreba unde s-a întâmplat vreodată o asemenea minune, adică munţii să se mute din loc, o să vă spun că s-au făcut minuni mult mai mari decât aceasta, pentru că mii de oameni au înviat din morţi. A muta munţii din loc este un lucru mai mic decât a aduce viaţă într-un trup mort. Unii oameni care au trăit după Hristos şi care au fost sfinţi, deşi nu au avut harul Apostolilor, dacă era nevoie, puteau să mute munţii din loc. Cu atât mai mult puteau face lucrul acesta Apostolii lui Hristos. Iar dacă nu au mutat munţii din loc, a fost aşa nu pentru că nu au putut, ci pentru că nu au vrut şi pentru că nu a fost nevoie (cum credeţi că nu ar fi putut muta munţii din loc, dacă au făcut minuni şi mai mari?). Se mai poate ca această minune să se fi săvârşit, dar să nu fi rămas nicio mărturie despre ea,

pentru că nu s-a scris despre toate minunile câte s-au petrecut în vremea aceea.

Atunci când Hristos le spunea cuvintele acestea, Apostolii erau în mare măsură nedesăvârşiţi. Şi să nu credeţi că într-adevăr, credinţa lor nu era nici cât un bob de muştar, ci numai că era schimbătoare. Bunăoară, Hristos ba îl fericea pe Petru, ba îl certa. Şi ceilalţi ucenici au fost certaţi de Hristos pentru nepriceperea lor când nu au înţeles cuvântul Său despre aluatul fariseilor (Matei 16, 6-12). Ucenicii s-au arătat slabi, la fel ca şi atunci când Domnul a fost răstignit pe cruce.

Aşadar, aici este vorba despre acea credinţă care are puterea de a săvârşi minuni. Hristos aminteşte despre grăuntele de muştar ca să arate puterea nesfârşită a credinţei, căci cu toate că este mică la chip, la fel ca un grăunte de muştar, are puterea să se ridice deasupra a toate. Hristos vorbeşte despre credinţa cât un grăunte de muştar ca să ne arate că şi credinţa cea mai puţină, dacă este izvorâtă din suflet, are puterea să înfăptuiască lucruri mari. Şi nu numai atât, ci mult mai mult, căci Domnul adaugă: *„nimic nu va fi vouă cu neputinţă"*.

Este nevoie de credinţă chiar şi pentru cele ce pot fi atinse

Atunci când nu înţelegem un lucru din viaţa de zi cu zi, îl primim prin credinţă. Dacă pentru lucrurile obişnuite, pe care le putem vedea şi atinge, avem nevoie de credinţă, cu atât mai mult trebuie să credem atunci când este vorba despre lucruri duhovniceşti şi tainice. Aşa cum, prin puterea lui Dumnezeu,

pământul nemişcat şi fără suflet a rodit atâtea lucruri, în acelaşi fel se sfinţesc toate prin Duhul Sfânt şi capătă puteri pe care noi nu le înţelegem.

Aşadar, să nu zicem că nu este ceea ce noi nu putem vedea. Nici sufletul nu ştim cum este, însă credem că avem un suflet, care nu este totuna cu trupul.

Avem nevoie de credinţă pentru orice

Pentru orice lucru avem nevoie de credinţă. Hristos a spus că Sfânta Cruce este izvor de viaţă, dar aceste cuvinte nu pot fi înţelese uşor de gândirea omenească, fapt vădit de purtarea oamenilor idolatri, care îşi bat joc de ele. Însă cel care crede, are puterea să treacă cu uşurinţă peste orbirea minţii lui, şi chiar dacă nu înţelege pe deplin cuvintele Mântuitorului, le primeşte cu bucurie şi le păstrează în inima lui.

Credinţa şi calea cea dreaptă

Niciun om de pe lumea aceasta nu poate primi credinţa în inima sa dacă nu-şi îndreaptă mai întâi viaţa pe calea cea bună. Şi nimeni nu poate să rămână necredincios pentru totdeauna decât dacă a păşit pe calea răului fără să se mai uite vreodată înapoi.

Ne putem întreba: Oare este de ajuns să credem în Hristos ca să avem viaţă veşnică? De bună seamă că nu. Lucrul acesta este vădit de cuvintele Domnului, Care a spus: *„Nu oricine Îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăţia cerurilor"* (Matei 7, 21). Fie şi numai păcatul hulei împotriva Duhului Sfânt ne poate arunca în groapa

gheenei (Luca 12, 10). Acesta este un păcat mare, ce ţine de nesocotirea dogmelor credinţei noastre, însă şi pentru păcate mai mici putem ajunge în iad. Chiar dacă am crede după cum se cuvine în Tatăl, în Fiul şi în Duhul Sfânt, dar nu ducem o viaţă curată, credinţa noastră nu ne poate mântui. Iar atunci când auzim cuvintele *„Aceasta este viaţa veşnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, şi pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis"* (Ioan 17, 3), să nu credem că ele ajung pentru a dobândi împărăţia cerurilor. Ca să ne mântuim, trebuie să ducem o viaţă curată şi să avem obiceiuri plăcute lui Dumnezeu. Aşadar, dacă avem credinţă în Dumnezeu, dar trăim în păcate, vom fi aspru pedepsiţi la judecată.

Credinţa este maica tuturor bunătăţilor şi doctorie de mântuire

Iubiţii mei fraţi întru Hristos, să ştiţi că avem nevoie de credinţă tot timpul vieţii noastre, căci credinţa este începutul tuturor lucrurilor bune şi medicamentul care ne aduce mântuire. Fără credinţă, nimeni nu poate înţelege niciuna din marile dogme ale Ortodoxiei. Oamenii fără credinţă, ce se străduiesc să le cuprindă pe acestea cu mintea lor, se aseamănă celor care încearcă să treacă peste mare fără să aibă nici corabie, nici barcă. O vreme dau din mâini şi din picioare, însă după aceea, sleiţi de puteri, sunt acoperiţi de valuri şi se scufundă în adâncuri. Astfel sunt şi cei care, voind să afle tainele lui Dumnezeu, se sprijină pe puterea minţii lor: înainte să afle câte ceva, sunt înghiţiţi de valuri (I Timotei 1, 19). Ca să

nu cădem din credinţă şi să nu ne scufundăm în adâncurile înşelăciunii, să ne legăm şi noi de ancora pe care Hristos i-a dăruit-o femeii samarinence.

Chipul credinţei curate

Samarinenii s-au arătat mai vrednici decât iudeii, căci ei credeau fără să vadă săvârşindu-se vreo minune. Pe unii ca aceştia îi fericeşte Hristos atunci când spune: *„Fericiţi cei ce n-au văzut şi au crezut!"* (Ioan 20, 29). Cu adevărat, aceasta este credinţa cea curată.

Este nevoie să credem şi după ce vedem săvârşindu-se minuni

Se pare că Domnul ne cere să avem credinţă nu înainte, ci după ce vedem cu ochii noştri săvârşindu-se minuni. De la cei care Îl cunoşteau, cerea credinţă, însă de la cei care Îl vedeau pentru prima dată, cerea credinţă numai după ce le arăta puterea Sa dumnezeiască prin minunile pe care le săvârşea.

Pentru a crede, avem nevoie de ajutorul lui Dumnezeu. Îndreptăţirea necredinţei

„Fericit eşti Simone, fiul lui Iona, că nu trup şi sânge ţi-au descoperit ţie aceasta" (Matei 16, 17). Ce vrea Domnul să spună prin aceste cuvinte? Că dacă avem credinţă în inima noastră, lucrul acesta nu este o întâmplare, ci este rod al lucrării Duhului Sfânt. Iar pentru a putea crede, trebuie să avem un suflet vrednic de credinţa în Dumnezeu.

Poate că unii vor spune: „Dacă nimeni nu vine la Tatăl decât prin Fiul şi dacă nimeni nu poate veni la Fiul fără să fie chemat de Sus, atunci cei care nu au primit nimic de la Tatăl nu au nicio vină". Însă acestea sunt cuvinte fără noimă şi nimic mai mult decât nişte îndreptăţiri păcătoase pentru necredinţă. Fără îndoială că pentru a avea parte de darurile lui Dumnezeu, este nevoie şi de lucrarea noastră, pentru că aceste daruri sunt primite numai de către cei care se silesc.

Ucenicii Domnului

Sunt unii care se întreabă: „Dacă s-a spus că *«toţi copiii tăi vor fi ucenici ai Domnului»* (Isaia 54, 13), atunci de ce sunt şi oameni care nu cred?" Pentru că această proorocie nu vorbeşte despre toţi oamenii de pe pământ, ci despre toţi care vor să-L primească pe Dumnezeu în inimile lor. Cu adevărat, Domnul este gata să dăruiască tuturor învăţătura Sa, însă trebuie ca şi noi să vrem lucrul acesta.

Credinţa puţină şi săvârşirea minunilor

Cei care au credinţă puţină, nu ascultă nici de învăţătură, nici de poveţe, ci cred numai dacă văd cu ochii lor săvârşindu-se minuni.

Credinţa se cunoaşte după fapte

„Vine noaptea, când nimeni nu poate să lucreze" (Ioan 9, 4). Domnul nu a spus: „Vine noaptea când nu pot să lucrez", ci *„când nimeni nu poate să lucreze"*, adică atunci când nu va mai fi nici

credinţă, nici pocăinţă, nici râvnă spre mântuire. Cu adevărat, prin aceste cuvinte, Domnul vorbeşte despre credinţă, căci la întrebarea ucenicilor: *„Ce să facem, ca să săvârşim lucrările lui Dumnezeu?"* (Ioan 6, 28), El răspunde: *„Aceasta este lucrarea lui Dumnezeu, ca să credeţi în Acela pe Care El L-a trimis"* (Ioan 6, 29).

Credinţa este începutul darurilor lui Dumnezeu

Credinţa este izvorul tuturor bunătăţilor. Atât de mare e darul acesta, încât prin el, oamenii pot săvârşi lucrarea lui Dumnezeu, în numele Lui. *„Dacă veţi avea credinţă cât un grăunte de muştar"*, spune Domnul, *„veţi zice muntelui acestuia: Mută-te de aici dincolo, şi se va muta; şi nimic nu va fi vouă cu neputinţă"* (Matei 17,20). Sau: *„Cel ce crede în Mine va face şi el lucrările pe care le fac Eu şi mai mari decât acestea va face..."* (Ioan 14, 12). Care sunt aceste lucrări mai mari? Cele pe care ucenicii le-au săvârşit după Înviere, căci şi umbra lui Petru căzând peste bolnavi, îi vindeca, iar pe cei morţi îi învia (Fapte 5, 12-15). În felul acesta, se propovăduia puterea lui Hristos, căci nu era un lucru atât de mare ca un Om să săvârşească minuni, pe cât a fost ca alţii să săvârşească minuni şi mai mari în numele Lui, după ce El nu mai era între oameni. Aceasta a fost o dovadă de netăgăduit a Învierii. Nici dacă Însuşi Hristos S-ar fi arătat tuturor, oamenii nu ar fi crezut atât de mult, pentru că ar fi putut să spună că văd o arătare. Însă dacă înţelegeau că în numele Lui se făceau minuni şi mai mari decât atunci când era

printre ei, nu aveau cum să nu creadă decât dacă erau cu totul nesimţitori.

După cum am văzut, credinţa este un dar fără seamăn atunci când în sufletele noastre se află râvnă şi multă dragoste. Ea ne face înţelepţi şi ascunde privirii oamenilor cât suntem de neînsemnaţi, iar dacă părăsim gândurile lumeşti, prin ea putem grăi despre cele cereşti. Cele pe care înţelepciunea omenească nu poate să le înţeleagă, sunt vii şi luminoase pentru oamenii care cred cu adevărat.

Aşadar, să fim şi noi credincioşi şi să nu ne lăsăm purtaţi ca pleava în vânt de tot felul de gânduri mincinoase.

Dacă avem o viaţă păcătoasă, dreapta credinţă nu ne foloseşte la nimic

Însuşi Hristos ne încredinţează că nu ne foloseşte la nimic credinţa atunci când trăim în păcat, iar la rândul lor, Apostolii s-au îngrijit cu deosebire să-i facă pe oameni să înţeleagă lucrul acesta. Hristos spune: *„Nu oricine îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăţia cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din Ceruri. Mulţi Îmi vor zice în ziua aceea: Doamne, Doamne, au nu în numele Tău am proorocit şi nu în numele Tău am scos demoni şi nu în numele Tău minuni multe am făcut? Şi atunci voi mărturisi lor: Niciodată nu v-am cunoscut pe voi. Depărtaţi-vă de la Mine cei ce lucraţi fărădelegea"* (Matei 7, 21-23). Aceştia nu sunt primiţi de Dumnezeu căci, cu toate că au avut credinţa cea adevărată, nu şi-au ferit sufletele de

rele şi le-au îndepărtat astfel de Ziditorul lor. Scriindu-le evreilor, Sfântul Apostol Pavel îi sfătuia astfel: *„Căutaţi pacea cu toţi şi sfinţenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul"* (Evrei 12, 14). Prin sfinţenie, Apostolul numeşte purtarea înţeleaptă, plăcută lui Dumnezeu.

Credinţa are putere mai mare decât ispitele vieţii

„Să nu se tulbure inima voastră; credeţi în Dumnezeu, credeţi şi în Mine" (Ioan 14, 1). Prin aceste cuvinte, Hristos ne spune că toate relele vor trece, căci Dumnezeu nu îngăduie ispitelor şi încercărilor să-i biruiască pe cei care cred cu adevărat.

Credinţa de dragul credinţei şi credinţa fără dovezi

Aşa cum a crede fără noimă, după cum se nimereşte, este semnul unei minţi slabe, la fel şi a te apuca să cercetezi tainele credinţei, după măsura minţii tale nepricepute la cele preaînalte, este semnul unei minţi grosolane.

„Fericiţi cei ce n-au văzut şi au crezut!" (Ioan 20, 29). Pentru a putea spune că avem credinţă adevărată, este nevoie tocmai de aceasta: să primim în sufletele noastre cele pe care nu le putem vedea cu ochii. *„Credinţa este încredinţarea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute"* (Evrei 11, 1). Hristos nu-i fericeşte numai pe ucenicii

Săi, ci pe toţi cei care au crezut şi vor crede în El de atunci şi până la sfârşitul veacurilor.

Cineva spunea că ucenicii au văzut şi după aceea au crezut, însă ei nu au cerut semne, ci au crezut în Învierea lui Hristos numai văzând giulgiul în care El fusese înfăşurat. Nu au cerut să-L vadă cu trup ca să creadă cu toată fiinţa lor.

Dacă veţi zice: „Aş fi vrut să trăiesc în vremea aceea, ca să-L văd pe Hristos săvârşind minuni", să vă gândiţi la aceste cuvinte: *„Fericiţi cei ce n-au văzut şi au crezut!"* (Ioan 20, 29).

Să credem fără să cerem minuni

Trebuie să credem în cuvintele Evangheliei cu toată fiinţa noastră, chiar şi atunci când trecem prin încercări grele, iar semne de la Dumnezeu nu se văd din nicio parte. Aşa a făcut şi Avraam, care a lăsat totul în urmă şi şi-a încredinţat viaţa Ziditorului său.

Credinţa în purtarea de grijă a lui Dumnezeu

Numai în credinţă vom afla răspuns la toate frământările, necazurile şi cererile pe care le avem. A crede înseamnă a şti că Dumnezeu le împlineşte pe toate cu dreptate şi cu dragoste, ţinând seama înainte de orice de ceea este mai bine pentru noi. A crede mai înseamnă a primi în inima noastră gândul că noi nu putem înţelege cu mintea pe care o avem taina tuturor lucrurilor ce se petrec cu noi sau împrejurul nostru. Credinţa este răspunsul în toate împrejurările. Şi mai mult decât atât, ea este cel mai

bun răspuns cu putinţă. Nu încercaţi să găsiţi o rezolvare mai bună decât cea mai bună dintre toate, pentru că ea nu se află nicăieri. Şi dacă vom pricepe că toate se rânduiesc prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu, Care pe unele le îngăduie fără ca noi să înţelegem de ce, iar pe altele le săvârşeşte El Însuşi, atunci vom scăpa de grija necazurilor şi vom primi răsplată pentru credinţa noastră.

Fără credinţă nu se poate

A crede cu adevărat înseamnă a-L lăsa pe Dumnezeu să lucreze asupra vieţii noastre, fără ca noi să căutăm să înţelegem şi să aflăm cum se face aceasta. Acolo unde rodeşte bunul simţ al credinţei, nu se mai află nici străin, nici idolatru, nici cetăţean, ci cu toţii urcă la vrednicia de copii ai lui Dumnezeu.

Binele ce izvorăşte din credinţă este mai presus de înţelegerea omenească. A crede este pentru om măcar la fel de însemnat ca a respira, a bea sau a mânca.

Prin credinţă s-au văzut care au fost robii lui Dumnezeu

Din pricina răutăţii din jur, nu avem scăpare pentru sufletul nostru decât în credinţă.

În felul acesta s-au deosebit de lume cei care trăiau aproape de Dumnezeu în vremea Vechiului Testament. Aşa a fost cu Avraam, cu Isaac şi cu Iacov, dar şi cu femeia păcătoasă (Luca 7, 37-39) şi cu toţi cei despre care se vorbeşte în Vechiul şi în Noul Testament.

„Prin credinţă Rahav, desfrânata, fiindcă primise cu pace iscoadele, n-a pierit împreună cu cei neascultători" (Evrei 11, 31; Iisus Navi 2, 1 şi 6, 23). Femeia despre care vorbim aici nu a stat să se gândească în ce fel poporul acela de fugari, prigoniţi şi nomazi *avea* să biruiască poporul ei, care locuia în cetate străjuită de turnuri de apărare, ci a crezut că veniseră cu puterea lui Dumnezeu. Şi într-adevăr, locuitorii acelei cetăţi, numai văzând bărbaţi înalţi şi viteji, gata de luptă, s-au temut şi au fugit fără a se împotrivi.

Aţi văzut cât de pierzătoare de suflete este necredinţa şi câtă ocrotire aduce credinţa în Dumnezeu? Necredinţa a biruit şi a omorât mii şi mii de oameni, pe când credinţa nu numai că a izbăvit-o pe femeia păcătoasă, dar crezând, ea a fost apărătoarea şi ajutătoarea unui popor atât de mare.

Avraam

„Împotriva oricărei nădejdi, Avraam a crezut..." (Romani 4, 18). El nu a avut nădejde în oameni, ci în Dumnezeu. Lucrul acesta a fost de o măreţie fără seamăn. Prin credinţă, Avraam a adus din nou bunăvoinţa lui Dumnezeu pe pământ. Toţi urmaşii săi au învăţat această credinţă de la părinţii lor, însă Avraam a fost primul care a adus asupra neamului său şi a lumii întregi binecuvântarea sfântă a credinţei.

Lui Avraam i s-a încercat credinţa şi în împrejurarea naşterii fiului său, Isaac. Răsplata credinţei sale a fost aceea că a ajuns să fie părintele multor popoare. Însă răsplata cea mare nu a fost atât că i s-au născut mulţi urmaşi, cât mai cu seamă

că prin el, credinţa în Dumnezeu a fost lăsată ca moştenire unei mulţimi fără număr de oameni.

„Neslăbind în credinţă, nu s-a uitat la trupul său amorţit" (Romani 4, 19). Aţi văzut, aşadar, că prin credinţă, omul acesta drept a dat la o parte din calea sa toate piedicile. El a crezut în ceea ce i se făgăduise. Pentru Avraam, era cu atât mai greu să creadă, cu cât înaintea sa, nu se mai văzuse ca vreun om bătrân şi o femeie stearpă şi trecută de tinereţe să aibă copii. Cei de după Avraam auziseră că prin credinţă, un asemenea lucru se putea, dar el nu avea de unde să ştie. Însă a nădăjduit.

„Nu s-a îndoit, prin necredinţă, de făgăduinţa lui Dumnezeu" (Romani 4, 20), cu toate că nu avea nicio dovadă, iar Dumnezeu nu mai săvârşise până atunci nicio minune. Nu se putea bizui decât pe nişte cuvinte auzite de la Dumnezeu, care vorbeau despre lucruri peste fire şi peste puterea lui de a le înţelege. Dar el nu numai că a crezut, însă nici nu s-a îndoit, aşa cum spune Scriptura, măcar că nu se sprijinea pe nimic şi că faptele îi erau împotrivă. Din toate acestea înţelegem că Dumnezeu făgăduieşte lucruri multe şi de neînţeles, dar ele nu sunt pentru urechile oamenilor, ci pentru inimile lor, căci slăbiciunea nu este în firea adevărată a lucrurilor, ci în nebunia necredincioşilor.

Credinţa cere străduinţă şi vrednicie

Avraam nu s-a îndoit, *„ci s-a întărit în credinţă"* (Romani 4, 20). Luaţi aminte la înţelepciunea Apostolului Pavel. Deoarece cuvintele acestea erau atât pentru oamenii care săvârşeau fapte bune, cât

şi pentru cei care credeau, Apostolul a arătat prin ele că acela care crede lucrează mai mult decât acela care nu crede, căci are nevoie de mai multă vrednicie şi putere. Spun toate acestea deoarece s-a zis că oamenii cred din lene. Însă aşa după cum pentru a fi curaţi la trup, este nevoie de multă trudă, la fel este şi pentru dobândirea credinţei. Omul care se luptă pentru credinţă are nevoie de tărie pentru a alunga gândurile necredinţei, la fel ca cel care se luptă cu gândurile neînţelepte spre a dobândi cuminţenia. Cum capătă putere un om ca acesta? Prin credinţă. Credinţa îl ajută să iasă de sub stăpânirea gândurilor sale, care l-ar putea doborî.

Cum să facem ca să dobândim credinţa? *„S-a întărit în credinţă, dând slavă lui Dumnezeu, şi fiind încredinţat că ceea ce i-a făgăduit are putere să şi facă"* (Rom. 4, 20-21), spune Apostolul. Aşadar, dacă nu cercetăm tainele cele sfinte, Îl slăvim pe Dumnezeu, iar dacă le cercetăm, dovedim că suntem necredincioşi şi astfel, păcătuim dinaintea Ziditorului nostru. Dacă atunci când cercetăm cu mintea cele pământeşti, dovedim necredinţă, cu atât mai multă necredinţă, sau chiar nebunie, dovedim atunci când încercăm să cercetăm bunăoară Naşterea Domnului. Naşterea, Învierea sau alte fapte peste fire ale Proniei cereşti sunt taine înfricoşătoare, cu neputinţă de înţeles pentru mintea omenească. De aceea, cel care le scormoneşte îşi primejduieşte sufletul.

A crede nu înseamnă a lăsa lucrurile în bătaia vântului, ci înseamnă a şti, a fi încredinţat. Credinţa este mai limpezitoare chiar şi decât dovezile care izvorăsc din mintea noastră. Dovezile ne pot

încurca, deoarece sunt adesea de neînţeles, însă cel ce crede cu adevărat nu mai dă ascultare gândurilor drăceşti care încearcă să-l smulgă din credinţă.

Întărindu-se în credinţă, Avraam L-a slăvit pe Dumnezeu, dovedind că ducea o viaţă curată. *„Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, aşa încât să vadă faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri"* (Matei 5, 16). Iată cum se vede limpede că acela care duce o viaţă curată, crede în Dumnezeu şi Îl slăveşte cu adevărat.

Avem nevoie de putere nu numai pentru a înfăptui ceva cu mâinile noastre, ci şi pentru a crede. Atunci când lucrăm cu mâinile, trupul ne ajută, ostenindu-se. În acelaşi fel, pentru a lucra credinţa în Dumnezeu, sufletul nostru osteneşte, iar truda sufletului este cu mult mai mare atunci când nu este sprijinită şi de truda trupului.

Mare este puterea credinţei. Necredinţa se cuibăreşte în sufletele mici

Am văzut, aşadar, că roadele faptelor bune, cum ar fi lauda după Dumnezeu, osteneala cea bună şi slăvirea Celui Preaînalt, izvorăsc tot din credinţă.

Apostolul spune: *„...fiind încredinţat că ceea ce i-a făgăduit are putere să şi facă"* (Romani 4, 21). Prin aceste cuvinte, eu socotesc că el vorbeşte şi despre cele viitoare, căci Dumnezeu nu le-a făgăduit numai pe cele din viaţa pământească, ci şi pe celelalte, din viaţa cerească. Iar cele de acum sunt

preînchipuirea celor ce vor să vie. De aceea, necredinţa nu este decât semn de nefericire, de micime şi de boală sufletească, astfel că atunci când vin unii şi ne învinuiesc pentru credinţa noastră, să-i învinuim şi noi pe ei pentru necredinţa lor, care îi face nefericiţi, chinuiţi, nebuni şi bolnavi, ei nepurtându-se cu nimic mai bine decât animalele necuvântătoare. Aşa cum credinţa este semn al unui suflet mare, la fel şi necredinţa este semn al sufletelor mici şi neputincioase, care au căzut până la prostia dobitoacelor.

De aceea, să-i lăsăm pe necredincioşi cu ale lor, iar noi să ne întoarcem la ale noastre şi să-L slăvim pe Dumnezeu aşa cum L-a slăvit şi Avraam. *„Dând slavă lui Dumnezeu"* (Romani 4, 21), adică înţelegând măreţia şi atotputernicia Sa, Avraam a primit apoi făgăduinţele. Să-L slăvim şi noi pe Dumnezeu, prin credinţa şi prin faptele noastre, ca să primim şi noi cele pe care Dumnezeu le-a pregătit celor care cred în El. *„Eu preamăresc pe cei ce Mă preaslăvesc pe Mine"* (I Regi 2, 30). Chiar dacă nu am fi răsplătiţi cu nimic altceva decât cu darul de a-L slăvi pe Dumnezeu, aceasta ar fi mai presus de orice răsplată. Dacă regele care este lăudat de oameni, fără să primească nimic altceva de la ei, se bucură nespus, gândiţi-vă ce bucurie este pentru Dumnezeu atunci când numele Său este slăvit prin noi. Mai gândiţi-vă, însă, şi la pedeapsa care ne aşteaptă dacă numele Său este hulit din pricina noastră.

Chipul adevăratei credinţe

Atât de mare este credinţa, încât ea poate cuprinde în câteva cuvinte întreaga mântuire: *„De vei mărturisi cu gura ta că Iisus este Domnul şi vei crede în inima ta că Dumnezeu L-a înviat pe El din morţi, te vei mântui”* (Romani 10, 9).

Virtuţilor, care se vădesc prin fapte, li se împotrivesc lenea şi nepăsarea, ce slăbesc puterile omului, aşa încât este nevoie de multă osteneală şi priveghere pentru ca prin cele rele, să nu le pierdem pe cele bune. Pe lângă acestea, mai sunt şi unele gânduri care se împotrivesc credinţei, tulburând mintea omului şi vătămându-i inima. De aceea, pentru a fi tare în credinţă, omul are nevoie de un suflet puternic.

Omul trebuie să fie iubitor de înţelepciune spre a le primi pe acelea care sunt mai presus de ceea ce firea noastră slăbănogită vede şi poate nădăjdui. A crede înseamnă mai întâi de toate a lăsa la o parte firea lucrurilor, pentru ca ridicându-ne sufletul spre cele de deasupra firii şi neascultând de mintea noastră bolnavă, să primim gândul binecuvântat că toate cele bune se fac prin puterea lui Dumnezeu.

Ca să credem cu adevărat, trebuie să ascultăm şi să ne supunem învăţăturilor Sfinţilor Părinţi şi voii lui Dumnezeu, nu să ne încâlcim în gândurile noastre fără număr.

Numai prin credinţă le putem primi pe cele de deasupra firii

Nu este lucru rar să vezi oameni care îşi bat joc de cele sfinte. Pe cei care vor să se poarte astfel nu-i poţi face să-şi vină în fire prin înţelepciune omenească, iar dacă încerci, mai rău îi întărâţi împotriva lui Dumnezeu, căci cele de deasupra firii nu pot fi primite decât prin credinţă. Dacă vrem, aşadar, să-i facem pe aceştia să înţeleagă prin gânduri omeneşti că Dumnezeu S-a făcut om şi S-a născut din Fecioară, şi nu încredinţăm lucrul acesta puterii lui Dumnezeu şi credinţei, ne vor batjocori. Astfel, cei care încearcă să-i înveţe pe alţii folosind gânduri omeneşti sunt în primejdie de a-şi pierde sufletele.

Necredincioşilor nu trebuie să le spunem lucrurile mari despre Dumnezeu, ci ajunge să le povestim despre cele din zidire ca să ne batjocorească. Nu poţi să-i zici celui care vrea dovezi pentru orice cum anume se face că vedem lumina, căci dacă îi spui că este de ajuns să deschizi ochii ca să vezi, nu i-ai zis cum se face vederea, ci numai rezultatul. De aceea, este mai bine să tăcem şi să le lăsăm pe toate acestea în voia şi în puterea lui Dumnezeu. Aşadar, dacă nici în cele ale firii nu este bine să ne amestecăm, cu atât mai puţin în cele ale lui Dumnezeu, căci vom fi batjocoriţi, însă nu din pricina slăbiciunii lucrurilor, ci a slăbiciunii minţii omeneşti, căci pe cele mari nicio minte nu poate să le încapă.

Numai prin credinţă putem primi adevărul Răstignirii şi al Învierii

Cu înţelepciunea şi gândirea omenească nu putem înţelege Răstignirea, Îngroparea, Învierea şi Înălţarea la ceruri. Până şi Apostolii au avut nevoie de credinţă, şi pentru că au crezut, au fost făcuţi mai înţelepţi decât toţi oamenii. Căci cu adevărat, a crede cele peste fire este mai presus de orice faptă şi de orice gând, şi numai credinţa ne poate ridica la cer.

Să avem credinţă şi simplitate

Mai bine este ca omul să caute pretutindeni credinţa şi simplitatea sufletească, decât înţelepciunea oamenilor. Sfântul Apostol spune: *„Au n-a dovedit Dumnezeu nebună înţelepciunea lumii acesteia?"* (I Corinteni 1, 20). Ce înseamnă că înţelepciunea oamenilor este nebună? Că prin ea, omul nu-L poate cunoaşte şi înţelege pe Dumnezeu. Şi pentru că această înţelepciune nu duce nicăieri, Dumnezeu a osândit-o, căci ce înţelepciune este aceea care te împiedică să afli bunătăţile cereşti? Înţelepciunea omenească este nebunie, deoarece prin ea nu aflăm adevărul, fiind neputincioasă. Dacă nici în privinţa lucrurilor mici nu ajunge la adevăr, cum s-ar putea sui ea până la cele înalte, unde nu mai pătrunde decât credinţa?

Aşadar, Dumnezeu a arătat că toată înţelepciunea omenească este nebunie şi a voit în bunătatea Lui să le dea mântuirea celor cu suflet simplu, căci simplitatea nu este prostie, aşa după

cum cred unii, ci înţelepciune dumnezeiască. Venind pe pământ, Dumnezeu nu a adus o înţelepciune mai mare decât cea care era înainte la oameni, ci a răsturnat-o mai întâi pe aceea, după care a înălţat simplitatea până la ceruri. Aşadar, nu l-a înlocuit pe Platon cu vreun alt filosof, ci cu pescari neînvăţaţi, astfel că biruinţa lor în numele lui Dumnezeu a fost cu atât mai strălucitoare.

Arătând puterea Crucii, Sfântul Apostol spune: *„Fiindcă şi iudeii cer semne, iar elinii caută înţelepciune, însă noi propovăduim pe Hristos cel răstignit: pentru iudei, sminteală; pentru neamuri, nebunie. Dar pentru cei chemaţi, şi iudei şi elini: pe Hristos, puterea lui Dumnezeu şi înţelepciunea lui Dumnezeu"* (I Cor. 1, 22-24). Multă înţelepciune se află în aceste cuvinte, prin care se arată că Dumnezeu a întărit lucrarea Sa şi că propovăduirea nu a fost o lucrare omenească, ci s-a făcut prin harul Duhului Sfânt.

În cine credem şi cum biruim

Dacă le vom spune iudeilor să creadă, ei ne vor cere să înviem morţii din morminte, să-i vindecăm pe demonizaţi şi să le arătăm semne. Însă în loc de toate acestea, noi ce propovăduim? Că Hristos a fost răstignit şi a murit pentru noi. Un lucru ca acesta nu numai pe cei răuvoitori i-ar îndepărta, dar şi pe cei care ar vrea să creadă. Cu toate acestea, în loc să-i îndepărteze, mai mult îi apropie şi le dă credinţă.

Neamurile cer şi ele gândire înaltă şi vorbe bine meşteşugite, iar noi le propovăduim Crucea, care este pentru iudei semn de slăbiciune, iar pentru neamuri, nebunie. Vorbindu-le despre Cruce, ei nu au de ce să

se agaţe ca să cugete apoi cu mintea lor, aşa că o socotesc semn de prostie, de neştiinţă şi de slăbiciune. Dar, cu toate că celor care cer semne şi înţelepciune le propovăduim pe dos decât se aşteaptă, iată că ei primesc credinţa şi se întăresc în ea.

E la fel cum se întâmplă cu omul care se luptă cu valurile şi tânjeşte să ajungă la vreun port, dar tu nu îl duci spre port, ci într-un loc şi mai sălbatic decât valurile. Cu toate acestea, el te urmează cu mulţumire. Sau e ca şi cum unui bolnav care vrea medicamente, îi spui că îl poţi vindeca nu prin medicamente, care sunt slabe, ci arzându-i rana, şi îl câştigi de partea ta. Acesta este semn de mare putere. În acelaşi fel făceau şi Apostolii care nu le spuneau oamenilor ceea ce voiau ei să audă, ci de multe ori, tocmai pe dos. La fel a făcut Hristos atunci când l-a vindecat pe orb. A luat pământ, care în chip firesc, dacă îi intra în ochi, i-ar fi pricinuit o vătămare şi mai mare, şi l-a vindecat cu pământul acela. Aşa cum Hristos l-a vindecat pe orb cu pământ, la fel a adus lumea întreagă la Sine prin Cruce, iar lucrul acesta a pricinuit şi mai multă uimire decât dacă ar fi câştigat lumea prin minuni.

Dinaintea credinţei, cu toţi suntem egali

Cu toţii suntem egali dinaintea credinţei, căci credinţa una este. Pe când dinaintea virtuţilor, nu putem fi egali. La oamenii care cred cu adevărat, credinţa nu poate fi mai mică sau mai mare, mai bună sau mai puţin bună. În schimb, în privinţa virtuţilor care se dobândesc prin nevoinţa omului, cei leneşi au mai puţin, iar cei harnici au mai mult. Unii

ajung mai sus, în vreme ce alţii nu se înalţă prea mult. Unii pot avea păcate mai mari, iar alţii mai mici.

Lucrarea credinţei

„Lucrul fiecăruia se va face cunoscut..." (I Cor. 3, 13). Înţelesul acestor cuvinte este următorul: Dacă omul duce o viaţă păcătoasă, cu toate că are credinţă dreaptă, nu îi va folosi credinţa sa şi va fi osândit, pentru că faptele sale sunt vrednice să fie aruncate în foc, nefiind bune dinaintea lui Dumnezeu. Aşa cum se întâmplă cu casa zidită din aur, care trecând prin foc, se face şi mai frumoasă, iar casa de paie nu numai că nu se foloseşte din trecerea prin foc, dar arde cu totul, la fel este şi cu faptele omului. Când Sfânta Scriptură pomeneşte asemenea lucruri[4], nu vorbeşte despre oameni adevăraţi, ci zice toate acestea pentru ca lumea să înţeleagă şi să aibă frică, deoarece trăind în fapte rele, nimeni nu are nădejde adevărată spre mila lui Dumnezeu. Scriptura spune că omul *„va fi păgubit"* pentru că aceasta va fi pedeapsa pe care el o va primi. *„Dacă lucrul cuiva se va arde, el va fi păgubit; el însă se va mântui, dar aşa ca prin foc"* (I Cor. 3, 15). Ce vrea să însemne aceasta? Că omul nu va

[4] Fragmentul întreg la care se referă Sfântul Ioan Gura de Aur este: *„Căci nimeni nu poate pune altă temelie, decât cea pusă, care este Iisus Hristos. Iar de zideşte cineva pe această temelie: aur, argint, sau pietre scumpe, lemne, fân, trestie. Lucrul fiecăruia se va face cunoscut; îl va vădi ziua (Domnului). Pentru că în foc se descoperă, şi focul însuşi va lămuri ce fel este lucrul fiecăruia. Dacă lucrul cuiva, pe care l-a zidit, va rămâne, va lua plată. Dacă lucrul cuiva se va arde, el va fi păgubit; el însă se va mântui, dar aşa ca prin foc."* (I Cor. 3, 11-15) [n.t.].

pieri odată cu faptele sale în focul veşnic. *„Ca prin foc"* înseamnă că omul va fi trecut prin flăcări, aşa cum trecem noi prin puterea lor unele lucruri ca să le facem mai bune, fără să le ardem de tot.

„Sporeşte-ne credinţa" (Luca 17, 5), Doamne, pentru că aceasta este mama tuturor bunătăţilor.

Prin puterea credinţei, pot fi văzute şi cele ce nu se află dinaintea ochilor noştri

Apostolul Pavel le scrie galatenilor astfel: *„În ochi cărora a fost zugrăvit Iisus Hristos răstignit"* (Gal. 3, 1). Însă Hristos nu a fost răstignit în ţara galatenilor, ci la Ierusalim. Atunci de ce zice Apostolul *„în ochii voştri"*? Ca să arate puterea credinţei, care le vede şi pe cele îndepărtate. El nu a spus „a fost răstignit", ci *„a fost zugrăvit răstignit"*, vădind astfel că prin puterea credinţei, galatenii au văzut mai bine chiar şi decât oamenii care au fost de faţă la Răstignire. Nu puţini au fost cei care au văzut cu ochii lor faptele Răstignirii, dar nu s-au folosit deloc, pe când galatenii nu le-au văzut cu ochii trupeşti, ci cu ochii mult mai pătrunzători ai credinţei, folosindu-se de aceea cu adevărat.

Credinţă şi dragoste

Nu este de ajuns să credem, ci trebuie să avem şi dragoste în inimile noastre.

Scutul credinţei

Credinţa este cea care primeşte cea dintâi atacurile vrăjmaşilor şi nu lasă răutatea acestora să pătrundă mai adânc. Dacă avem credinţă dreaptă şi viaţă curată în Hristos, nici nu mai este nevoie să ne folosim de celelalte arme. Multe spune Sfântul Apostol Pavel în epistolele sale despre credinţă şi nădejde, iar cea mai aleasă dintre toate legate de credinţă este Epistola către Evrei (Evrei 11).

Credinţa este încredinţarea celor ce vor să fie, iar cel ce va crede nu va greşi, căci prin credinţă, toate cele nădăjduite sunt apărate împotriva celor care vor să le fure.

„Cine se apropie de Dumnezeu trebuie să creadă că El este şi că Se face răsplătitor celor care Îl caută (Evrei 11, 6). Credinţa este scutul care îi apără pe cei ce cred fără să cerceteze de ce anume trebuie să creadă. Dacă, însă, se gândesc la faptele credinţei şi vor să le înţeleagă, grăbindu-se să îşi dea cu părerea, atunci credinţa nu le mai este scut, ci îi lasă pradă neputinţelor sufleteşti. De aceea, credinţa noastră trebuie să fie desăvârşită, pentru ca să acopere toate cele dinlăuntrul nostru. Aşadar, scutul să nu fie mic, pentru ca să nu lase picioarele sau altă parte a trupului nostru descoperită, ci să fie pe măsura fiinţei noastre. Asemenea, credinţa trebuie să fie ca o flacără vie, pentru că inima noastră este murdărită adesea de o grămadă de gânduri, de nedumeriri şi de supărări, însă dacă avem credinţă vie, toate acestea sunt curăţate de flacăra ei ocrotitoare.

Spre multe rele ne îndeamnă diavolul, dacă izbuteşte să ne semene în suflet sămânţa îndoielii, ca atunci când spunem: „Oare există Înviere? Oare există Judecată de Apoi? Oare există răsplată?" Însă, dacă suntem înarmaţi cu scutul credinţei, aceste săgeţi ale diavolului nu pot ajunge să ni se înfigă în suflet. Când în inima noastră se aprinde vreo poftă nelegiuită, iar gândurile viclene ne îndeamnă să o împlinim, să ne aducem aminte fără întârziere de bunătăţile viitoare, şi gândurile rele se vor stinge. Făcând astfel, vom fi feriţi de toate săgeţile, nu numai de unele dintre ele. Ascultaţi ce spune Sfântul Apostol Pavel: *„Socotesc că pătimirile vremii de acum nu sunt vrednice de mărirea care ni se va descoperi"* (Romani 8, 18).

Aţi văzut câte săgeţi ale necredinţei au zădărnicit dreptii Vechiului Testament? Sau poate nu socotiţi că sufletul patriarhului Avraam a fost ars cu foc atunci când l-a dus pe fiul său la altar ca să-l jertfească? Alături de el, şi alţi oameni drepţi au îndepărtat de la ei toate săgeţile diavolului. Dacă avem gânduri rele şi pofte nelegiuite sau dacă necazurile şi supărările s-au abătut asupra noastră, să ne punem sub pavăza credinţei. Credinţa este cetatea care ne apără atât de bine de vrăjmaşi, încât nu trebuie să mai folosim celelalte arme pe care le avem. Însă dacă cetatea cade, toate celelalte arme sunt slabe şi suntem lesne biruiţi.

Trebuie să stăm sub scutul credinţei în toate împrejurările, adică şi în privinţa dreptăţii, şi a adevărului, şi a lucrării poruncilor Evangheliei. După cum coiful acoperă capul, ferindu-l de primejdie, la fel face şi credinţa, prin care ieşim vii din luptă,

ajungând să ne bucurăm de roadele biruinţei, adică de mântuire. Dacă ne împotrivim gândurilor vrăjmaşului, primim îndată gânduri salvatoare, care nu îngăduie ca inima noastră să păţească vreun rău, pentru că ne umplem din nou de nădejde şi astfel, ajungem iarăşi cu bine la limanul harului lui Dumnezeu.

Dragoste şi credinţă

Dragostea fără credinţă nu ne este de niciun folos. De altfel, dragostea adevărată nici nu poate să existe fără credinţă.

Cunoştinţa şi părtăşia la Patimi prin credinţă

Sfântul Apostol Pavel spune: *„Pe temeiul credinţei [...] să-L cunosc pe El"* (Filipeni 3, 9-10). Aşadar, cunoaşterea se dobândeşte prin credinţă. Dacă nu credem, nu putem să-L cunoaştem pe Hristos. Prin credinţă putem înţelege însemnătatea adâncă a Învierii Lui. Ce gânduri omeneşti ne-ar putea ajuta să înţelegem Învierea? Niciunul. Dacă să zicem că am înţelege Învierea cu trup a lui Hristos, cum am putea pricepe cu gândul nostru Naşterea Fiului lui Dumnezeu Cuvântul? Învierea este mai uşor de cuprins cu mintea noastră, pentru că s-au petrecut mai multe învieri de-a lungul timpului, însă această Naştere este de neînţeles. Mulţi morţi au înviat şi înainte şi după Hristos, chiar dacă după aceea, au murit din nou, însă nimeni nu s-a mai născut vreodată din fecioară. Dacă un lucru mai smerit decât Învierea lui Hristos nu poate fi primit

decât prin credinţă, cum putem înţelege şi primi tainele lui Dumnezeu prin gândurile noastre? Gândurile sunt după fire, însă credinţa ne ridică deasupra firii. Aşadar, nu trebuie să stăm să ne întrebăm cum anume s-au petrecut toate acestea, căci nu este cu putinţă să înţelegem, ci să credem doar că ele s-au petrecut cu adevărat.

Fără îndoială că nici părtaşi ai Patimilor lui Hristos nu ne putem face decât tot prin credinţă. În ce fel? Dacă nu credem, nu putem să pătimim şi noi în viaţa noastră în numele lui Hristos, ca să primim împărăţia cerurilor. Tot prin credinţă înţelegem şi Naşterea şi Învierea.

Luaţi aminte, dar, că nu ajunge să credem, ci este nevoie şi de fapte. Cel care crede că Iisus Hristos a înviat, rabdă pătimirile şi se luptă cu multă îndrăzneală ca să dobândească viaţa veşnică.

Tainele lui Dumnezeu nu pot fi primite decât prin credinţă

Dumnezeu ne-a binecuvântat cu daruri mai presus de puterea de înţelegere a minţii omeneşti, însă între noi şi aceste daruri a pus credinţa. Nimeni nu poate înţelege cu gândul darurile cereşti. Cele mai de seamă lucruri din viaţa noastră se întâmplă fără să le înţelegem sau să ne gândim la ele, iar noi le primim doar prin credinţă. Dumnezeu nu este nicăieri şi este peste tot. Ce e mai de neînţeles decât aceasta? Orice vine de la Dumnezeu ne stârneşte mirare. Aşadar, Dumnezeu nu Se află într-un anume loc şi nu există niciun loc care să-L poată cuprinde. Nu a fost făcut de nimeni, nu S-a creat pe

Sine şi nu are început. Care minte poate să le priceapă pe toate acestea dacă nu are credinţă? Nu este, oare, vrednic de batjocură cel care se încrede sieşi şi vrea să le cuprindă? Cum poate mintea omului să înţeleagă un Dumnezeu necreat, nenăscut, necircumscris, fără de început şi fără de sfârşit?

Faptul că Dumnezeu este netrupesc, să spunem că am putea să-l cercetăm cu înţelegerea noastră. Dumnezeu este netrupesc. Ce înseamnă netrupesc? „Netrupesc" nu este pentru noi decât un simplu cuvânt, fiindcă înţelesul lui adevărat nu ni se descoperă. Dacă vrem să-l înţelegem, ne ducem deîndată cu gândul la trupul nostru material, însă ceea ce gura spune, mintea nu poate să priceapă, afară numai că Dumnezeu nu are trup şi nimic altceva. De ce anume să mă apuc să vorbesc despre Dumnezeu, dacă nimic din cele pe care le cunosc eu nu se aseamănă cu El? Oare seamănă Dumnezeu cu sufletul omenesc, atâta vreme cât sufletul este mărginit şi circumscris? Spuneţi-mi, arătaţi-mi în ce fel se aseamănă? Nu aveţi cum. Să fie Dumnezeu ca aerul? Însă aerul este şi el un corp material, chiar dacă nu e tare, precum pământul, ci este fin. De asemenea, focul e material, pe când energiile sufletului sunt netrupeşti. De ce? Pentru că trec prin orice. Cu toate acestea, sufletul imaterial există într-un anumit loc, prin urmare, este circumscris. Fiind circumscris, înseamnă că este limitat de forme. Formele sunt alcătuite din linii, iar liniile sunt proprii corpurilor. Aşadar, ce asemănare poate fi între sufletele limitate de forme şi Dumnezeu, Care nu are formă, nici înfăţişare

exterioară? Vedeţi cum se împotmoleşte gândirea omenească?

Pe de altă parte, dacă Dumnezeu este bun prin propria Lui vrere, înseamnă că ar putea să fie şi rău. Departe, însă, de noi un astfel de gând! În acelaşi fel, dacă El există pentru că vrea, înţelegem că dacă ar vrea, ar fi cu putinţă să nu mai existe. Nici aşa ceva nu este de închipuit. Sau am putea spune în felul următor: Cuprinde Dumnezeu lumea? Dacă nu o cuprinde, atunci este El Însuşi cuprins. Dacă o cuprinde, Se cuprinde şi pe Sine? Dacă Se cuprinde pe Sine, înseamnă că pentru Sine Însuşi, Dumnezeu nu este nemărginit, ci este nemărginit numai pentru noi. Prin urmare, din aceasta am putea să înţelegem că Dumnezeu nu este nemărginit prin firea Lui.

Trebuie să îndepărtăm de la noi toate aceste gânduri. Vedeţi în ce întuneric rătăceşte mintea omenească şi de ce singura ei nădejde este credinţa?

Dar, dacă vreţi, să vorbim despre lucruri mai puţin înalte decât acestea. Substanţa lui Dumnezeu are energie? Ce este energia? Este o mişcare? Dacă este mişcare, înseamnă că avem de-a face cu ceva nestatornic, căci ceea ce se mişcă, se mişcă dinspre nemişcare. Această mişcare ar fi la Dumnezeu fără încetare. Spuneţi-mi despre ce mişcare ar putea fi vorba? La om există şapte mişcări: în jos, în sus, la dreapta, la stânga, spre înăuntru, spre afară şi în cerc. Iar dacă nu este vorba despre una dintre acestea, atunci care să fie? Poate creşterea, scăderea, naşterea, stricarea, schimbarea? Însă lui Dumnezeu nu Îi este proprie

niciuna din acestea. O fi vorba atunci de mişcarea gândului? Cum să fie aceasta, dacă gândul se îndreaptă adeseori spre rele? Sau poate să fie voinţa? Dar şi ea le înfăptuieşte pe cele rele. Mai mult decât atât, voinţa omului nu este de ajuns pentru ca prin ea, să înţelegem energiile lui Dumnezeu, pentru că în Sfânta Scriptură se spune: *„în cer şi pe pământ, toate câte a voit a făcut"* (Psalmi 113, 11), iar leprosul i-a zis lui Hristos: *„Doamne, dacă voieşti, poţi să mă curăţeşti"* (Luca 5, 12). Putem, aşadar, asemui voinţa noastră cu energiile lui Dumnezeu?

Să ne mai întrebăm şi alte lucruri, ca de pildă, cum au venit fiinţele la viaţă, cum de se descompun şi nu mai sunt, ce se află mai presus decât cerul, ce se află mai presus decât ce este mai presus decât cerul, apoi şi mai sus şi tot aşa, la nesfârşit, ce se află în adâncurile pământului, ce este dincolo de mare, ce este la răsărit, ce este la apus şi pretutindeni. Aproape nimic din toate acestea nu putem înţelege şi cunoaşte.

Iar dacă este să vorbim despre cele văzute, ştiţi cumva cum de a putut sta Iona în pântecele chitului (Iona 2, 1) fără să fie omorât? Nu este chitul un animal? Nu se mişcă la fel ca toate animalele? Cum de Iona nu s-a sufocat de la căldură? Cum de nu a fost mistuit la fel ca mâncarea? Dacă şi felul cum ar fi putut să stea Iona în adâncuri este peste puterea noastră de a înţelege, atunci cum să judecăm fără să greşim tainele cele mari ale lui Dumnezeu? Cum de Iona putea respira? Cum vorbea? Cum de şi-a venit în fire şi se ruga? Nu sunt toate acestea de necrezut? Dacă le cercetăm cu

mintea, ele sunt, cu adevărat, de necrezut. Însă dacă le primim prin credinţă, ele nu mai sunt de necrezut.

Să mai adaug şi altele? Bobul de grâu moare ca să iasă din el un spic nou. Iată că lucrurile lui Dumnezeu sunt împotriva a ceea ce vedem în jurul nostru, unde unul îl biruieşte pe celălalt. Este minunat că bobul a murit şi că murind, din el a ieşit o plantă nouă. Cine sunt aceia care nu cred în înviere, spunând lucruri prosteşti, şi anume că oasele nu se pot prinde înapoi unul de celălalt? Aceştia nu cred în minunile lui Dumnezeu şi îi învaţă şi pe alţii astfel.

Spuneţi-mi cum de Ilie a fost luat de pe pământ în car de foc (IV Regi 2, 11)? Focul are obiceiul să ardă, nu să ducă oamenii dintr-un loc în altul. Unde a fost dus? Cum de trăieşte acolo cu trupul? De ce s-a întâmplat lucrul acesta cu el? De asemenea, unde a fost mutat Enoh (Facerea 5, 24)? Acolo unde este acum, trupul lui primeşte hrană, aşa cum primim şi noi? De ce nu a fost lăsat pe pământ? De ce a fost dus cu trupul la cer?

Să avem credinţă trainică

Dumnezeu ne învaţă despre tainele Sale puţin câte puţin. Mai întâi l-a mutat pe Enoh. Acesta nu este un lucru foarte mare. După aceea, ne-a învăţat prin proorocul Ilie, căci l-a luat şi pe el cu trupul de pe pământ. Apoi, l-a închis pe Noe în arcă. Nici lucrul acesta nu a fost peste măsură de mare. Mai târziu, Dumnezeu ne-a arătat pilda lui Iona, care a fost închis în pântecele unui chit. Şi cei de odinioară aveau nevoie de pilde şi de învăţătură treptată

pentru a putea înţelege Învierea de mai târziu a lui Hristos. Învăţătura treptată este ca şi cum ai urca pe o scară. Ca să ajungi sus, trebuie să calci mai întâi pe prima treaptă şi apoi pe a doua, iar de la prima nu poţi urca la a patra, ci păşeşti mai întâi pe a doua, apoi pe a treia şi abia după aceea pe a patra. De asemenea, nu se poate nici ca mai întâi să urcăm pe a doua treaptă şi apoi pe prima. Luaţi aminte la şirul de minuni pe care Dumnezeu le-a săvârşit pentru a ajunge în cele din urmă la Învierea lui Iisus Hristos. Este scara pe care a văzut-o şi Iacov: *„a visat că era o scară, sprijinită pe pământ, iar cu vârful atingea cerul; iar îngerii lui Dumnezeu se suiau şi se pogorau pe ea* (Facerea 28, 12).

În acelaşi fel, Dumnezeu trebuia să-i facă pe oameni să înţeleagă că avea un Fiu. De unde să încep a dovedi lucrul acesta? De la ivirea primilor muguri spre împlinirea proorocirilor sau invers? Trebuia ca oamenii să poată primi credinţa că Tatăl Îl naşte pe Fiul în chip nepătimitor, astfel că mai întâi, Dumnezeu a făcut ca din femeia stearpă să se nască prunc. Apoi, trebuia ca oamenii să înţeleagă că toate acestea vin de la Dumnezeu. Minunile care s-au petrecut în vechime pe pământ nu au fost, de bună seamă, arătarea lucrurilor cereşti pe care Dumnezeu voia să le descopere oamenilor mai târziu, ci numai o preînchipuire a lor, aşa cum este umbra faţă de obiect. Pe vremea când s-au petrecut, aceste minuni au fost greu de desluşit, însă cu trecerea timpului, oamenii au înţeles mai uşor că ele au fost preînchipuirea a ceea ce urma să se întâmple.

Trebuia ca oamenii să poată primi credinţa că este cu putinţă ca Fecioara să nască Fiu. Astfel, mai înainte de această Naştere, au fost mai multe naşteri din femei sterpe. Auzind despre naşterea peste fire din femeie stearpă, este pentru noi mai uşor a crede că o fecioară poate să nască. Se înţelege că cele două feluri de naştere nu se aseamănă întru totul, dar văzând-o pe prima, o credem mai uşor pe cea de-a doua.

Auzind de naşterea din femei sterpe, putem înţelege şi că Dumnezeu Tatăl Îl naşte pe Fiul. Dacă lucrul acesta se poate la om, cu atât mai mult se poate el la Dumnezeu.

Naşterea din femei sterpe este şi chipul naşterii noastre duhovniceşti, căci se face din om, dar este deasupra firii trupului. Pe de o parte, avem chipul unei naşteri fără patimă, iar pe de altă parte, vedem că un lucru ca acesta este cu putinţă.

Mai era nevoie ca oamenii să creadă că Hristos stă în cer şi că este Împăratul cerului şi al pământului. Iată ce aflăm din Sfânta Scriptură: *„Să facem om după chipul şi după asemănarea Noastră"* (Facerea 1, 26). Din aceste cuvinte, înţelegem că Dumnezeu este Stăpânul şi dătătorul de viaţă a toate câte sunt. Aşadar, Dumnezeu nu ne învaţă numai prin vorbele Sale, ci şi prin faptele pe care le-a săvârşit.

Raiul ceresc a fost preînchipuit prin grădina Edenului şi prin aceea că Dumnezeu l-a făcut pe om stăpân peste toate celelalte vieţuitoare.

Pentru ca oamenii să creadă în Învierea lui Hristos, le-a dat nenumărate preînchipuiri: Enoh, Ilie, Iona, petrecerea celor trei tineri în cuptorul de foc,

botezul, moartea seminţei pentru a se naşte o nouă plantă, naşterea noastră, naşterea tuturor animalelor.

Cele preînchipuite le cuprind pe cele care preînchipuie şi sunt cu mult mai mari decât acelea.

Faptul că nimic nu este la întâmplare şi că în toate există o rânduială se vede din cele ce ni se întâmplă nouă. Nimic nu este în afara Proniei cereşti, ci toate se află sub puterea lui Dumnezeu, aşa cum au fost potopul din vremea lui Noe, focul cu care au ars Sodoma şi Gomora, pedepsirea egiptenilor sau cele ce s-au petrecut cu poporul lui Israel în pustie.

Spre a fi primit de oameni, şi Botezul Domnului a trebuit să fie preînchipuit prin nenumărate fapte, cum ar fi potopul lui Noe, cele petrecute la scăldătoarea Siloam, curăţirea leproşilor sau botezul lui Ioan.

De asemenea, trebuia ca oamenii să creadă că Dumnezeu Îl va da pe Fiul Său ca jertfă pentru neamul omenesc. Un lucru asemănător s-a petrecut cu mult timp înainte, atunci când patriarhul Avraam a avut tăria să-l jertfească pe fiul său.

Aşadar, peste tot în Sfintele Scripturi se află preînchipuiri ale celor care s-au petrecut odată cu venirea Mântuitorului pe pământ, numai să vrem să le căutăm.

Să fim şi noi ca aceia care prin faptele şi credinţa lor, ne-au dăruit nouă preînchipuirea celor pe care Pronia sfântă le-a rânduit spre mântuirea noastră, şi să mulţumim Domnului pentru toate acestea, ca să ne învrednicim de bunătăţile rânduite pentru toţi cei ce Îl iubesc pe El, cu harul şi

dragostea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, a Părintelui Său şi a Duhului Sfânt, Căruia Li se cuvin slava, cinstea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Credinţa este ca o casă

Credinţa este ca o casă care are nevoie de temelie şi de ziduri groase. Dacă nu are temelie şi ziduri bune, casa va cădea, însă dacă are temelie trainică şi ziduri deopotrivă, atunci va dăinui.

Lucrarea credinţei

Ce înseamnă lucrarea credinţei? Este atunci când nimic nu ne poate zdruncina credinţa. Dacă avem credinţă, le îndurăm pe toate în numele ei, iar dacă nu le îndurăm, înseamnă că nu credem. Oare nu ni s-a spus că acela care va crede, va îndura chinuri şi chiar moartea în numele ei? Pentru aceşti oameni, Dumnezeu a pregătit cununi de biruinţă şi viaţa veşnică în împărăţia cerurilor. Credinţa nu se dovedeşte cu vorbe, ci împotrivindu-ne prin fapte celor care vor să ne-o răpească.

Cum sporeşte credinţa?

„Mult creşte credinţa voastră şi dragostea fiecăruia dintre voi toţi prisoseşte, a unuia faţă de altul" (II Tes. 1, 3). Cum de sporeşte credinţa, dacă pentru ea, trebuie să îndurăm chinuri îngrozitoare?

Cu adevărat, mare lucru este să fii de neclintit atunci când eşti chinuit de gânduri. Când vânturile te

lovesc în faţă, ploile se abat asupra ta ca un potop din toate părţile, iar valurile vin spre tine unul după altul, credinţa ta nu numai că nu se clinteşte, ci sporeşte şi mai mult. Atunci când vine potop de apă, acoperă lesne pământul şi pietrele care se află pe locuri joase, însă la locurile cele mai înalte, apa nici măcar nu ajunge. De aceea, Apostolul nu a spus „creşte credinţa", ci *„mult creşte credinţa"*.

Credinţa ne ajută, de asemenea, să nu ne temem şi să avem îndrăzneală în cele mai grele încercări.

Nu avem nevoie de încredinţare

Acolo unde este credinţă, nu este nevoie de încredinţare. De ce am avea nevoie să ne încredinţăm dacă ne lăsăm cu totul în grija lui Dumnezeu? Atunci când vrem să cercetăm un anume lucru, credinţa fuge de la noi, căci cel care caută cu mintea lui spre cele cereşti, nu le găseşte niciodată. De aceea, mai bine este să credem fără să căutăm să înţelegem cu mintea noastră cele peste fire. Încredinţarea nu mai este credinţă, pe când credinţa singură odihneşte cugetul.

Mare medicament al sufletelor

Credinţa este un medicament fără seamăn al sufletului omenesc. Încredinţarea, în schimb, este potrivnică lucrării lui Dumnezeu. Ce anume ne cere Dumnezeu să facem fără să încercăm să înţelegem? Să primim harul Său, să fim mai buni, să nu punem la îndoială lucrarea lui Dumnezeu şi să

avem încredere în El, în toate. Ceea ce dobândim prin credinţă curată, pierdem din pricina dorinţei noastre de a ne încredinţa, care este păguboasă şi fără niciun folos.

De ce suntem numiţi „credincioşi"?

Să nu ne lăsăm duşi de ispita de a cerceta cu mintea noastră tainele lui Dumnezeu, fiindcă suntem numiţi credincioşi pentru credinţa pe care o avem şi pentru că nu ne îndoim atunci când auzim despre lucruri peste puterea noastră de a le înţelege. Dacă toate acestea ar fi fost date omului să le cerceteze, atunci mintea lui s-ar fi chinuit îndelung, însă pentru că nu sunt date spre pricepere minţii, noi nu trebuie decât să le cinstim şi să credem în ele. Dacă nu le credem pe acestea, atunci nu vom putea crede nici că există Dumnezeu.

Cum mai putem crede că există un Dumnezeu despre care socotim că nu e în stare să facă cutare sau cutare lucru? Prima dovadă că Îl cunoaştem cu adevărat pe Dumnezeu este aceea că nu avem nevoie de dovezi despre existenţa Lui. Până şi păgânii greci de odinioară erau mai credincioşi, căci credeau în zei fără să ceară vreo dovadă. Ce anume credeau ei? Că sunt fii ai zeilor.

Vedeţi, aşadar, că până şi păgânii greci ştiau lucrul acesta. Iar ei nu credeau numai în zei, ci chiar şi în oameni înşelători, precum Pitagora, căci ziceau: „Pitagora a spus aceasta", şi credeau în cuvintele lui. Iar în templele lor, zeiţa Tăcerii era închipuită printr-o statuie care ţinea degetul la buze,

îndemnându-i pe cei care intrau înăuntru să facă linişte.

Oare acelea erau atât de vrednice de cinstire, pe când ale noastre să fie spre batjocură? Cele ale grecilor pe drept se cercetau, pentru că nu erau nimic altceva decât încrengături de gânduri, îndoieli şi păreri, pe când ale noastre nu sunt astfel. Cele ale grecilor erau gânduri şi înţelepciune omenească, pe când ale noastre sunt învăţături sfinte, pe care le ştim prin iluminarea Duhului Sfânt. Acelea erau pline de prostie, pe când ale noastre sunt înţelepciune şi adevăr. La greci nu erau învăţător şi ucenic, ci cu toţii îşi dădeau cu părerea, discutând, pe când la noi, fie eşti învăţător, fie ucenic, iar ucenicul ascultă, învaţă de la învăţător şi nu se îndoieşte, alungând prin credinţă toate gândurile sale. Prin credinţă s-au ridicat toţi cei de demult, iar cei care nu cred, pierd totul.

Nu numai cele cereşti, dar şi cele pământeşti pot fi cunoscute şi înfăptuite prin credinţă. Dacă pentru a le cunoaşte pe cele pământeşti trebuie să credem, cu atât mai mult avem nevoie de credinţă atunci când este vorba despre soarta noastră veşnică.

Să fim, aşadar, credincioşi peste cele pe care ni le-a încredinţat Hristos şi să ne îndepărtăm de toate învăţăturile mincinoase şi ucigătoare de suflete.

Credinţa este calea spre adevăr

Credinţa este calea spre adevăr, iar din credinţa curată se naşte iubirea. Cel care Îl iubeşte pe Dumnezeu nu se leapădă niciodată de iubirea Sa.

Cine îşi pierde credinţa merge prin întuneric

Cel care iese la mal după ce corabia lui s-a scufundat, nu are nici haine, nici mijloace de a-şi întreţine viaţa. La fel, nici cel care a căzut din credinţă nu mai are nici de unde să se ţină, nici unde să se aşeze. Nu are viaţă în el, aşa că nimic nu îi mai este de folos pe lume. Când omul are capul zdrobit, la ce îi mai foloseşte trupul?

Dacă avem credinţă, dar nu ducem o viaţă curată, este rău, însă cu mult mai rău este să ducem o viaţă curată, dar să nu avem credinţă. Dacă Dumnezeu le-a lăsat pe toate ale Sale pentru noi, cu atât mai mult noi trebuie să le lăsăm pe ale noastre pentru El.

Cine nu crede, este ca omul care a rătăcit drumul. Caută ici, caută colo, dar drumul drept nu-l mai poate găsi.

Ancora cea bună

Credinţa este pentru oameni cea mai bună ancoră la vreme de furtună. Cei credincioşi sunt ajutaţi de ea să scape, pe când cei care nu cred, sunt chinuiţi şi bătuţi de valuri, duşi de rătăcirea lor într-o parte şi în alta, ajungând în cele din urmă să îşi piardă viaţa şi sufletul.

Credinţa fără fapte este moartă

Fără fapte, credinţa nu are nicio putere. Ea este ca un trup foarte frumos şi îngrijit, dar care nu are tărie în el, sau ca un tablou frumos fără viaţă. Să

zicem că un anume om este iubitor de argint, trădător şi nemernic, însă are credinţă dreaptă. La ce îi foloseşte acestuia credinţa dacă nu are nimic din cele pe care Dumnezeu le cere de la noi, adică dacă nu are evlavie, ci petrece în necinste cu hulitorii de Dumnezeu, dacă îi duce la pierzanie pe oamenii din jurul său, dacă Îl batjocoreşte pe Dumnezeu şi dacă prin pilda faptelor sale face să pară mincinoase învăţăturile sfinte?

Credinţa este lucrătoare când este însoţită de fapte

„[Mă rog] ca părtăşia ta la credinţă să se facă lucrătoare" (Filimon 1, 6). Vedeţi, aşadar, din aceste cuvinte, că Apostolul dă înainte să primească. El dă de la sine, căci harul lui este mai mare. Sfântul Apostol spune: *„[Mă rog ca] părtăşia ta la credinţă să se facă lucrătoare în deplina cunoştinţă a oricărei fapte bune, pe care o faceţi pentru Hristos Iisus".* Aşadar, cu toţii trebuie să ţintim spre dobândirea tuturor virtuţilor, căci numai astfel arătăm cu adevărat că punem credinţa în lucrare.

„Credinţa fără de fapte, moartă este" (Iacov 2, 26). Sfântul Apostol Iacov nu vorbeşte aici despre credinţa ta sau a mea, ci despre credinţa noastră, a tuturor, adică despre credinţa Bisericii, pe care o aseamănă cu un trup fără suflet dacă nu este însoţită de fapte[5], pentru că acela care este părtaş al credinţei, trebuie să fie părtaş şi la toate celelalte.

---

[5] Întregul verset la care se referă Sfântul Ioan Gură de Aur este: *„Precum trupul fără suflet mort este, astfel şi credinţa fără de fapte, moartă este"* [n.t.].

Credinţă şi mântuire

Credinţa este calea spre mântuire. Fără ea, nimănui nu îi este cu putinţă să intre în împărăţia cerurilor. Însă nimeni nu poate dobândi mântuirea numai prin credinţă, fără a avea, aşadar, o viaţă curată. De aceea, astfel le vorbeşte Apostolul Pavel celor care s-au învrednicit de a se împărtăşi cu Sfintele Taine: *„Să ne silim, deci, ca să intrăm în acea odihnă, ca nimeni să nu cadă în aceeaşi pildă a neascultării..."* (Evrei 4, 11). El spune *„să ne silim"*, pentru că nu ajunge să credem, ci trebuie să vieţuim potrivit credinţei noastre, nevoindu-ne spre împlinirea celor bune. Căci cu adevărat, împărăţia cerurilor este a acelora care se silesc.

Credinţa este temelia pe care se zidesc toate celelalte

Iată ce aflăm din Sfânta Scriptură: *„Eu [...] am pus temelia, iar altul zideşte. [...] Iar de zideşte cineva pe această temelie: aur, argint, sau pietre scumpe, lemne, fân, trestie, lucrul fiecăruia se va face cunoscut..."* (I Corinteni 3, 10-13). De aceea, suntem îndemnaţi *„să nu mai punem din nou temelia învăţăturii despre pocăinţa de faptele moarte"* (Evrei 6, 1).

Ce înseamnă *„să ne ridicăm spre ceea ce este desăvârşit..."* (Evrei 6, 1)? Prin aceste cuvinte, suntem îndemnaţi să ne ridicăm spre cele înalte şi să ducem o viaţă desăvârşită. Aşa cum pietrele cele mai de jos sprijină întreg muntele, iar temelia ţine o

casă, la fel şi credinţa nemincinoasă şi bine înrădăcinată în suflet ţine curăţia vieţii noastre. Nu există creştin fără credinţă, la fel cum nu există casă fără temelie, nici multă învăţătură fără a şti literele alfabetului. Dacă, însă, le avem pe cele mai de jos şi nu construim pe ele, atunci nu vom dobândi niciodată nici casă, nici cunoştinţe înalte. La fel este şi cu credinţa. Dacă avem temelia credinţei, dar nu zidim pe ea, nu vom putea ajunge niciodată la măsura vieţii desăvârşite în Hristos.

Cel care crede, dar nesocoteşte învăţătura, este ca un prunc

Să nu credeţi că spunând despre credinţă că este cea mai de jos, ea ar fi cumva nesocotită. Credinţa este mare pentru că are puterea să le ţină pe toate celelalte. *„Oricine se hrăneşte cu lapte este nepriceput în cuvântul dreptăţii, de vreme ce este prunc"* (Evrei 5, 13). Prin aceste cuvinte nu se arată că omul este slab pentru că se hrăneşte cu lapte, adică prin credinţă, ci că se hrăneşte prin credinţă tocmai pentru că este încă slab cu duhul. Prima treaptă a desăvârşirii este hrănirea cu lapte, iar desăvârşit este numai cel care, pe temelia credinţei, a aşezat lucrarea credinţei prin fapte plăcute lui Dumnezeu. Dacă este cineva care are credinţă, dar nu săvârşeşte cele cuvenite, batjocorind astfel chiar credinţa pe care o are, atunci pe drept este numit prunc, pentru că se întoarce înapoi de unde a pornit. Aşadar, chiar dacă avem de foarte multă vreme în sufletele noastre credinţa cea adevărată, dar nu

împlinim faptele credinţei, nu suntem decât nişte prunci care încă mai lucrează la temelie.

Toate trebuie îndurate cu răbdare

A crede înseamnă a avea răbdare până la capăt. Căci ce nevoie mai avem de credinţă, dacă ni se dau cele făgăduite chiar atunci când ni se face făgăduinţa? Dacă primim deîndată cele făgăduite, vrednic de laudă nu este decât cel ce dă, nu şi cel ce primeşte, fiindcă acesta din urmă nu a făcut nimic spre a merita cele primite. Dacă, însă, eu îţi făgăduiesc ceva şi îţi dau ce ţi-am făgăduit peste multă vreme, tu să nu deznădăjduieşti. Abia dacă ai credinţă până la capăt, vei arăta că mă socoteşti vrednic de încrederea ta, adică mă vei vedea aşa cum sunt, iar nu după cum vrei tu ca eu să fiu.

Trebuie să credem ca şi cum ar fi vorba despre lucruri văzute

Există şi credinţă şovăielnică, la fel cum sunt şi oameni care cred că unii vor învia, iar alţii nu. Aceasta nu este, însă, credinţă adevărată. Credinţa noastră trebuie să fie astfel, ca şi cum am fi avut prilejul să ne încredinţăm cu ochii noştri de cele în care credem. Ba mai mult decât atât: în privinţa lucrurilor văzute ne mai putem înşela, însă dacă avem credinţă deplină şi dreaptă, nu ne vom înşela niciodată, căci atunci când vedem ceva cu ochii noştri, este lucrarea ochilor, pe când atunci când credem, este lucrarea duhului.

Credinţa este încredinţare. Întărirea credinţei

„Credinţa este încredinţarea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute. Prin ea, cei din vechime au dat buna lor mărturie." (Evrei 11, 1-2). Iată ce cuvânt foloseşte Apostolul: *„dovedire"*! Folosim acest cuvânt atunci când vorbim despre lucruri pe care le vedem cu ochii noştri. Aşadar, credinţa este mijlocul prin care le vedem pe cele nevăzute şi care le face pe cele nevăzute la fel de neîndoielnice ca şi pe cele văzute. Nu este cu putinţă să nu credem în cele pe care le vedem, iar în cele pe care nu le vedem, credem numai dacă suntem încredinţaţi într-un anume fel că ele sunt adevărate. Astfel, dacă cele nădăjduite nu au încă substanţă, credinţa le dă substanţă. De fapt, nu le dă substanţă, ci substanţa lor este însăşi credinţa. Bunăoară, învierea de obşte nu s-a făcut încă, astfel că acum, ea nu există, dar prin credinţă, o aducem deplină în sufletul nostru. Aceasta înseamnă *„încredinţarea celor nădăjduite"*. Dacă prin credinţă, suntem încredinţaţi de cele ce nu se văd sau nu există încă, de ce vrem să le vedem pe acestea şi să pierdem astfel roadele credinţei, singurele care ne îndreptăţesc dinaintea lui Dumnezeu? Dacă vrem să le vedem cu ochii noştri, nu ne mai putem numi credincioşi. Ştiu că e greu, dar nu avem cum să purtăm numele de credincioşi dacă le vrem pe toate aici şi acum.

Cuvintele acestea despre credinţă au fost scrise evreilor de Sfântul Apostol Pavel, dar ele sunt

şi un îndemn pentru noi toţi, mai cu seamă pentru cei fără credinţă în Dumnezeu şi fără prea multă îndrăzneală sfântă. Unii văd că lor le merge rău, cu toate că sunt credincioşi, pe când celor răi le merge bine. De aceea, se tulbură şi se pierd cu firea, cerând fie pedepsirea celor răi, fie să fie răsplătiţi şi ei pentru strădania lor. Dar iată ce le-a mai spus Apostolul Pavel evreilor: *„Căci mai este puţin timp, prea puţin, şi Cel ce e să vină, va veni şi nu va întârzia"* (Evrei 10, 37). La fel le putem spune şi celor leneşi şi răi, fiindcă există şi pedeapsă, nu numai răsplată pentru cei vrednici. Toate cele despre care vorbim vor fi curând, când nici nu ne vom aştepta.

Aceste cuvinte nu sunt numai pentru creştini, ci şi pentru cei care nu se închină lui Dumnezeu, pe care am multă îndrăzneală să-i învăţ în duhul Evangheliei. În ce fel? Hristos a făcut multe proorociri, care astăzi se împlinesc. Dacă faptele ce s-au petrecut în timpul lui Iisus Hristos nu au fost adevărate, de ce să fie acestea care se petrec acum? Iar dacă pe acestea de acum le credeţi, cum de nu le credeţi şi pe toate celelalte? Dacă cele proorocite de Hristos nu s-ar fi împlinit încă, nu ar fi fost uşor să aveţi credinţă, dar ele se împlinesc chiar astăzi, sub ochii voştri, iar voi nu credeţi.

Bunăoară, Hristos a spus că Ierusalimul va fi nimicit aşa cum nu a mai fost nimicit niciodată, şi iată că proorocia s-a împlinit. Ne-a prevenit că va veni necaz mare, şi a venit. A spus că Evanghelia va fi dusă până la capătul lumii, şi o vedem răspândindu-se sub ochii noştri. A zis: *„În lume necazuri veţi avea; dar îndrăzniţi. Eu am biruit lumea."* (Ioan 16, 33). Cu alte cuvinte, nimeni nu-l va putea birui vreodată pe creştinul adevărat, lucru de care ne încredinţăm cu uşurinţă. Domnul ne-a spus: *„voi zidi Biserica Mea şi porţile iadului nu o vor birui* (Matei 16, 18). Şi iată, cu toate că a fost prigonită, Biserica nu a fost răpusă, iar Evanghelia nu a încetat să fie propovăduită nici până astăzi. Dacă toate acestea erau doar vorbe, ar fi fost greu să avem credinţă, dar pentru că ele s-au împlinit, au făcut ca întregul cuvânt al Evangheliei să fie vrednic de crezare.

Hristos a mai spus: *„Şi se va propovădui această Evanghelie a împărăţiei în toată lumea spre mărturie la toate neamurile; şi atunci va veni sfârşitul."* (Matei 24, 14). Şi iată, vedem că se apropie sfârşitul. De sfârşitul lumii vă îngrijiţi voi? Şi acela se apropie, fără îndoială. Însă sfârşitul fiecăruia dintre noi este cu mult mai aproape.

De ce anume este nevoie pentru a avea credinţă puternică?

Credinţa are nevoie de un suflet tânăr şi biruitor, care să fie mai presus de slăbiciunea gândurilor omeneşti. Căci nu este cu putinţă să fii credincios, dacă nu te îndepărtezi mai întâi de ceea ce lumea crede şi gândeşte în mod obişnuit.

Cele mai mari izbânzi

Cele mai mari izbânzi se dobândesc prin credinţă, nu prin gândirea noastră. Cum ne dăm seama de lucrul acesta? Iată ce spune Sfânta

Scriptură: *„Prin credinţă înţelegem că s-au întemeiat veacurile prin cuvântul lui Dumnezeu, de s-au făcut din nimic cele ce se văd"* (Evrei 11, 3). Este limpede că Dumnezeu a făcut din nimic toate câte există; nu erau şi s-au făcut; nu existau, iar acum există. Însă cu mintea noastră nu putem să înţelegem cum anume Dumnezeu a făcut totul din nimic, de vreme ce nu putem pricepe decât că ceva care există se poate distruge, prefăcându-se în nimic, nu şi invers.

Astfel, filosofii, care sunt oameni gânditori, spun că nu se poate ca un lucru să se facă din nimic, de aceea, ei nu pot să primească ceva în inima lor prin credinţă. Se întâmplă, însă, uneori ca şi aceştia să se lase purtaţi de credinţă atunci când vorbesc despre vreun lucru mare. De pildă, ei spun că Dumnezeu este fără început şi nenăscut. Dacă ar urma gândul omenesc, ar zice că asemenea lucruri nu sunt cu putinţă. Iată, însă, cât sunt de nebuni: ei spun că Dumnezeu este fără început, lucru care este mult mai mare şi mai minunat decât „din nimic", pentru că este mai greu să zici că Dumnezeu este fără început, nenăscut şi necauzat, decât că *„s-au făcut din nimic cele ce se văd"*. Este mai uşor să crezi că toate lucrurile au fost făcute, cele ce au fost făcute au un început şi că toate lucrurile au fost făcute întregi, decât să spui cuvinte precum „fără început", „nenăscut", „în afara timpului". Cu toate acestea, filosofii nu se pun împotriva lucrurilor mai greu de crezut, ci a celor care pot fi crezute mai uşor.

Cum putem înţelege că Dumnezeu le-a făcut pe toate prin cuvântul Său, atâta vreme cât mintea noastră nu pricepe şi nimeni nu a fost de faţă când

s-a zidit lumea, ca să dea mărturie? Cum altcumva, dacă nu prin credinţă? Credinţa este cea care ne poate duce spre înţelegerea tuturor lucrurilor. De aceea, Apostolul zice: *„prin credinţă înţelegem"*. Spuneţi-mi, ce înseamnă să credem? Înseamnă să primim faptul că lumea s-a făcut din nimic. Dacă, însă, ni s-ar vorbi despre cele pe care le cunoaştem şi le înţelegem cu mintea noastră, ce nevoie am mai avea de credinţă?

După ce ne spune aceste cuvinte, Sfântul Apostol ne dă nenumărate pilde despre oameni care au crezut aşa cum ar trebui să credem toţi. Iar la sfârşit, ca o adevărată osândire a lumii, el vorbeşte despre aceşti oameni drepţi ca despre cei *„de care lumea nu era vrednică"* (Evrei 11, 38).

Abel

„Prin credinţă, Abel a adus lui Dumnezeu mai bună jertfă decât Cain" (Evrei 11, 4). După cum am pomenit şi mai sus, Sfântul Apostol vorbeşte pe rând despre credinţa mai multor oameni care au trăit pe pământ înaintea lui. Mai întâi îl pomeneşte pe Abel, cel care a fost ucis de către fratele său pentru singura vină că pe el, Dumnezeu îl iubea mai mult. Această pătimire a lui Abel seamănă cu a noastră, căci Sfântul Apostol adaugă: *„aţi suferit şi voi aceleaşi de la cei de un neam cu voi"* (I Tes. 2, 14). Vorbindu-le, aşadar, oamenilor din Tesalonic, le spune şi lor că sunt invidiaţi şi urâţi de cei de acelaşi neam cu ei. Abel L-a cinstit pe Dumnezeu şi a fost omorât pentru aceasta. Şi iată că Abel nu a înviat

încă. Aşadar, el nu a primit împlinirea făgăduinţei învierii nici până acum.

Deci Abel l-a făcut lui Dumnezeu cele mai curate daruri. Şi care i-a fost răsplata? A fost ucis de mâna fratelui său. Păcatul tatălui lor, Adam, a căzut, aşadar, asupra lui.

Abel a adus jertfă Domnului fără să fie văzut de nimeni şi fără să spună nimănui nimic. Cui să spună că Îl cinsteşte pe Dumnezeu? Tatălui şi mamei lui, care Îl nesocotiseră pe Ziditor? Sau lui Cain, care Îl necinstea? Însă, cu toate că fapta lui a fost vrednică de multă laudă, el a fost ucis.

Iată cum vorbeşte Sfântul Apostol Pavel despre Abel: *„Prin credinţă, Abel a adus lui Dumnezeu mai bună jertfă decât Cain, pentru care a luat mărturie că este drept, mărturisind Dumnezeu despre darurile lui; şi prin credinţă grăieşte şi azi, deşi a murit"*. În ce fel a primit mărturie Abel de la Dumnezeu despre dreptatea credinţei lui? Prin faptul că a venit foc din cer şi i-a mistuit jertfa. Cuvintele prin care se arată că s-a făcut lucrul acesta sunt următoarele: *„Şi a căutat Domnul spre Abel şi spre darurile lui"* (Facerea 4, 4). Aşadar, Abel a fost drept, dar a fost ucis pentru credinţa sa.

Abel a crezut cu adevărat, pentru că nu a avut, aşa cum avem noi astăzi, nici prooroci, nici pilde, nici nenumărate învăţături, nici semne şi nici minuni. El nu a văzut minuni şi nici nu i s-a făgăduit vreo răsplată pentru faptele sale bune. De aceea, putem spune că a ales virtutea numai prin credinţa pe care a avut-o. Ce însemnă *„prin credinţă grăieşte şi azi, deşi a murit"*? Ca să nu-i facă pe oameni să-şi piardă nădejdea, Apostolul Pavel le-a arătat că Abel

şi-a primit o parte din răsplată, zicând că acesta este vrednic de laudă, căci cu toate că a fost ucis, odată cu el nu au murit şi slava şi cinstea ce i s-au cuvenit. Abel nu a murit. Nici noi nu vom muri, căci cu cât suferim mai mult pentru credinţă, cu atât mai mare va fi slava ce ni se va cuveni. Dacă aflăm că Abel grăieşte şi acum, este dovadă că trăieşte şi că este slăvit şi fericit de toţi. De ce ne vorbeşte Abel şi astăzi? Pentru că nicio pildă nu este mai puternică decât cea a propriei pătimiri şi jertfe pentru Dumnezeu. Aşa cum cerul mărturiseşte despre el prin aceea că îl vedem deasupra noastră, la fel mărturiseşte şi Abel despre dreptatea şi virtutea lui atunci când îi cercetăm faptele. Dacă nu ar fi fost ucis, adică dacă ar fi trăit şi ar fi vorbit el însuşi despre faptele sale în o mie de limbi, nu ar fi fost atât de cinstit aşa cum este acum, căci uciderea nu duce numai la pedepsirea ucigaşului, ci şi la slăvirea peste puterea noastră de a înţelege a celui ucis pentru virtutea sa.

Enoh

„Prin credinţă, Enoh a fost luat de pe pământ ca să nu vadă moartea, şi nu s-a mai aflat, pentru că Dumnezeu îl strămutase, căci mai înainte de a-l strămuta, el a avut mărturie că a bine-plăcut lui Dumnezeu. Fără credinţă, dar, nu este cu putinţă să fim plăcuţi lui Dumnezeu, căci cine se apropie de Dumnezeu trebuie să creadă că El este şi că Se face răsplătitor celor care îl caută." (Evrei 11, 5-6).

Enoh a crezut mai mult decât Abel, pentru că a trăit mai târziu, iar cele petrecute cu Abel şi cu

fratele său, Cain, ar fi fost de ajuns să-l slăbească în credinţă. Ştia aşadar că Dumnezeu îi spusese lui Cain: *„eşti blestemat"* (Facerea 4, 11). Mai ştia şi că Abel L-a cinstit pe Dumnezeu, dar Dumnezeu nu l-a ajutat. Însă toate acestea nu i-au împietrit lui Enoh inima şi el nu a zis: „La ce bun să mă chinui şi să îmi pun viaţa în primejdie? Abel L-a cinstit pe Dumnezeu, dar Dumnezeu nu l-a apărat. Ce folos a avut Abel, dacă a fost ucis de mâna fratelui său? Dacă eşti ucis, la ce bun să mai crezi în Dumnezeu?" Enoh nici nu a spus aşa ceva, nici nu a gândit, ci a crezut că dacă există Dumnezeu, va primi fără îndoială şi răsplată, cu toate că nu ştia încă nimic despre învierea morţilor.

Aşadar, dacă oamenii aceia care nu ştiau nimic despre învierea morţilor, ci văzând lucruri care ar fi putut să-i ducă la deznădejde, nu îşi pierdeau credinţa în Dumnezeu, cu cât mai mult ar trebui să credem noi? Cei din vechime nu numai că nu ştiau nimic despre înviere, dar nici nu aveau de la cine să înveţe virtutea şi calea cea bună. Iată de ce Enoh a plăcut Domnului atât de mult. El a dat totul lui Dumnezeu, fără să aştepte răsplată. De unde să ştie el că Dumnezeu îi răsplăteşte pe drepţii Săi, atâta vreme cât nu cunoştea decât ceea ce i se întâmplase lui Abel? Aşadar, lui Enoh gândul îi spunea ceva, iar credinţa îi spunea cu totul altceva. La fel şi noi, dacă vedem că aici, pe pământ, nu primim nimic, să nu ne tulburăm.

Cum de a plăcut Enoh lui Dumnezeu, dacă nu văzuse şi nu auzise ca cineva să fi fost mai înainte răsplătit? Cum altcumva dacă nu prin credinţă? Atunci când omul crede că există Dumnezeu şi

răsplată, i se pregăteşte în împărăţia cerurilor ceea ce el nădăjduieşte. Trebuie să credem numai că răsplata este de la Dumnezeu şi că ea va veni, fără să cercetăm în ce fel vom fi răsplătiţi şi când se va face aceasta. Dacă pentru a înţelege că există Dumnezeu avem nevoie de credinţă, pentru că nu putem să cercetăm lucrul acesta cu gândurile noastre, cu atât mai mult nu putem cerceta cum anume este Dumnezeu. În acelaşi fel, dacă nu putem primi decât prin credinţă gândul că vom fi răsplătiţi de Dumnezeu, cu atât mai mult nu vom putea cerceta cu raţiunea în ce fel vom fi răsplătiţi. Cum să înţelegem cu mintea noastră toate acestea?

Astăzi, unii au ajuns să creadă că fiinţele au apărut aşa, din senin, fără să existe Dumnezeu. Vedeţi, aşadar, că dacă ne apucăm să cercetăm cu mintea noastră cele ce sunt peste puterea gândului de a le înţelege, sfârşim prin a nu mai deosebi minciuna de adevăr.

Noe

„Prin credinţă" a luat *„Noe înştiinţare de la Dumnezeu despre cele ce nu se vedeau încă"* (Evrei 11, 7). Vorbind de cea de-a Doua Venire, Fiul lui Dumnezeu spunea: *„Şi precum a fost în zilele lui Noe, tot aşa va fi şi în zilele Fiului Omului: mâncau, beau, se însurau, se măritau până în ziua când a intrat Noe în corabie şi a venit potopul şi i-a nimicit pe toţi."* (Luca 17, 26-27). Deci aşa cum a fost în vremea lui Noe, la fel va fi şi la sfârşitul lumii. Dacă din viaţa lui Enoh aflăm doar despre credinţa lui, din cele întâmplate în timpul lui Noe învăţăm şi despre

împlinirea făgăduinţelor lui Dumnezeu, căci cei buni şi-au primit răsplata, iar cei răi au fost pedepsiţi.

„Prin credinţă, luând Noe înştiinţare de la Dumnezeu", spune Apostolul. Ce înseamnă aceasta? Că Dumnezeu l-a înştiinţat, adică i-a proorocit, iar el a crezut. La fel i s-a proorocit şi dreptului Simeon: *„i se vestise de către Duhul Sfânt că nu va vedea moartea până ce nu va vedea pe Hristosul Domnului"* (Luca 2, 26). Înţelegeţi, dar, că Duhul Sfânt este Dumnezeu, pentru că numai Dumnezeu prooroceşte.

Domnul i-a zis lui Noe astfel: *„Sosit-a înaintea feţei Mele sfârşitul a tot omul, căci s-a umplut pământul de nedreptăţile lor, şi iată Eu îi voi pierde de pe pământ. Tu însă fă-ţi o corabie de lemn de salcâm"* (Fac. 6, 13-14). Gândul nu îi putea spune lui Noe aşa ceva, pentru că pe vremea lui, oamenii se însurau, se măritau, iar pe cer nu se arătau semne de ploaie.

Iată cum vorbeşte Apostolul Pavel despre cele ce s-au petrecut atunci: *„Prin credinţă, luând Noe înştiinţare de la Dumnezeu despre cele ce nu se vedeau încă, a gătit, cu evlavie,* o *corabie spre mântuirea casei sale".* Cei care nu luau seamă la construirea corabiei erau vrednici de osândă (*„prin credinţă el a osândit lumea"*), pe când Noe, ascultând cuvântul lui Dumnezeu şi crezând în el, *„dreptăţii celei din credinţă s-a făcut moştenitor".*

Omul cu adevărat credincios nu socoteşte nimic a fi mai presus de cuvintele lui Dumnezeu, pe când cei necredincioşi fac tocmai pe dos. Cei care cred sunt lucrători ai dreptăţii. La fel ca noi toţi, şi Noe a fost înştiinţat de osândirea la iad a celor

păcătoşi. Astfel, oamenii din vremea lui îl înfruntau şi îşi băteau joc de cuvintele sale, însă el nu lua seamă la nimic din toate acestea.

Avraam

„Prin credinţă, Avraam, când a fost chemat, a ascultat şi a ieşit la locul pe care era să-l ia spre moştenire şi a ieşit neştiind încotro merge." (Evrei 11, 8). De asemenea, tot prin credinţă a locuit în pământul făgăduinţei ca un străin, adăpostindu-se în corturi cu Isaac şi cu Iacov – împreună-moştenitorii aceleiaşi făgăduinţe. Spuneţi-mi ce exemplu a avut Avraam de urmat? Se trăgea dintr-un tată închinător la idoli, nu auzise nicio proorocie şi nici nu ştia încotro se îndreaptă. El şi-a lăsat casa părintească şi a mers pe calea pe care i-a arătat-o Dumnezeu. Mai târziu, aflând despre bunătăţile de care s-a bucurat Avraam prin credinţa sa, urmaşii săi au avut la rândul lor credinţă, fără să fi primit ei înşişi vreo răsplată de la Dumnezeu.

Cât de minunat este că Avraam s-a încredinţat lui Dumnezeu, cu toate că semenii lui erau închinători la idoli! Pentru că Domnul i-a făgăduit: *„ţara aceasta o voi da urmaşilor tăi"*, el nu şi-a pierdut credinţa, chiar dacă i se părea cu mintea lui că spusele lui Dumnezeu nu se împlinesc, pentru că nu el a primit pământul făgăduinţei, nici fiul său, nici fiul fiului său, ci cu toţii au locuit în corturi, în pământ străin. Însă Dumnezeu nu l-a înşelat pe Avraam, căci nu i-a spus că el însuşi va primi ţara făgăduinţei, ci urmaşii lui. La fel, Avraam nu a deznădăjduit după ce Dumnezeu i-a spus: *„voi ridica*

din tine un popor mare" (Facerea 12, 2), cu toate că făgăduinţa aceasta nu s-a împlinit nici prin fiul său, Isaac, care a fost slujitor, nici măcar prin Iacov, care a fost fugar, căci făgăduinţa nu era ca el să aibă atâţia fii cât să alcătuiască un popor mare, ci că din sângele lui, adică din urmaşii săi, va ieşi un asemenea popor. Isaac şi Iacov au fost *„moştenitori ai aceleiaşi făgăduinţe"* (Evrei 11, 9), pentru că nici în vremea lor proorocia nu se împlinise încă.

Nu li s-a împlinit făgăduinţa

După aceea, Apostolul Pavel vorbeşte despre lucruri şi mai vrednice de laudă: *„Toţi aceştia au murit întru credinţă, fără să primească făgăduinţele"* (Evrei 11, 13). Trebuie aici să cercetăm două lucruri. Cum de Apostolul spune despre Enoh: *„a fost luat de pe pământ ca să nu vadă moartea, şi nu s-a mai aflat"* (Evrei 11, 5), iar pe de altă parte că *„toţi aceştia au murit întru credinţă, fără să primească făgăduinţele"*? De asemenea, zicând *„fără să primească făgăduinţele"*, cum de spune despre Noe că a primit răsplată prin izbăvirea familiei lui, că Enoh a fost mutat, că despre Abel încă se vorbeşte, iar că Avraam a moştenit pământul? Doar toţi au murit fără să li se împlinească făgăduinţele.

Trebuie să le luăm pe rând. *„Toţi aceştia au murit întru credinţă, fără să primească făgăduinţele"*. „Toţi" nu înseamnă aici că fiecare dintre ei a murit, ci îi are în vedere numai pe cei despre care ştim că au murit. *„Fără să primească făgăduinţele"* este iarăşi adevărat, pentru că ceea ce a primit Noe nu a fost împlinirea adevăratei făgăduinţe.

Care sunt făgăduinţele lui Dumnezeu? Isaac şi Iacov au primit făgăduinţe, însă Noe, Abel şi Enoh ce făgăduinţe au primit? Făgăduinţele făcute lor şi altora nu au fost nici ca Abel să fie lăudat, nici ca Enoh să fie luat cu trupul de pe pământ, nici ca Noe să scape cu viaţă, ci toate acestea le-au primit prin virtuţile lor, fiind numai pregustarea adevăratelor făgăduinţe care puteau să se împlinească abia după venirea Mântuitorului pe pământ. Ştiind Dumnezeu că omul are nevoie de multă mângâiere, nu îi dă daruri numai în viaţa cealaltă, ci pe unele i le dă chiar aici, pe pământ, la fel cum spune şi Hristos: *„Şi oricine a lăsat case sau fraţi sau surori sau tată sau mamă sau femeie sau copii sau ţarine, pentru numele Meu, înmulţit va lua înapoi şi va moşteni viaţa veşnică."* (Matei 19, 29) sau *„Căutaţi mai întâi împărăţia Lui. Şi toate acestea se vor adăuga vouă."* (Luca 12, 31). Aşadar, Dumnezeu ne dă şi bunătăţile pământeşti, ca să nu ne pierdem curajul. Aşa cum atleţii au parte de o oarecare îngrijire câtă vreme se luptă, dar nu se bucură cu adevărat până la dobândirea biruinţei, la fel nici noi nu putem primi bucuria cerească dacă suntem încă pe pământ şi ne luptăm, dar o vom primi dacă vom dobândi cununa biruinţei.

Apostolul Pavel spune mai departe: *„văzându-le de departe şi iubindu-le cu dor"*, căci cu adevărat, ei au murit fără să vadă cu ochii lor împlinirea făgăduinţelor. Aici se vorbeşte parcă despre o taină, şi anume că toţi aceştia aveau în inima lor făgăduinţa învierii şi a împărăţiei cerurilor, despre care a vorbit Hristos atunci când a venit pe pământ. Acestea sunt adevăratele făgăduinţe făcute tuturor.

Şi chiar dacă au murit fără să le vadă cu ochii lor, au plecat din această lume cu credinţa că le vor primi, având de aceea îndrăzneală şi duh de jertfă.

„Văzându-le de departe" înseamnă că ele aveau să se împlinească după mai multe generaţii. Dacă şi din robia Egiptului s-au întors după mai multe sute de ani, cu atât mai mult au înţeles ei că împărăţia cerurilor nu avea să vină în timpul vieţii lor, ci cu mult mai târziu. Atât de mult au crezut în făgăduinţe, încât le-au iubit cu dor. Ei erau ca marinarii care tânjesc să ajungă în vreo cetate şi, văzând-o de departe, se bucură inima lor de parcă deja au ajuns acolo. Sfântul Apostol mai spune: *„Căci aştepta cetatea cu temelii puternice, al cărei meşter şi lucrător este Dumnezeu"* (Evrei 11, 10). Crezând în făgăduinţe, aveau şi îndrăzneală, iar având îndrăzneală şi crezând, era ca şi cum deja ar fi primit făgăduinţele, pe care le vedeau cu ochii lor pentru că tânjeau după ele.

De ce ne spune Apostolul Pavel toate acestea? Pentru ca să ne ruşinăm noi, căci dacă oamenilor din vechime li se făgăduiau bunătăţi pământeşti, ei nu căutau spre ele, ci nădăjduiau mai mult spre cetatea cerească. Pe când noi, cu toate că avem făgăduinţele cereşti dinaintea ochilor noştri, tânjim mai mult spre cele pământeşti. Dumnezeu le-a făgăduit oamenilor din vechime bunătăţile pământeşti, dar pentru că a văzut, sau mai bine zis, pentru că ei l-au dovedit că sunt vrednici de lucruri mai mari, nu le-a mai dat bunătăţile pământeşti, ci pe cele ale împărăţiei cerului, vrând să ne arate nouă că acei oameni au fost vrednici de ele pentru că nu s-au legat de cele pământeşti. Dumnezeu a

făcut la fel cum ar face cineva care făgăduieşte lucruri copilăreşti unui om care după aceea dovedeşte că este în toată firea, aşa că nu i le dă pe cele copilăreşti, ci îl arată vrednic de mult mai mult. Iată cât de mult au iubit oamenii din vechime virtutea, încât nu le-au primit nici pe cele care li se cuveneau. Cele pământeşti le-au primit urmaşii lor, căci ei au avut dorinţe pământeşti.

Ce înseamnă *„cetatea cu temelii puternice"*? Cele pământeşti nu sunt, oare, temelie? Faţă de cele cereşti, nu sunt. *„Al cărei meşter şi lucrător este Dumnezeu"*. Citiţi şi vă miraţi de slava acelei cetăţi!

Sarra

„Prin credinţă, şi Sarra..." (Evrei 11, 11). Încep aceste cuvinte cu oarecare ruşine, pentru că o femeie s-a arătat mai credincioasă decât noi toţi. Poate vreunul dintre noi va spune că nu are de ce să ne fie ruşine, pentru că ea a râs la auzul făgăduinţei lui Dumnezeu. Ce fel de credinţă a fost aceasta? Râsul poate că venea din necredinţă, însă frica de după aceea a fost din credinţă, căci a rostit cu teamă cuvintele: *„N-am râs"* (Facerea 18, 15). Astfel, după ce a îndepărtat de la ea necredinţa, ea a crezut cu adevărat. *„Prin credinţă, şi Sarra însăşi a primit putere să zămislească fiu, deşi trecuse de vârsta cuvenită, pentru că ea L-a socotit credincios pe Cel ce făgăduise."* Ce înseamnă *„putere să zămislească"*? Înseamnă că firea ei stearpă a fost schimbată ca să poată naşte. Pe lângă că avea beteşug, ea mai era şi bătrână, astfel că putea fi numită de două ori stearpă. Aşadar, din această

femeie stearpă s-au născut toţi cei despre care Dumnezeu a spus că vor fi mulţi ca nisipul mării şi ca stelele cerului. Ea s-a făcut astfel mama atâtor urmaşi, mai mulţi decât orice închipuire.

Mare a fost credinţa lui Avraam

Cu adevărat, mare a fost credinţa lui Avraam. Dacă Abel, Noe şi Enoh au luptat numai cu gândurile, pe care au trebuit să le biruiască, Avraam a avut, pe lângă aceste gânduri omeneşti, să se lupte chiar cu credinţa lui, căci părea că faptele pe care i le cerea Dumnezeu erau tocmai pe dos faţă de cele făgăduite. Dumnezeu i-a spus: *„Ieşi din pământul tău, din neamul tău şi din casa tatălui tău şi vino în pământul pe care ţi-l voi arăta Eu"* (Facerea 12, 1), însă nu i-a dat nicio palmă din pământul spre care l-a trimis. De asemenea, i-a mai zis lui Avraam: *„în Isaac ţi se va chema ţie urmaş"* (Evrei 11, 18). Iar Avraam a crezut cuvântul acesta. Însă după aceea, tot Dumnezeu i-a zis să îl jertfească pe cel care trebuia să umple pământul cu urmaşii săi. Iată cum poruncile lui Dumnezeu păreau că se bat cap în cap. Cu toate acestea, dreptul Avraam nu s-a pierdut cu firea, nici nu a spus că ar fi fost înşelat de Dumnezeu.

Noi, însă, nu putem să zicem că Dumnezeu ne-a făgăduit huzur şi ne-a dat încercări, pentru că primim întocmai ceea ce ni s-a făgăduit. *„În lume necazuri veţi avea"* (Ioan 16, 33), spune Domnul. *„Cel ce nu-şi ia crucea şi nu-Mi urmează Mie nu este vrednic de Mine. Cine ţine la sufletul lui îl va pierde, iar cine-şi pierde sufletul lui pentru Mine îl va găsi."*

(Matei 10, 38-39). Tot Iisus Hristos a zis: *„Dacă voieşti să fii desăvârşit, du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor şi vei avea comoară în cer; după aceea vino şi urmează-Mi"* (Matei 19, 21). *„La dregători şi la regi veţi fi duşi pentru Mine"* (Matei 10, 18). *„Şi duşmanii omului (vor fi) casnicii lui"* (Matei 10, 36). Prin toate aceste cuvinte, Hristos ne-a spus limpede ce ne aşteaptă dacă Îl urmăm pe El. Pe când cu Avraam s-a întâmplat tocmai pe dos, căci Dumnezeu i-a poruncit să facă ceva care nu se potrivea cu ceea ce i se făgăduise, însă el nu s-a împotrivit şi nu s-a pierdut cu firea, nici nu s-a gândit că fusese înşelat. Pe când noi nu suntem puşi să îndurăm mai mult decât ceea ce ni s-a spus că vom îndura, şi cu toate acestea, ne tulburăm.

Atât de mare a fost credinţa lui Avraam, încât le-a împlinit pe cele potrivnice făgăduinţei lui Dumnezeu, ca şi cum în mintea lui nu ar fi fost nicio pricină de îndoială. Ceea ce Avraam a fost pus să facă nu încălca făgăduinţa lui Dumnezeu, numai că el nu putea înţelege pe atunci lucrul acesta. Aşadar, Avraam a împlinit cererea Domnului prin credinţă. În ce fel? Ne spune Sfântul Apostol: *„Avraam a socotit că Dumnezeu este puternic să-l învieze şi din morţi"* (Evrei 11, 19). Dacă prin credinţă a primit de la Dumnezeu în dar un copil, cu toate că un asemenea lucru ar fi fost cu neputinţă, el s-a gândit că dacă voia, Dumnezeu putea să-l aducă din nou la viaţă pe copilul înjunghiat.

Era la fel de greu de crezut nu numai că un copil putea fi readus la viaţă, dar şi că un pântece sterp şi mort de bătrâneţe putea să dea viaţă unui copil. Cu toate acestea, Avraam a crezut şi, de

aceea, a ajuns să vadă cu ochii lui împlinindu-se cele în care crezuse.

El a avut parte mai întâi de cele bune, iar spre bătrâneţe de cele rele, pe când noi avem parte mai întâi de cele rele, iar la capătul luptei, de cele bune. Acesta este răspunsul pentru cei care spun că dacă Dumnezeu ni le-a făgăduit pe cele bune după moartea noastră, s-ar putea ca până la urmă să ne înşele. Dumnezeu poate să învieze şi morţii din morminte, iar dacă poate acestea, pe toate celelalte nu le va putea împlini? Avraam a crezut cu atâta vreme înaintea noastră că Dumnezeu îi poate scula pe morţi din morminte, de aceea, cu atât mai mult trebuie să credem şi noi acum.

Binecuvântările celor drepţi

„Prin credinţa despre cele viitoare a binecuvântat Isaac pe Iacov şi pe Esau" (Evrei 11, 20). Cu toate că Esau era mai mare decât fratele său, Iacov, Dumnezeu a vrut ca Iacov să primească binecuvântările părintelui lor, pentru virtuţile sale. Vedeţi cât de mare este puterea credinţei? Cum avea Isaac să dea atâtea binecuvântări fiilor săi, dacă nu credea că ele se vor împlini?

„Prin credinţă Iacov, când a fost să moară, a binecuvântat pe fiecare din fiii lui Iosif" (Evrei 11, 21). Trebuie să arătăm care au fost aceste binecuvântări, spre a înţelege mai bine cât de mare a fost credinţa drepţilor Vechiului Testament, căci cele pe care ei le credeau, se împlineau întocmai. După ce Iacov i-a binecuvântat pe fiii lui Iosif, *„s-a închinat, rezemându-se pe vârful toiagului său"* (Evrei 11, 21). Din aceste

cuvinte, înţelegem că Iacov a rostit binecuvântarea, după care a întărit-o, căci credea cu desăvârşire în împlinirea ei. Din Efraim trebuia să iasă un rege, de aceea, cu toate că era bătrân, s-a închinat dinaintea celui mai tânăr. Această închinare s-a împlinit şi atunci când fiii lui Iacov au plecat genunchiul dinaintea fratelui lor mai mic, Iosif, dar mai ales prin închinarea întregului popor care s-a făcut mult mai târziu. Vedeţi, aşadar, că Iacov a fost prooroc, spunând cele ce aveau să se întâmple cu neamul său. Iată cât de mare a fost credinţa lui.

Cum de cred oamenii în lucruri care încă nu s-au împlinit? Câteodată este vorba despre răbdare, de care este nevoie spre a îndura relele ce se petrec cu noi acum, fără a primi încă vreo mângâiere, aşa cum a fost cu Avraam şi cu Abel, iar alteori este vorba despre credinţă, aşa cum a fost cu Noe, care a crezut că există Dumnezeu şi răsplată cerească. Cuvântul „credinţă" poate avea mai multe înţelesuri. În privinţa lui Noe, a însemnat că omul trebuie să nădăjduiască la răsplată, dar pentru a o primi, trebuie să împlinească cele pe care le cere Dumnezeu. Şi cu Iosif a fost vorba tot de credinţă. Dumnezeu i-a făgăduit lui Avraam: *„Eu voi ridica din tine un popor mare"*, iar Iosif a crezut. Cu toate că era în ţară străină şi nu văzuse cu ochii lui împlinindu-se făgăduinţa, atât de mare a fost credinţa lui, încât a vorbit despre ieşirea poporului lui Israel din Egipt şi despre ceea ce trebuia să se facă atunci cu osemintele lui. Nu numai el a crezut, ci i-a făcut şi pe ceilalţi să creadă în Dumnezeu şi în făgăduinţa ieşirii lor din Egipt. Dacă Iosif nu ar fi crezut că neamul lui avea să plece din Egipt, nu le-

ar mai fi poruncit alor săi să-i ia osemintele cu ei spre pământul făgăduinţei.

Sunt unii care îi învinuiesc prosteşte pe cei drepţi şi sfinţi pentru că se îngrijesc de mormintele lor, însă voi să le spuneţi astfel: Iosif s-a îngrijit de mormântul său numai pentru că ştia că *„Al Domnului este pământul şi plinirea lui"* (Psalmi 23, 1). Dacă nu în numele lui Dumnezeu, atunci de ce a poruncit Iosif să-i fie duse oasele din Egipt în pământul făgăduinţei, atâta vreme cât el însuşi trăise cea mai mare parte a vieţii lui în Egipt, unde au venit după aceea şi tatăl împreună cu fraţii săi? Oare să fi fost un necaz atât de mare că oasele i-au rămas în Egipt? Sau poate oasele lui Moise nu se află în pământ străin? Nu a fost la fel cu Aaron, cu Daniel, cu Ieremia şi cu mulţi din Sfinţii Apostoli? Ştim unde sunt mormintele lui Petru, Pavel, Toma şi Ioan. Însă ale celorlalţi, care sunt atât de mulţi, nu s-au descoperit. Să nu ne întristăm, însă, pentru aceasta şi să nu ne pierdem cu firea, căci *„Al Domnului este pământul şi plinirea lui"* (Psalmi 23, 1). Numai cei mici la suflet plâng şi jelesc pentru cei care au plecat din lumea aceasta.

Moise şi părinţii săi

„Prin credinţă, când s-a născut Moise, a fost ascuns de părinţii lui trei luni" (Evrei 11, 23). Vedeţi, aşadar, că părinţii lui Moise au nădăjduit că minunile mari ale lui Dumnezeu se petrec şi în această viaţă. Acesta este un bun răspuns pentru cei care spun că nici după moarte, omul nu va căpăta de la Dumnezeu cele făgăduite, darămite în viaţa aceasta.

Iosif nu a cârtit în sinea lui şi nu s-a plâns că Dumnezeu nu i-a dat pământul făgăduit nici lui, nici tatălui şi nici bunicului lui, care au fost oameni plini de virtuţi, şi avea să-l dea unor oameni păcătoşi şi îndepărtaţi de virtute. Iosif a avut credinţă în Dumnezeu şi nu s-a îndoit de judecăţile Sale.

Iată că oameni mari şi drepţi precum Abel, Noe, Avraam, Isaac şi Iosif nu au primit făgăduinţele, ci acestea s-au împlinit prin oameni neînsemnaţi. Dacă făgăduinţele s-ar fi împlinit prin oamenii mari, nu ar fi fost un fapt vrednic de uimire, pe când împlinindu-se prin oameni mici, ca noi, aceasta este o minune. Dacă cele mari li se întâmplau celor mari, atunci noi, cei mici, eram fără nădejde.

Povestea vieţii lui Moise începe cu părinţii săi, care erau oameni mici şi neînsemnaţi, ce nu aveau nimic mai de preţ pe lumea aceasta decât pe copilul lor. Şi pentru ca oamenii şi mai mici decât aceştia să aibă nădejde, Sfântul Apostol Pavel ne aminteşte lucrurile minunate petrecute cu femei păcătoase şi cu văduve, spunând: *„Prin credinţă Rahav, desfrânata, fiindcă primise cu pace iscoadele, n-a pierit împreună cu cei neascultători"* (Evrei 11, 31). De aici aflăm că Dumnezeu răsplăteşte credinţa, dar şi pedepseşte necredinţa, la fel ca pe vremea lui Noe. Însă mai întâi trebuie să vorbim despre părinţii lui Moise.

Pe vremea aceea, Faraonul Egiptului a poruncit ca toţi copiii evrei de parte bărbătească ce se năşteau să fie omorâţi. De unde au avut părinţii lui Moise atâta credinţă, încât să-l scape de moarte? *„Văzând că e frumos"*, spune Scriptura (Ieşirea 2, 2), au avut credinţă, iar credinţa nu le-a fost înşelată, căci harul lui Dumnezeu i-a acoperit cu multă

dărnicie. Iată în ce fel: Mai întâi, de cum s-a născut, copilul a fost frumos la înfăţişare, nu urât. A cui a fost această lucrare? Bineînţeles că nu a firii, ci a harului lui Dumnezeu, căci înfăţişarea lui plăcută i-a înmuiat inima şi acelei femei egiptence păgâne, care l-a scăpat de primejdie. De bună seamă că aici nu a fost vorba despre credinţă, căci ce putea femeia egipteancă să creadă uitându-se la chipul acela de copil? Noi, însă, pomenind aceste fapte uimitoare, credem, iar credinţa ne-o dovedim atunci când le îndurăm pe cele rele cu bucurie. Chiar dacă de la Avraam până la părinţii lui Moise trecuseră multe generaţii, credinţa lor nu murise, căci uitându-se la el, *„l-au văzut prunc frumos şi nu s-au temut de porunca regelui"* (Evrei 11, 23). Ei au crezut şi nu s-au temut, cu toate că porunca regelui era poruncă, iar dorinţa lor de a-şi scăpa copilul de la moarte atârna doar de un firicel de nădejde. Aceasta a fost jertfa de credinţă a părinţilor lui Moise, la care Moise nu a fost părtaş în niciun fel.

După ce vorbeşte despre toate acestea, Apostolul pomeneşte un fapt şi mai mare decât cel al credinţei părinţilor lui Moise: *„Prin credinţă, Moise, când s-a făcut mare, n-a vrut să fie numit fiul fiicei lui Faraon, ci a ales mai bine să pătimească cu poporul lui Dumnezeu, decât să aibă dulceaţa cea trecătoare a păcatului, socotind că batjocorirea pentru Hristos este mai mare bogăţie decât comorile Egiptului, fiindcă se uita la răsplătire"* (Evrei 11, 24-26). Este ca şi cum ar zice: „Nimeni dintre noi nu a lăsat palate şi comori, dispreţuind cinstea de fiu al regelui, aşa cum a făcut-o Moise." Pe toate acestea, Moise nu le-a lăsat fără voia lui, căci Apostolul spune *„n-a vrut"*,

adică le-a urât şi le-a dispreţuit pentru că îi erau străine. De ce să se mai minuneze în faţa palatelor Egiptului, dacă cerul era dinaintea ochilor lui?

Iată cât de minunat arată Sfântul Apostol Pavel cele petrecute atunci, căci nu a spus: „Socotind că cerul este mai mare decât comorile Egiptului", ci *„socotind că batjocorirea pentru Hristos este mai mare bogăţie decât comorile Egiptului"*. Este, aşadar, mai bine să fim batjocoriţi pentru Hristos decât să ne îndepărtăm de El. Chiar şi batjocorirea pentru Hristos este pentru noi, cei care credem, o răsplată. *„Să pătimească cu poporul lui Dumnezeu"*, spune Apostolul, vrând să arate că noi pătimim pentru păcatele noastre, pe când Moise a pătimit de dragul altora. A pătimit atâtea de bunăvoie, cu toate că putea să ducă o viaţă curată şi să se bucure în acelaşi timp de desfătările traiului de la curtea Faraonului. *„Decât să aibă dulceaţa cea trecătoare a păcatului"*, adaugă Apostolul Pavel. Moise socotea, aşadar, că era un păcat să stea la o parte şi să nu sufere alături de poporul său. Şi cu adevărat, aşa era, iar îndepărtându-se de palatele Faraonului, el s-a făcut vrednic de mare răsplată de la Dumnezeu. Iată de ce Sfântul Apostol Pavel a spus despre el: *„socotind că batjocorirea pentru Hristos este mai mare bogăţie decât comorile Egiptului"*.

Sângele Mielului

„Prin credinţă, a rânduit Paştile şi stropirea cu sânge, ca îngerul nimicitor să nu se atingă de cei întâi-născuţi ai lor" (Evrei 11, 28). Iată cum a fost rânduit Paştele evreilor: La fiecare casă se jertfea un

miel, iar cu sângele mielului ungeau pragul de sus şi uşorii uşii, ca să fie izbăviţi de relele care se abăteau asupra celor de alt neam. Dacă sângele mielului i-a apărat de ucidere pe evreii din mijlocul egiptenilor, cu atât mai mult ne va apăra pe noi Sângele Mântuitorului cu care nu ungem uşorii uşii, ci sufletele noastre, căci şi acum, vrăjmaşul luminii umblă în taina nopţii să ne tragă spre întunericul iadului. Să ne punem, aşadar, sub apărarea Sângelui lui Hristos.

Trecerea Mării Roşii

„Prin credinţă au trecut israeliţii Marea Roşie, ca pe uscat, pe care egiptenii, încercând şi ei s-o treacă, s-au înecat" (Evrei 11, 29). Sfântul Apostol ne arată iarăşi minunile pe care Dumnezeu le face asupra unui popor întreg, pentru ca noi să nu spunem după aceea că nu putem fi asemenea sfinţilor. Aşadar, israelitenii au trecut prin Marea Roşie ca pe pământ uscat, iar egiptenii au încercat să treacă, dar s-au înecat cu toţii. Dacă nu ar fi crezut, nici evreii nu ar fi putut trece pe partea cealaltă. Însă, având credinţă, s-au rugat lui Dumnezeu. Cel mai mult s-a rugat Moise, iar rugăciunea i-a fost ascultată, pe când egiptenii nu credeau şi, de aceea, nu au putut să treacă.

Vedeţi, aşadar, că prin credinţă, se biruieşte neputinţa gândurilor omeneşti. Israelitenii credeau, dar se şi temeau de Dumnezeu, după toate cele văzute de ei în Egipt, căci au fost scăpaţi de moarte prin ungerea uşilor cu sânge, în vreme ce egiptenii au fost pedepsiţi pentru necredinţa lor. După ce au

trecut prin Marea Roşie, i-au văzut pe egipteni înecându-se. Astfel, au înţeles că toate câte li se întâmplaseră nu erau închipuirea lor, ci erau fapte adevărate. Aşa s-a întâmplat şi atunci când Daniel a fost aruncat în groapa cu lei. El nu a fost mâncat, dar ceilalţi care au fost aruncaţi la aceiaşi lei au fost ucişi fără milă. Şi cu cei trei tineri aruncaţi în cuptorul încins a fost la fel, căci dacă pe ei, flacăra nu i-a atins, pe cei care i-au aruncat în foc, i-au mistuit văpăile deîndată. Aşadar, pentru cei care au crezut, primejdia a fost prilej de lămurire a credinţei lor, atrăgând asupră-le darurile şi mila lui Dumnezeu, pe când pentru cei necredincioşi, a fost prilej de pierzanie.

Iată cât de mare este darul credinţei. Atunci când nu mai ştim ce să facem, ea ne mângâie şi ne scoate chiar şi din primejdiile de moarte. Căci cu adevărat, ce le mai rămânea israelitenilor de făcut, atâta vreme cât nu aveau arme, dinaintea lor se afla marea, iar din spate venea armata Egiptului? Aveau de ales: fie să se înece în mare, fie să cadă în mâna egiptenilor. Însă credinţa i-a scăpat de primejdie. Apa care s-a îndepărtat din calea evreilor ca să-i lase să treacă, s-a năpustit apoi asupra egiptenilor ca să-i piardă. Pentru evrei, apa şi-a uitat firea, pe când pentru egipteni, s-a făcut şi mai sălbatică decât era.

„Prin credinţă, zidurile Ierihonului au căzut, după ce au fost înconjurate şapte zile" (Evrei 11,29), spune Apostolul mai departe. Zidurile Ierihonului au căzut atunci când poporul lui Israel a sunat din trâmbiţă. Însă zidurile cetăţilor nu cad la sunetul de trâmbiţe, chiar dacă s-ar suna din ele ani de-a

rândul, pe când credinţa are puterea să împlinească aceasta.

Toate minunile se împlinesc prin credinţă

Vedeţi, aşadar, că prin credinţă, rânduiala firească a lucrurilor este răsturnată într-un fel pe care gândul nu-l poate pricepe, şi toate se aşază parcă după credinţa noastră. Trebuie să credem în cele pe care nădăjduim să le avem cândva şi, chiar dacă ele nu se împlinesc încă, este ca şi cum s-ar împlini chiar atunci când nădăjduim în ele.

„Prin credinţă Rahav, desfrânata, fiindcă primise cu pace iscoadele, n-a pierit împreună cu cei neascultători" (Evrei 11, 31). Este ruşine să avem credinţă mai puţină decât desfrânata aceasta, care a crezut deîndată ce a auzit porunca lui Dumnezeu. Pentru că a crezut că va fi izbăvită prin făgăduinţa lui Dumnezeu, ea a fost singura care nu a pierit din întreaga cetate. Nu şi-a zis în sinea ei: „o să rămân alături de poporul meu" sau „să fiu eu, oare, mai cu minte decât bărbaţii din cetatea mea, care nu cred?", ci a crezut în cele ce i s-au spus în numele Dumnezeului Celui viu.

Faptele credinţei sunt fără număr

„Şi ce voi mai zice? Căci timpul nu-mi va ajunge" (Evrei 11, 32). După ce pomeneşte despre desfrânata Rahav, simţind parcă ruşine dinaintea marii credinţe a acestei femei, Sfântul Apostol se opreşte din înşiruirea pildelor de credinţă ale înaintaşilor israeliteni. El nu lungeşte vorba, cu toate

că pomeneşte şi alte nume de oameni mari, însă nu mai povesteşte în amănunt despre credinţa lor. Astfel, nici nu trece cu vederea pilda celorlalţi, nici nu îi oboseşte cu scrisori foarte lungi pe cei cărora li se adresează. Căci dacă te străduieşti prea mult să convingi pe careva, te va crede după aceea încăpăţânat. Cel mai potrivit este ca nimeni să nu vorbească decât atât cât este cu folos.

„Şi ce voi mai zice? Căci timpul nu-mi va ajunge, ca să vorbesc de Ghedeon, de Barac, de Samson, de Ieftae, de David, de Samuel şi de prooroci" (Evrei 11, 32). Sunt unii care îl judecă pe Pavel pentru că vorbeşte aici de Barac, de Samson şi de Ieftae. Dar oare cel care a lăudat-o pe femeia desfrânată nu putea să-i amintească şi pe aceştia? Să nu pomenim, aşadar, faptele vieţii lor, ci numai că sufletul lor a strălucit prin credinţa pe care au avut-o.

Apostolul merge mai departe, spunând: *„...şi de prooroci, care prin credinţă, au biruit împărăţii"*. Vedeţi că el nu pomeneşte nimic despre felul cum au trăit proorocii, ci vorbeşte numai despre credinţa lor, deoarece au izbândit prin credinţă. Iată că prin credinţă, *„au biruit împărăţii, au făcut dreptate"*. Cine au fost cei ce le-au făcut pe toate acestea? Aceia pe care i-am pomenit mai sus. Aici, „dreptate" înseamnă „fapte ale iubirii".

„Au dobândit făgăduinţele". Socotesc că aici vorbeşte despre David. Acestuia, Dumnezeu i-a făgăduit că fiul său îl va urma pe tronul lui Israel. *„Au astupat gurile leilor, au stins puterea focului, au scăpat de ascuţişul sabiei"* (Evrei 11, 33-34). Aşa a fost cu proorocul Daniel, înconjurat de lei, cu cei trei

tineri care au fost aproape să-şi piardă vieţile în cuptorul încins, cu Avraam, cu Isaac şi cu Iacov, care au trecut prin felurite ispite, dar nu şi-au pierdut credinţa în Dumnezeu. Iată ce înseamnă credinţa adevărată: ca lucrurile să se petreacă împotriva a ceea ce nădăjduim, dar noi să rămânem neclintiţi în credinţă, ca şi cum ar fi firesc să se întâmple toate câte ni se par nouă potrivnice cu ceea ce aşteptăm de la Dumnezeu. *„Au scăpat de ascuţişul sabiei"*. Aici cred că vorbeşte despre cei trei tineri. *„S-au împuternicit, din slabi ce erau s-au făcut tari în război, au întors taberele vrăjmaşilor pe fugă"*. Aici este vorba despre întoarcerea evreilor din Babilon. *„Din slabi"* înseamnă „din robi". Atunci când se îndepărtaseră deja de cele ale părinţilor lor, când erau ca nişte morţi vii, a venit clipa să se întoarcă din Babilon. Nimeni nu mai nădăjduia aşa ceva, darămite să fie iarăşi puternici şi să pună pe fugă armatele vrăjmaşe... Cu noi nu se întâmplă acum asemenea lucruri, însă ele ne sunt povestite ca o preînchipuire a ceea ce va să fie.

„Unele femei şi-au luat pe morţii lor înviaţi". Aici, Sfântul Apostol Pavel vorbeşte despre cele ce s-au petrecut pe vremea lui Ilie şi a lui Elisei, care înviau morţi. *„Iar alţii au fost chinuiţi, neprimind izbăvirea, ca să dobândească mai bună înviere"* (Evrei 11, 35). Aici este vorba despre cei care au ales să moară pentru numele lui Dumnezeu. Ce anume i-a făcut să primească moartea, atâta vreme cât puteau să-şi păstreze viaţa? Asemenea cu aceştia au fost cei care au ales să nu aibă urmaşi, ci să ducă o viaţă retrasă, în singurătate. Sfântul Ioan Botezătorul s-a numărat împreună cu ei, căci şi el

putea să trăiască şi să vadă lumina soarelui, dar s-a jertfit pentru Dumnezeu. Chiar şi cei care au înviat morţi, au ales să moară ca să dobândească multă răsplată în ceruri. *„Alţii au suferit batjocură şi bici, ba chiar lanţuri şi închisoare; au fost ucişi cu pietre, au fost puşi la cazne, au fost tăiaţi cu fierăstrăul, au murit ucişi cu sabia, au pribegit în piei de oaie şi în piei de capră, lipsiţi, strâmtoraţi, rău primiţi."* (Evrei 11, 36-37).

Apostolul se opreşte asupra celor care au suferit din aceeaşi pricină ca el şi ca toţi creştinii, căci dacă ar fi vorbit despre suferinţele din alte pricini, cuvintele lui nu ar mai fi avut putere. A vorbit despre lanţuri, închisori, biciuiri, omorâri cu pietre, amintind astfel despre pătimirea lui Ştefan şi a celorlalţi care s-au jertfit. Şi cei care au ales moartea şi cei care au trăit în numele lui Dumnezeu ne sunt nouă spre pildă vrednică de laudă, căci viaţa a biruit moartea, iar biruinţa lor este preînchipuirea biruinţei depline a lui Hristos asupra morţii.

Două sunt, aşadar, minunile ce izvorăsc din credinţă: pătimirea în numele lui Dumnezeu şi dobândirea darurilor cereşti prin har. Şi nu avem cum să zicem că unii dintre aceştia pe care îi pomeneşte Sfântul Apostol au fost păcătoşi, căci dacă am pune pe un cântar credinţa lor, ar trage mai mult decât credinţa lumii întregi, ei fiind mai vrednici de cinstire decât noi toţi. Astfel că Sfântul Apostol spune: *„Ei, de care lumea nu era vrednică"* (Evrei 11, 38). De ce anume puteau ei să se bucure, dacă nimic din lume nu era pe măsura vredniciei lor? Sfântul Apostol vorbeşte despre toate acestea spre a ne îndemna să ne ţinem gândul deasupra celor

lumeşti, cât mai aproape de Dumnezeu, căci bunătăţile viitoare sunt fără de asemănare mai mari decât cele trecătoare. De ce să primim răsplată în lumea de aici, dacă această răsplată ne este spre necinstire?

Credinţa vine din viaţa curată

Sfântul Apostol Pavel zice mai departe: *„Aduceţi-vă aminte de mai-marii voştri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviţi cu luare aminte cum şi-au încheiat viaţa şi urmaţi-le credinţa."* (Evrei 13, 7). De ce spune Apostolul aceste cuvinte? Ca să ne îndemne să trăim precum cei mai buni decât noi şi să dobândim astfel credinţa, deoarece cu cât viaţa noastră este mai curată, cu atât vom fi mai statornici în credinţă. Aici, „credinţă" înseamnă mai mult „încredinţare", căci dacă aceşti oameni nu ar fi fost încredinţaţi de existenţa bunătăţilor viitoare şi s-ar fi îndoit de ele, atunci nu ar mai fi dus o viaţă curată.

Credinţa este totul

Credinţa este totul, pentru că ea este încredinţare. Iar dacă omul este încredinţat, inima lui rămâne lipită de Dumnezeu, nemaifiind tulburată de gânduri, căci gândurile trupeşti sunt întotdeauna potrivnice credinţei.

Credinţa este temelia evlaviei

Deoarece credinţa este temelia evlaviei, să spunem câteva cuvinte despre ea, pentru a pune trainic început casei sufletului nostru. Aşadar, trebuie să credem în Dumnezeu Tatăl, Părintele Domnului nostru Iisus Hristos şi Ziditorul a toate câte există, Care nu poate fi nici cuprins prin cuvinte, nici înţeles prin gânduri. El a creat lumea din bunătate şi iubire.

Trebuie, de asemenea, să credem în Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul Unul-Născut al Tatălui, egal şi deofiinţă cu Tatăl, dar Care are propriul Său ipostas. Fiul Se naşte din Tatăl în chip negrăit şi în afara timpului, însă pentru mântuirea noastră, Fiul S-a născut în timp, în vremurile din urmă, luând trup omenesc, a fost răstignit, iar a treia zi a înviat din morţi.

Credinţa înseamnă să le primim pe cele nevăzute ca şi cum le-am vedea cu ochii noştri

Dacă ochii trupeşti nu le pot vedea decât pe cele care se află sub simţuri, ochii duhului le văd numai pe cele duhovniceşti. Prin credinţă, ne sunt aduse dinaintea noastră cele pe care nu le putem vedea. A crede cu adevărat înseamnă a le vedea pe cele duhovniceşti ca şi cum ar putea fi văzute cu ochiul omenesc. *„Credinţa este încredinţarea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute"* (Evrei 11, 1).

Unde nu este credinţă, nu se află nici roadele ei

Dacă primim astăzi ceva în numele lui Dumnezeu, este pentru că mai întâi am rostit cuvântul „cred". Credinţa este temelia pe care se poate construi casa mântuirii, iar fără ea, casa nu poate să existe. De aceea, Sfântul Apostol Pavel spune: *„Fără credinţă, dar, nu este cu putinţă să fim plăcuţi lui Dumnezeu"* (Evrei 11, 6). Pentru oricare dintre noi, ca să cerem ajutorul lui Dumnezeu, trebuie mai întâi să credem, căci dacă nu credem, nici nu putem să ne gândim la ajutorul lui Dumnezeu, darămite să-l mai cerem.

Prin credinţă putem înţelege Naşterea mai presus de fire din Fecioară. Cu toate că au fost destui martori care au văzut cu ochii lor întâmplându-se această minune, noi nu putem să o primim cu gândul, pentru că nu avem dovezi care pot fi înţelese, pe când dacă vom crede, toate cele legate de ea se pot desluşi în mintea noastră.

Aşadar, Cel neîncăput şi Care dă viaţă tuturor lucrurilor a intrat în pântece de Fecioară. Spuneţi-mi în ce fel era cu putinţă una ca aceasta? Ce dovezi s-ar putea aduce care să ne încredinţeze că acest lucru a fost adevărat? Dacă, însă, primim aceste fapte cu credinţă, vom înţelege după puterea noastră taina lor. Trebuie să avem încredere în învăţătura Bisericii despre tot ceea ce este deasupra înţelegerii noastre. Nici Sfântul Evanghelist Matei nu a înţeles pe deplin cum s-a făcut zămislirea Domnului, căci el a scris doar atât: *„s-a aflat având*

în pântece de la Duhul Sfânt" (Matei 1, 18), fără să arate în ce fel s-a făcut aceasta. Nici măcar Arhanghelul Gavriil nu ştia, fiindcă nu a spus decât: *„Duhul Sfânt Se va pogorî peste tine şi puterea Celui Preaînalt te va umbri"* (Luca 1, 35).

Credinţa lui Isaac

Femeia lui Isaac era stearpă, însă bărbatul ei a avut multă credinţă, căci nu a alungat-o de la casa lui, cu toate că pe vremea aceea nu îl împiedica nicio lege, nici nu a luat o altă femeie, aşa cum fac mulţi, chipurile, pentru a li se naşte prunci, alungând pe femeile lor; ba unii se încurcă cu tot felul de femei uşoare, umplându-şi casa de necazuri. Dreptul Isaac nu a făcut astfel, ci a rămas alături de femeia pe care Dumnezeu i-o dăruise, fără să o socotească pe ea vinovată, rugându-L, însă, pe Stăpânul firii să-i dezlege pântecele ca să poată naşte. De unde ştim că nu o socotea pe ea vinovată? Din Sfintele Scripturi. Dacă ar fi fost altfel, un asemenea lucru nu ar fi fost trecut sub tăcere, căci Dumnezeu vrea să cunoaştem şi virtuţile şi căderile celor drepţi, pentru a le urma pe cele dintâi şi a ne feri de cele din urmă.

Să nu uităm că atunci când Rahila, nora lui Isaac, s-a plâns lui Iacov, fiul lui Isaac şi bărbatul ei, că nu poate avea copii, Sfânta Scriptură nu ne ascunde că el a certat-o. Aşadar, ea a zis: *„Dă-mi copii, iar de nu, voi muri"*, iar el a răspuns: *„Au doară eu sunt Dumnezeu, Care a stârpit rodul pântecelui tău?"* (Facerea 30, 1-2). *„Dă-mi copii"* sunt nişte cuvinte fără noimă şi lipsite de înţelepciune. Oare bărbatului trebuia să-i spună aceste cuvinte sau lui

Dumnezeu, Care este Stăpânul şi Ziditorul a toate? Iată de ce s-a mâniat Iacov şi a certat-o, îndemnând-o să creadă în Dumnezeu.

Aşadar, între Iacov şi Rahila a fost ceartă, însă nu şi între înţeleptul Isaac şi femeia lui, Rebeca. Nici el nu a certat-o, nici ea nu s-a tânguit faţă de el, aşa cum a făcut nora lor mai târziu faţă de Iacov. Isaac şi Rebeca sunt pentru noi o pildă vie de înţelepciune şi de credinţă. Pentru că s-a rugat lui Dumnezeu, Isaac a dovedit că avea credinţă curată în inima sa, iar pentru că nu şi-a alungat femeia, a arătat că era înţelept. Şi nu numai că nu a alungat-o, dar nici măcar nu a certat-o, ferindu-se să o facă de ruşine, căci era bun, răbdător şi plin de dragoste faţă de femeia sa. Nici nu a făcut ca unii din ziua de azi, care aleargă pe la vrăjitoare şi descântătoare, căci acestea nu numai că sunt fără niciun folos, dar aduc nenorocirea şi iadul în casa şi în sufletul omului, ci lăsând la o parte orice nădejde în ajutorul omenesc, şi-a îndreptat ochii către Stăpânul a toate, singurul Care putea să dezlege neputinţa firii.

Dacă eşti creştin, să crezi în Hristos

Dacă eşti creştin, să crezi în Hristos. Dacă ai credinţă în Hristos, dovedeşte-ţi credinţa prin fapte.

În ce fel poţi să-ţi dovedeşti credinţa prin fapte? Mai întâi de toate, să nu-ţi fie frică de moarte. Cu dreptate se tem necredincioşii de moarte, pentru că ei nu au nădejde în înviere. Însă noi, dacă ne aflăm pe un drum mai bun ca acela, ce putem răspunde dinaintea Ziditorului dacă avem credinţa

că vom învia, dar ne temem de moarte alături de necredincioşi?

Să fim credincioşi la fel ca Avraam

Avraam îmbătrânise şi era ca mort cu trupul, pentru că nu putea să zămislească prunc mai mult decât pot oamenii morţi, iar femeia lui, Sarra, era şi bătrână şi cu totul stearpă prin felul în care era alcătuită firea ei. Cu toate acestea, Dumnezeu i-a făgăduit lui Avraam că va fi părintele unui popor mare, ca stelele de pe cer.

Aşadar, cei doi erau bătrâni, iar Sarra nu putuse avea copii nici în tinereţea ei, darămite la bătrâneţe, când trupul este de două ori neputincios, însuşi Sfântul Apostol Pavel vorbind despre *„amorţirea pântecelui Sarrei"* (Romani 4, 19). Cu toate aceste pricini de neputinţă a trupului şi de îndoială a cugetului, Avraam a avut credinţă, căci ştia că Dumnezeu le dăruieşte pe cele bune abia după cercetarea şi încercarea sufletului, iar când El vrea să dăruiască ceva cuiva, nu este împiedicat de nicio lege a firii, ci Îşi împlineşte făgăduinţele fără să ţină seama de slăbiciunea omului. De aceea, Avraam nu s-a încrezut minţii lui, ci a crezut în făgăduinţa lui Dumnezeu fără să se îndoiască, arătând astfel că Îl socotea pe Ziditor puternic să înfăptuiască toate acestea, dar şi vrednic de încredere. Aşadar, Avraam nu a început să cerceteze în ce fel avea să se împlinească făgăduinţa sau de ce anume nu făcuse niciun copil câtă vreme era încă tânăr.

Iată de ce Apostolul Pavel îl laudă, spunând: *„Împotriva oricărei nădejdi, Avraam a crezut cu nădejde că el va fi părinte al multor neamuri"* (Romani 4, 18). Ce înseamnă *„împotriva oricărei nădejdi, Avraam a crezut cu nădejde"*? Înseamnă că Avraam nu avea nădejde în oameni şi în cele omeneşti, însă avea deplină nădejde în Dumnezeu, Care pe toate le poate şi pe toate le biruieşte. Numai astfel a fost cu putinţă pentru un bătrân neputincios, cu femeie bătrână şi stearpă, să creadă nu numai că va fi tată, dar şi că va fi părintele a multor neamuri, după cum spune şi Apostolul: *„«Aşa va fi seminţia ta». Şi neslăbind în credinţă, nu s-a uitat la trupul său amorţit – căci era aproape de o sută de ani – şi nici la amorţirea pântecelui Sarrei. Şi nu s-a îndoit, prin necredinţă, de făgăduinţa lui Dumnezeu, ci s-a întărit în credinţă, dând slavă lui Dumnezeu, şi fiind încredinţat că ceea ce i-a făgăduit are putere să şi facă."* (Romani 4, 18-21).

Iată ce înseamnă aceste cuvinte: Pentru că s-a lepădat de neputinţa minţii omeneşti şi s-a suit cu gând curat până la înălţimea Celui Care a făcut făgăduinţa, înţelegând puterea Lui fără margini, a primit în inimă încredinţare că cele făgăduite se vor împlini. Şi pentru că nu s-a îndoit de cuvintele lui Dumnezeu, ci s-a supus înţelepciunii şi puterii Sale necuprinse, fără să încerce să înţeleagă cu mintea lui cum aveau să se împlinească toate acelea, Avraam L-a slăvit pe Dumnezeu după cuviinţă.

Aşadar, Îl slăvim pe Dumnezeu atunci când ne lăsăm în grija Lui, având încredere în înţelepciunea şi în puterea Sa nemărginită, necercetând şi

necăutând să înţelegem cum sau de ce s-a făcut aceasta sau cealaltă.

Dreptul Avraam nu numai că nu s-a îndoit când Dumnezeu i-a făgăduit că îi va da un fiu, dar atunci când i s-a născut Isaac, iar Domnul i-a cerut să îl aducă jertfă, el nu a cârtit, ci s-a supus. Oricine în locul lui Avraam s-ar fi tulburat peste fire. Căci cine ar fi primit în locul lui gândul că Dumnezeu poate să ceară asemenea jertfe, lăsându-l mai întâi să aibă copil, după care să-i ceară să-l omoare cu mâna lui cu mult înainte să-i vină vremea, făcând aşadar dintr-un om drept, un ucigaş mai mare decât toţi ucigaşii? Avraam avea de ce să se piardă cu firea nu numai pentru că Isaac era fiul său, ci şi pentru că nu era orice fiu (căci fusese primit de la Dumnezeu, urmând să fie moştenitorul său, din care aveau să se nască mulţime de oameni), pentru că îl iubea nespus de mult, pentru că era frumos şi foarte deştept, căci cu adevărat, Isaac se afla la vârsta la care strălucea prin virtuţi, prin înţelepciune şi prin frumuseţe trupească şi sufletească. Ne putem da seama şi cât de iubit era, pentru că fusese atât de dorit de părinţii lui şi li s-a dăruit abia atunci când după legile omeneşti, nu mai era nicio nădejde ca el să se nască.

Mai presus de orice, pe Avraam puteau să-l facă să-şi piardă credinţa cuvintele pe care i le spusese Dumnezeu: *„Priveşte la cer şi numără stelele, de le poţi număra! [...] Atât de mulţi vor fi urmaşii tăi!"* (Facerea 15, 5), căci mai apoi, Domnul i-a poruncit să îl jertfească pe singurul său fiu, din care ar fi trebuit să se nască toţi acei urmaşi făgăduiţi.

Însă înţeleptul Avraam nu s-a pierdut cu firea, nici nu s-a îndoit, aşa cum fac cei care îşi duc viaţa târându-se pe pământ. Nu s-a gândit că fusese înşelat de Domnul. Ar fi putut să spună în sinea lui că nu are cum să se facă ucigaş de copii în numele lui Dumnezeu şi că dacă tăia neamul lui din rădăcină, nu puteau să mai răsară vlăstari, iar dacă astupa izvorul, nu aveau de unde să mai iasă râurile; pământul nu s-ar mai fi umplut de urmaşii lui, ca cerul de stele, iar Dumnezeu urma să fie dovedit mincinos.

Dar Avraam nu s-a lăsat pradă gândurilor sale, nici nu a slăbit în credinţă, ci s-a bizuit pe Cel Care făcuse făgăduinţa, pe puterea negrăită şi pe purtarea Sa de grijă atotiubitoare, care este mai presus de gândul omenesc şi de legea firii, nefiind împiedicată de nimeni şi de nimic. Aşadar, Avraam nu a şovăit, ci a înfipt cuţitul în fiul său, luându-i viaţa şi mânjindu-şi mâna cu sângele lui, căci chiar dacă nu a făcut toate acestea, a fost ca şi cum le-ar fi înfăptuit, pentru că avea de gând să împlinească porunca lui Dumnezeu până la capăt.

Mirându-se de credinţa lui Avraam, Moise ne povesteşte: *„După acestea, Dumnezeu a încercat pe Avraam şi i-a zis: [...] «Ia pe fiul tău, pe Isaac, pe singurul tău fiu, pe care-l iubeşti, şi du-te în pământul Moria şi adu-l acolo ardere de tot pe un munte, pe care ţi-l voi arăta Eu!»"* (Fac. 22,1). Să fi fost adevărată făgăduinţa lui Dumnezeu că Avraam urma să fie părintele multor neamuri, dacă trebuia să-l omoare, jertfindu-l pe altar, chiar pe cel prin care aveau să se împlinească toate acestea?

Şi Pavel se miră şi îl laudă pe Avraam, zicând: *„Prin credinţă, Avraam, când a fost încercat, a adus pe Isaac (jertfă)."* Apoi, Sfântul Apostol arată cât de mare a fost jertfa şi credinţa lui Avraam, căci spune: *„Cel ce primise făgăduinţele aducea jertfă pe fiul său unul născut!"* (Evrei 11, 17). Prin aceste cuvinte, Pavel ne arată că nu se poate spune că Avraam ar fi avut doi fii şi că murind unul dintre ei, avea nădejde ca făgăduinţa să se împlinească prin celălalt, căci numai prin Isaac puteau să se facă cele spuse de Domnul. Cu toate acestea, chiar pe Isaac i l-a cerut Dumnezeu. Însă aşa cum la împlinirea făgăduinţei nu au stat împotrivă bătrâneţea trupului şi nerodirea pântecelui, Avraam a socotit că nici moartea fiului Său nu avea să împiedice împlinirea voii lui Dumnezeu.

OMUL CREDINCIOS

Frumuseţea popoarelor

Ar fi foarte nimerit să-i numim pe credincioşi frumuseţea popoarelor, pentru că nu se află nimic mai frumos pe această lume decât oamenii credincioşi.

Cum trebuie să fie omul credincios?

Vedem că mulţi oameni, după ce se botează, nu se deosebesc cu nimic de cei nebotezaţi, ducând o viaţă, de parcă nici nu ar fi creştini. De aceea, nu este cu putinţă ca, mergând pe drum sau prin pieţe, să îţi dai seama dacă un anume om este sau nu credincios. Poţi să vezi cine este creştin, ducându-te la biserică şi văzându-i pe cei care primesc Sfânta Împărtăşanie şi stau la Sfânta Liturghie până la sfârşitul ei. Însă omul nu se cunoaşte numai după locul unde se duce, ci şi după felul cum se poartă în viaţa de zi cu zi. Vedem cât de bine este că unii slujbaşi din lume se cunosc după însemnele de pe hainele lor. Pe când vrednicia noastră de creştini nu se cunoaşte în felul acesta, ci ea izvorăşte din sufletul omului. Omul este credincios nu numai dacă se împărtăşeşte, ci şi dacă duce o viaţă curată.

Credinciosul trebuie să fie sarea pământului şi izvor de lumină. Dacă nu eşti cinstit nici cu tine însuţi şi nu faci nimic să scoţi cancerul sufletesc din tine, de unde poate să ştie cel care te vede că eşti creştin? Eşti, oare, creştin numai pentru că te-ai împărtăşit cu Sfintele Taine? Împărtăşirea îţi poate fi, însă, spre osândă, căci rangurile cele mai mari cer şi strădanie mai multă, iar cei ce nu se ridică la înălţimea cinstei care li se face, sunt vrednici de multă pedeapsă.

Creştinul trebuie să strălucească nu numai prin darurile pe care le-a primit de la Dumnezeu, ci şi prin frumuseţea faptelor sale, prin felul cum păşeşte, cum se uită în jur, cum se îmbracă şi cum vorbeşte. Nu spun acestea pentru ca cei care cred în Hristos să înceapă să se fălească dinaintea celorlalţi, ci pentru ca ei să fie spre pildă tuturor.

Văd, însă, că unii dintre noi se poartă tocmai pe dos. Cu toate că sunt botezaţi, îi găseşti toată ziua pe la hipodrom, pe la teatru şi prin alte asemenea locuri pline de păcat, prin cârciumi, pe la adunări pe unde se pierde vremea şi se strică sufletele. Cât priveşte purtarea acestora, îi vezi râzând cu neruşinare şi neţinându-se de nimic serios, la fel ca cei cu sufletele pierdute. Hainele lor sunt ca ale circarilor, se însoţesc de linguşitori şi de pierde-vară şi nu poţi auzi niciun cuvânt cuminte din gura lor, căci îşi duc viaţa în chefuri şi în veselie.

Dacă le văd pe toate acestea, oare cum să socotesc că un asemenea om este creştin? Dar ce mă mai mir eu dacă este creştin sau nu, când nici dacă este om nu îmi dau prea bine seama? Oare poate fi socotit om acela care zvârle cu copita ca

măgarul, ţopăie ca un taur, nechează după femei ca un cal, este lacom ca ursul, se îngraşă precum catârul, ţine minte răul precum cămila, răpeşte avutul altora, aşa cum face lupul, se mânie ca şarpele, muşcă precum scorpionul, este viclean ca vulpea, are otravă în suflet precum cobra şi vipera sau stârneşte război între fraţi, aşa cum face diavolul?

Tare mă tem că nu este nicio deosebire între asemenea oameni şi animale, după cum nu mai este deosebire nici între credincioşi şi păgâni.

Cum îi putem numi pe aceşti oameni? Fiare? Însă fiarele au numai câte unul din aceste neajunsuri. Pe când ei le au pe toate, ajungând să fie mai dobitoci decât dobitoacele. Să-i numim diavoli? Însă diavolul nu este robul pântecelui, nici al banilor. Cum mai pot fi aceştia socotiţi oameni, dacă au mai multe rele strânse în sufletul lor decât animalele şi decât diavolii? Iar dacă nu pot fi numiţi oameni, cum mai putem să spunem despre ei că sunt credincioşi?

Cel mai rău lucru dintre toate este că din pricina păcatului, nu ne mai dăm seama că sufletul nostru şi-a pierdut frumuseţea şi că este peste fire de urât. Cel care merge să-şi tundă părul, ia oglinda şi se uită cu mare atenţie la felul cum îi şade, ba mai întreabă pe frizer şi pe cei de faţă dacă îi stă bine. De asemenea, bătrânii adesea nu se ruşinează să încerce să pară mai tineri decât sunt. De cele din afară ne îngrijim cu luare-aminte şi nu ne mai dăm seama cât de urât a devenit sufletul nostru, făcându-

se fiară, la fel ca Scylla[6] sau Himera[7], din legendele idolatre. Şi pentru suflet există o oglindă, care este cu mult mai bună şi mai folositoare decât cea pentru trup, fiindcă dacă privim în această oglindă, nu numai că vedem urâţenia sufletului nostru, dar primim şi putere să îl curăţim, dacă vrem.

Credincioşii sunt socotiţi cu cei desăvârşiţi

„Înţelepciunea o propovăduim la cei desăvârşiţi" (I Cor. 2, 6). Cei credincioşi sunt socotiţi desăvârşiţi, deoarece ei cunosc neputinţa omenească şi nu pun preţ pe ea. Ei se îndepărtează tot mai mult de cele lumeşti şi în felul acesta, sunt credincioşi lui Hristos.

De ce ne numim credincioşi?

Nu ne numim credincioşi numai pentru că avem credinţă, ci şi pentru că Dumnezeu ne-a încredinţat tainele pe care nici îngerii nu le-au cunoscut înaintea noastră.

Ne numim credincioşi deoarece credem în Dumnezeu şi credem că vom primi de la El dreptate, sfinţenie, curăţia sufletului şi împărăţia cerurilor. Dumnezeu ne-a încredinţat nouă tainele Sale ca arvună cerească, iar noi ne-am încredinţat Lui, dând la rândul nostru arvună pentru bunătăţile din cer,

---

[6] Scylla era o nimfă din mare, care s-a transformat în monstru marin din cauza iubitului ei Glaucus [n.t.].

[7] Himera reprezintă în mitologia greacă un monstru tricefal, având un cap de leu, unul de capră şi unul de şarpe sau de balaur [n.t.].

prin rugăciuni, milostenie, cuminţenie şi prin orice altă virtute.

De ce ne mai numim credincioşi? Pentru că ni s-au încredinţat lucruri pe care ochiul trupesc nu le vede, fiindcă sunt taine înfricoşătoare şi se află deasupra firii omeneşti neputincioase. Nici măcar gândul nu le poate cerceta, iar cuvântul nu le poate numi. De aceea, le primim numai şi numai prin învăţătura credinţei. Iată de ce Dumnezeu nu ne-a dat numai ochi trupeşti, ci şi ochi ai credinţei. Când asupra cuiva se săvârşeşte Taina Botezului, ochii trupeşti văd apa, iar ochii credinţei văd Duhul; ochii trupeşti văd trupul botezându-se, pe când ochii credinţei îl văd pe omul cel vechi cum este înlocuit cu cel nou; ochii trupeşti văd trupul îmbăindu-se, iar ochii credinţei văd sufletul curăţindu-se; ochii trupeşti văd trupul ridicat deasupra scăldătoarei, pe când ochii credinţei îl văd pe omul cel nou strălucind de har şi ridicat din păcate prin această sfântă curăţire; ochii trupeşti văd cum preotul pune mâna dreaptă pe capul celui botezat, iar ochii credinţei Îl văd pe Stăpânul vieţii atingându-i capul, căci nu omul botează, ci Însuşi Unul Născut Fiul lui Dumnezeu.

La Botezul fiecărui om se săvârşeşte aceeaşi taină ca atunci când S-a botezat Domnul nostru Iisus Hristos. Ioan Botezătorul a pus mâna pe capul Său, cu toate că Însuşi Dumnezeu Cuvântul l-a plecat spre a fi botezat, glasul Tatălui s-a auzit din cer: *„Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit"* (Matei 3, 17), iar Duhul Sfânt a pogorât asupra Lui în chip de porumbel. Chiar Ioan învăţa că nu omul botează, ci Dumnezeu: *„Eu unul vă botez cu apă spre pocăinţă, dar Cel ce vine după mine*

este mai puternic decât mine; [...] Acesta vă va boteza cu Duh Sfânt şi cu foc" (Matei 3, 11). De aceea şi preotul, atunci când botează, nu spune: „botez pe cutare", ci „se botează robul lui Dumnezeu cutare în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh", ca să arate că nu el botează, ci Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh.

Credinciosul este lucrător, stăpân, ostaş, nevoitor şi călător

Să nu deznădăjduim niciodată în privinţa mântuirii noastre, ci să priveghem şi să ne rugăm cu lacrimi, cerând Domnului mila Sa. De asemenea, să postim, căci postul este un tovarăş credincios de drum, care ne întăreşte în rugăciune. După ce trece iarna şi timpul se încălzeşte, pescarul îşi duce barca spre mare, ostaşul îşi curăţă armele şi îşi pregăteşte calul, ţăranul îşi ascute secera, drumeţul îşi face curaj şi porneşte la drum, iar atletul se pregăteşte de cursă. La fel să facem şi noi, căci postul este ca o primăvară duhovnicească. De aceea, să ne curăţăm armele ca ostaşul, să ne ascuţim secera aşa cum face ţăranul, să biruim poftele prin gânduri bune ca nişte adevăraţi lucrători, să purcedem pe drumul spre cer, la fel ca drumeţii, şi să ieşim la lupta cea bună, aşa cum fac atleţii. Creştinul este şi ţăran, şi stăpân, şi ostaş, şi atlet, şi drumeţ. Sfântul Apostol Pavel spune: *„Lupta noastră nu este împotriva trupului şi a sângelui, ci împotriva începătoriilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutăţii, care sunt în văzduh. Pentru aceea, luaţi*

toate armele lui Dumnezeu" (Efes. 6, 12-13). Înţelegeţi de ce suntem atleţi? Înţelegeţi de ce suntem ostaşi? Ca atleţi, trebuie să ne dezgolim trupul şi să ieşim în arenă. Ca ostaşi, trebuie să ne aliniem alături de tovarăşii de luptă şi să fim bine înarmaţi.

Cum se poate ca omul să fie în acelaşi timp şi îmbrăcat şi dezgolit? Vă spun eu. Trebuie să scoatem mai întâi de pe noi haina păcatului şi a grijilor, şi astfel ne facem atleţi. După aceea, ne îmbrăcăm în armură, luăm armele duhovniceşti şi ne facem ostaşi, pentru că suntem la vreme de război, fiind în luptă cu diavolii, care sunt puternici şi foarte bine înarmaţi. De aceea, trebuie neapărat să fim dezgoliţi de cele rele, ca să nu dăm pricină vrăjmaşului să ne rănească. Trebuie să desţelenim sufletul nostru şi să smulgem din el toţi spinii, iar în locul lor să punem seminţele evlaviei şi ale înţelepciunii, pe care să le îngrijim îndeosebi, ca să fim ca plugarul acela despre care Sfântul Apostol zice: *„Cuvine-se ca plugarul ce se osteneşte să mănânce el mai întâi din roade."* (II Tim 2, 6). Însuşi Pavel a fost asemenea plugarului harnic, pentru că, scriindu-le corintenilor, spunea: *„Eu am sădit, Apollo a udat, dar Dumnezeu a făcut să crească."* (I Cor. 3, 6).

Astfel, să ascuţim prin post secera tocită de îmbuibare, să alegem calea cea strâmtă şi să pornim pe drumul care duce spre cer. *„Îmi chinuiesc trupul meu şi îl supun robiei"* (I Cor. 9, 27), spune Apostolul, căci pe calea strâmtă nu poate păşi cel care se îmbuibă şi se îngraşă. Să domolim, aşadar, valurile poftelor necurate şi să îndepărtăm de la noi

gândurile viclene care ne ameţesc întreaga fire, ca să putem scoate cu bine la liman corabia sufletului nostru, iar dacă vom izbândi în toate acestea, vom fi vrednici de cinstea de a fi numiţi stăpâni.

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE 5

SĂ NU CERCETĂM, CI SĂ PRIMIM CREDINŢA FĂRĂ NICIO SCHIMBARE 7

RĂZBOIUL ÎMPOTRIVA CREDINŢEI 10
SĂ CREDEM ÎN FĂGĂDUINŢELE LUI DUMNEZEU 12
CREDINŢĂ ŞI ÎNVĂŢĂTURĂ 14
SPRIJIN DE NĂDEJDE 15
TĂRIA ANCOREI 16
ÎNŢELESUL CUVÂNTULUI „CREDINŢĂ" 18
PENTRU A DOBÂNDI CREDINŢA, TREBUIE SĂ VREM SĂ CREDEM 20
ESTE NEVOIE DE AJUTORUL DUHULUI SFÂNT 21
CREDINŢĂ ŞI FAPTE 22
CELE FĂGĂDUITE CREDINCIOŞILOR 22
VĂZÂNDU-LE PE CELE NEVĂZUTE... 23
CREDINŢA ARE O MARE PUTERE 25
CHIPUL ADEVĂRATEI CREDINŢE 26
ROADELE CREDINŢEI ADEVĂRATE 27
CHIPUL CREDINŢEI ADEVĂRATE 29
OCHII CREDINŢEI 29
ŞI CELE PĂMÂNTEŞTI AU NEVOIE DE CREDINŢĂ 30
AVEM NEVOIE DE CREDINŢĂ
ŞI PENTRU CELE PE CARE LE PUTEM VEDEA 30
ESTE NEVOIE DE AJUTORUL DUHULUI SFÂNT 31
DE CE ESTE NECREDINŢA UN PĂCAT? 32
DE CE ANUME AVEM NEVOIE CA SĂ DOBÂNDIM CREDINŢA? 33
ANCORA SFÂNTĂ 34

DUMNEZEU LE ÎMPLINEŞTE PE TOATE, ÎNSĂ NUMAI DACĂ AVEM CREDINŢĂ 34
CELE NEVĂZUTE SUNT MAI CU TEMEI DECÂT CELE VĂZUTE 35
DOVADA CREDINŢEI 36
ÎNŢELEPŢI CA ŞERPII ŞI NEVINOVAŢI CA PORUMBEII 36
LA NIMIC NU NE FOLOSEŞTE SĂ FIM LÂNGĂ HRISTOS DACĂ NU AVEM CREDINŢĂ 37
CREDINŢĂ ŞI VINDECARE 37
GRĂUNTELE DE MUŞTAR ŞI MUTAREA MUNTELUI DIN LOC 38
ESTE NEVOIE DE CREDINŢĂ CHIAR ŞI PENTRU CELE CE POT FI ATINSE .. 39
AVEM NEVOIE DE CREDINŢĂ PENTRU ORICE 40
CREDINŢA ŞI CALEA CEA DREAPTĂ 40
CREDINŢA ESTE MAICA TUTUROR BUNĂTĂŢILOR ŞI DOCTORIE DE MÂNTUIRE 41
CHIPUL CREDINŢEI CURATE 42
ESTE NEVOIE SĂ CREDEM ŞI DUPĂ CE VEDEM SĂVÂRŞINDU-SE MINUNI 42
PENTRU A CREDE, AVEM NEVOIE DE AJUTORUL LUI DUMNEZEU. ÎNDREPTĂŢIREA NECREDINŢEI 42
UCENICII DOMNULUI 43
CREDINŢA PUŢINĂ ŞI SĂVÂRŞIREA MINUNILOR 43
CREDINŢA SE CUNOAŞTE DUPĂ FAPTE 43
CREDINŢA ESTE ÎNCEPUTUL DARURILOR LUI DUMNEZEU 44
DACĂ AVEM O VIAŢĂ PĂCĂTOASĂ, DREAPTA CREDINŢĂ NU NE FOLOSEŞTE LA NIMIC 45
CREDINŢA ARE PUTERE MAI MARE DECÂT ISPITELE VIEŢII 46
CREDINŢA DE DRAGUL CREDINŢEI ŞI CREDINŢA FĂRĂ DOVEZI 46
SĂ CREDEM FĂRĂ SĂ CEREM MINUNI 47
CREDINŢA ÎN PURTAREA DE GRIJĂ A LUI DUMNEZEU 47
FĂRĂ CREDINŢĂ NU SE POATE 48
PRIN CREDINŢĂ S-AU VĂZUT CARE AU FOST ROBII LUI DUMNEZEU 48
AVRAAM 49
CREDINŢA CERE STRĂDUINŢĂ ŞI VREDNICIE 50
MARE ESTE PUTEREA CREDINŢEI. NECREDINŢA SE CUIBĂREŞTE ÎN SUFLETELE MICI 52
CHIPUL ADEVĂRATEI CREDINŢE 54
NUMAI PRIN CREDINŢĂ LE PUTEM PRIMI PE CELE DE DEASUPRA FIRII . 55

NUMAI PRIN CREDINŢĂ PUTEM PRIMI ADEVĂRUL RĂSTIGNIRII ŞI AL ÎNVIERII 56
SĂ AVEM CREDINŢĂ ŞI SIMPLITATE 56
ÎN CINE CREDEM ŞI CUM BIRUIM 57
DINAINTEA CREDINŢEI, CU TOŢI SUNTEM EGALI 58
LUCRAREA CREDINŢEI 59
PRIN PUTEREA CREDINŢEI, POT FI VĂZUTE ŞI CELE CE NU SE AFLĂ DINAINTEA OCHILOR NOŞTRI 60
CREDINŢĂ ŞI DRAGOSTE 60
SCUTUL CREDINŢEI 61
DRAGOSTE ŞI CREDINŢĂ 63
CUNOŞTINŢA ŞI PĂRTĂŞIA LA PATIMI PRIN CREDINŢĂ 63
TAINELE LUI DUMNEZEU NU POT FI PRIMITE DECÂT PRIN CREDINŢĂ .. 64
SĂ AVEM CREDINŢĂ TRAINICĂ 68
CREDINŢA ESTE CA O CASĂ 72
LUCRAREA CREDINŢEI 72
CUM SPOREŞTE CREDINŢA? 72
NU AVEM NEVOIE DE ÎNCREDINŢARE 73
MARE MEDICAMENT AL SUFLETELOR 73
DE CE SUNTEM NUMIŢI „CREDINCIOŞI"? 74
CREDINŢA ESTE CALEA SPRE ADEVĂR 75
CINE ÎŞI PIERDE CREDINŢA MERGE PRIN ÎNTUNERIC 76
ANCORA CEA BUNĂ 76
CREDINŢA FĂRĂ FAPTE ESTE MOARTĂ 76
CREDINŢA ESTE LUCRĂTOARE CÂND ESTE ÎNSOŢITĂ DE FAPTE 77
CREDINŢĂ ŞI MÂNTUIRE 78
CREDINŢA ESTE TEMELIA PE CARE SE ZIDESC TOATE CELELALTE 78
CEL CARE CREDE, DAR NESOCOTEŞTE ÎNVĂŢĂTURA, ESTE CA UN PRUNC 79
TOATE TREBUIE ÎNDURATE CU RĂBDARE 80
TREBUIE SĂ CREDEM CA ŞI CUM AR FI VORBA DESPRE LUCRURI VĂZUTE 80
CREDINŢA ESTE ÎNCREDINŢARE. ÎNTĂRIREA CREDINŢEI 81
DE CE ANUME ESTE NEVOIE PENTRU A AVEA CREDINŢĂ PUTERNICĂ? . 83
CELE MAI MARI IZBÂNZI 83
ABEL 85

ENOH 87
NOE 89
AVRAAM 91
NU LI S-A ÎMPLINIT FĂGĂDUINȚA 92
SARRA 95
MARE A FOST CREDINȚA LUI AVRAAM 96
BINECUVÂNTĂRILE CELOR DREPȚI 98
MOISE ȘI PĂRINȚII SĂI 100
SÂNGELE MIELULUI 103
TRECEREA MĂRII ROȘII 104
TOATE MINUNILE SE ÎMPLINESC PRIN CREDINȚĂ 106
FAPTELE CREDINȚEI SUNT FĂRĂ NUMĂR 106
CREDINȚA VINE DIN VIAȚA CURATĂ 110
CREDINȚA ESTE TOTUL 110
CREDINȚA ESTE TEMELIA EVLAVIEI 111
CREDINȚA ÎNSEAMNĂ SĂ LE PRIMIM PE CELE NEVĂZUTE CA ȘI CUM LE-AM VEDEA CU OCHII NOȘTRI 111
UNDE NU ESTE CREDINȚĂ, NU SE AFLĂ NICI ROADELE EI 112
CREDINȚA LUI ISAAC 113
DACĂ EȘTI CREȘTIN, SĂ CREZI ÎN HRISTOS 114
SĂ FIM CREDINCIOȘI LA FEL CA AVRAAM 115

OMUL CREDINCIOS 120

FRUMUSEȚEA POPOARELOR 120
CUM TREBUIE SĂ FIE OMUL CREDINCIOS? 120
CREDINCIOȘII SUNT SOCOTIȚI CU CEI DESĂVÂRȘIȚI 123
DE CE NE NUMIM CREDINCIOȘI? 123
CREDINCIOSUL ESTE LUCRĂTOR, STĂPÂN, OSTAȘ, NEVOITOR ȘI CĂLĂTOR 125